

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2005 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

25.II. Miscellanea

historyczne przeważnie z
lat 1763 - 1767... liczb 84

25. Kodeks papierowy, pisany kilku rękami w drugiej połowie XVIII wieku, fol.; kart liczbowanych 84.

Miscellanea. 1) Szlachcic dobrze życzący oczywiście a nie konfederacyi, perswadujący JOXciu Michałowi Czartoryjskiemu, kancl. w. W. X. L. y całego domowi jego; d. 11 Julii 1763 r. k. 5'—8:

2) Katalog xiąg znajdujących się do sprzedania w Marywilu. k. 8'—9'.

3) Rzewuskiego, chor. W. X. L. wiersz do żony. k. 24'—25.

4) Kopia listu z Warszawy o podróży Xcia Poniatowskiego, podkom. kor. do Lwowa, oraz sumaryusz przez Xcia podkom. kor. Poniatowskiego na kontraktach lwowskich w r. 1766 sum zaciągnionych. k. 34.

5) Instrukcyja... Symonowi Kossakowskiemu, podczas. i konsyliarzowi pow. kowieńskiego, Franciszkowi Giedroyciowi, podczas. i konsyl. z pow. wolkowskiego, posłom do konfederacyi generalncy prowincyi W. X. L. do najjaś. króla JMci Stanisława Augusta destynowanym, w roku terażniejszym 1767 mies. lunii 13 dnia dana. k. 35'—36.

6) Akt limity. k. 56—58.

7) Plenipotencya (na seymie d. 5 Oct. 1767). k. 58—59.

8) Deklaracya XMikołaja Repnina, posła extraordynaryjnego y pełnomocnego... imperatorowey całej Rosyi, stanom zkonfederowanym y złączonym korony polskiej y W. X. L. w Warszawie 14 Oct. 1767. k. 59.

9) Listy: Klemensa XIII papieża do senatorów polskich (12 Wrześ. 1767. k. 47'—48), do stanu rycerskiego (12 Wrześ. 1767. k. 48'—49'), do Stanisława Augusta (k. 49'—51'), do tegoż (k. 53), do biskupów, senatorów polskich przed seymem extraord. oznaczonym na 5 Oct. 1767 (k. 38'—40), do prymasa Podoskiego (6 Stycznia 1767. 53'—56); list Stanisława Augusta do Klemensa XIII (Oct. 1767. k. 51'—53); listy Mycielskiego, star. lubiatowskiego do Xiężny Sapieżyny, podkancl. W. X. L. (d. 20 Febr. 1760 we Lwowie k. 4'—5')-Radziwiłła, woj. wileńsk. do siostry p. Morawskiej, z Gimés w Transylwanii d. 28 Oct. 1764 (k. 9'—10); X. Rem. Szczawińskiego, archidyakona kamienieckiego do X. biskupa wileńskiego Mich. J. Zienkowicza, tegoż do Kononowicza, sekretarza X. bisk. wil. (dat. 29 Oct. 1751. k. 10'—13); dwa listy X. Repnina, posła ross. do p. Hilzena, wdy. mińskiego, marszałka tryb. głów. W. X. L. (k. 36—37); list od konfederacyi barskiej; dat w Barze d. 12 Mart. 1768. (k. 46'—47).

10) Mowa X. Mik. Radziwiłła woj. wileńskiego na elekcyi króla Stefana miana 1575 (k. 75'); mowa Rzewuskiego, chor. w. W. X. L. miana d. 14 Maja 1763 w Nieswieżu na pogrzebie Xcia Radziwiłła, woj. wil., het. w. W. X. L. (k. 1—4'); tegoż mowa miana 3 Ianuarii 1767 w Chełmie przy ufundowaniu grodu (k. 27—28); mowa Xcia Ulryka Radziwiłła, generała woysk lit. na generale pruskim w Grudziądzu d. 31 Paźdz. 1764 (k. 15—19'); mowa Kayzerlinga, posła pelmoc. ross. na seymie elekcyjnym między Warszawą y Wolą w szopie elekcyjnej 1764 r. (k. 20—22'); mowa Jezierskiego, skarb. ziemi łukowskiej, posła lubel. przy konkluzji seymu convocationis w Warszawie 1764 (k. 19—20'); mowa X. Massalskiego, bisk. wil. na seymie coronationis 1765 w Warszawie (k. 22—24). Mowy miane na seymie extraordinarynym: Kaj. Sołtyka, bisk. krak. (5 Oct. 1767 k. 40'—41), Golejewskiego, posła województwa podolskiego (d. 6 Oct. 1767 k. 43'—44), króla Stanisława Augusta (d. 12 Oct. 1767 k. 59'—60'), Rzewuskiego, woj. krak., hetm. pol. kor. (d. 5 Oct. 1767 k. 41'—42), tegoż (d. 6 Paźdz. 1767. k. 42), Stanisława Ferdynanda Rzewuskiego, chor. w. W. X. L., posła wdztwa nowogrodzkiego (d. 16 Paźdz. 1767, k. 61'—63), tegoż (dnia 5 Mart. 1768, k. 63'—64); Rzewuskiego, star. drohobyckiego, posła ziemi chełmskiej (d. 5 Marca 1768 k. 65), Turskiego (d. 6 Paźdz. 1767 k. 60'—61), Rulikowskiego, podczasz. i posła województwa bełzkiego (d. 5 Martii 1768. k. 65), Radwańskiego, podstol. łuckiego, posła za województwa wołyń. (d. 5. Marca 1768. k. 66). Mowa Pocięja, strażnika w. W. X. L., posła od skonfed. Rzpltey do imperatorowey ross. in Septembri 1767 (k. 68); odpowiedź przez podkanclerzego ross. dana d. 18 Sept. 1767. (k. 68'—69). Mowa Ponińskiego, marsz. konf. ziemi wieluńskiej na konfederacyi general. w Radomiu d. 23 Czerwca 1767 miana (k. 69—75'); mowa Ant. Łopuskiego, miecznikowicza chełm., porucznika reg. piech. buławy polney kor., konsyliarza konf. gener. kor. ziemi chełm. na sesyi konfed. w Warszawie 1767 (k. 66'—67); Stan. Ferd. Rzewuskiego, chorąż. etc. mowa na sesyi konfederackiej miana (k. 61—63); mowa do Xcia Radziwiłła z okoliczności rozwiązania konfederacyi generalney W. X. L. (k. 33'—34). Mowa miana na weselu panny Larzakowny, panny IKMci. (k. 25); mowa na temże weselu za wieniec dziękująca (k. 25'). Mowa noworoczna (k. 28'—29).

11) Manifest Xcia Józefa Radziwiłła, pis. W. X. L. w trybunale głównym W. X. L. ku zabieżeniu szkodliwych awantur przeszłych skutkom, uczyniony d. 7 Maja 1767. (k. 32'); manifest powiatu pińskiego d. 22 Maja 1767 (k. 30'—32'); manifest Xcia Karola Radziwiłła, woj. wil. d. 18 Iunii 1764 (k. 14); manifest X. biskupa krak. Sołtyka, dat. w Warszawie d. 13 Oct. 1767 (k. 44'—46).

12) Uniwersał pow. pińskiego d. 23 Maja 1767 (k. 24—30). Uniwersał wydany na sejmiki przez Xięcia Karola Stan. Radziwiłła, woj. wil. w Radomiu 6 Lipca 1767 (k. 76—79). Uniwersał króla Stanisława Augusta do województw, ziem y powiatów na sejmiki przedseymowe. (k. 38).

N^o Inw. 25.

N. 27.

0

Prison

MOWA

I. W. Jm. Pana Rzecznickiego Choźzego W. W. 2. Litt na po-
grzebiu J. S. p. Jm. Radziwiłła Wodzy Wileń Helmana
na W. W. 2. Litt dnia 17. Maja 1763 Roku miana w Niewia

Do wielowładnych, a zawsze sprawiudliwie nad ludźmi wykonanych
nauwyszczego Pana wyrokow, do wyrażonych iak najżalotniejze-
mi Słoy, y iak naywybornieyszą Krasomowuskiy Szluki wosnową
żalow Jm. Pastorzow, Jm. Senatorow y walecznego Rycentwa,
do użalenia Najwysnieyszego, bozday Nam niemiertelnie panuż-
cego Augusta Polskiego, do szkody Senatu y utraty wielkiego
w Radzie Senatora, w wojnie przeczornego dzielnosca y meztwem
Wodzow niemiertelney pamijci J. S. Jm. Michala Kazimie-
rza Radziwiłła Wodzy Wileń Helmana W. W. 2. Litt Ojca
y Dobrodziścia mego do nuzżajgocy się we łzach 100 Familii, oraz
do tej tak pozępnony baruz okrytey Ceremonii, ta Reka, na ktorey
zawit cigzar catego swiata dodaje ieszcze na koniec same ptaku
istoty, y dopelniey ostatniow lamentow penyodu: a chogcy każde-
go żywicy dotknęć w tej Swiätynie Łaniskiey, nayprawdziwszey
żalow wystawie obraz, gdy mnie kropką najżalotniejszey Kwie-
starey Pamijci Jm. Jm. Sacerzycowemu milczenie rozżigznie, u-
sta na użdychania otwiera, oczom tez potoki wylewai pozwala.

Wszakże nikt dostateczniy ptakae, nikt dotkliwiy czuie, nikt
sprawiudliwiy do żalow y kompaszoy pobudzi niepotrapi, iako ten,
ktorego unęzozna Duszy bolewi żywe na Twarzy mauiw troski,
a gwałtem zwst wypycha, y na widok wydaie to, co tak niezozno:
Smie naykryteze Serca Jęgo żakontki, smutku y żalu napeł-
niato gonych. Morwie tedy będe, a Słowa żężeniem wżerywa-
ię, wżozony na mnie acz smutney porażnosci wykosam o-
bożazek.

Zadziwiae się nad odmiennowieci żydzka, przypatruwai się
uwerwężoznym rozumu okiem popopolitey na swiucie melowatości,

to miejsce, a w nim przerażające zewsząd oczy nasze śmiertelności
Cieni, nie tylko są nam prawdziwym do tego powodem, ale też i
we powinny nam czyni wyobrażenia, ze wszystko podlega od-
mianie, i że najwyższymi ludzkiego rozumu wymysłem,
i ciężki pracę wykaztowane roboty, napętliające podziwie-
niem świat cały struktury, przepysznie uydoskonalone Sma-
chy z czasem nie szczęgi, w niwe się obracają; a Pamiętkę
w przepasciach rozwałki swoich kryją, i zakopują, kiedy nawet
najcenniejsze Sęk Boskich Dzieło człowiek, rozumu darem owie-
cony, zmysłom czymś się opatriony, honorów i bogactw obfitych
zalewny pewnemu podlega czasowi, i nieodbitym śmierci podpa-
da Prawom.

Erzował się ze wszystkimi ludzmi w wyptaceni tego powse-
chnego natury Długu, nieygasłej Pamięci iże Iny Wład Wil.
Het. W. W. A. Litt, ale nierownie przewyższył wszystkich nieśmier-
telną Czynow swoich Pamiętkę, tak; iż napętliając Chwała
Serca Oczyste w wikopowanym trwać będzie wielbieniu: Bo
ten tylko sam na wieki żyje, który całego życia swego Sprawy
na gruncie Sławy zwykt zapisywał

Na tym tedy tak niemiętelnym fundamencie zakładał
zawsze wspaniałe czyny swoje wielki ten Dług, a dochowując
Mniestatorni niemości, Oczyszni miłości, pilny stróż prawa,
taskawy Wojska Szczęca świat cały podziwieniom cnot swo-
ich napętlut.

Kiedy zaś ostatnie wielkiego tej Apłty meza od nas odcyła
nie tylko wspaniałą pogrzebu okazatosią, ale też i głównym
od niego należy się czci pożegnaniem, obowiązany obfitym
taskom nieygasłej Pamięci S. S. Iny Wład A. W. W. A. Litt Ocy-
ca i Dobrodziecia mego, tu przy śmiertelnych Jego stęgiy
złotkach, chociaż zaniematym od zalu i językiem, Ciebie naj-
przed nał Szymekiego lepszę Augustie N. A. P. M. mitł ze-
gnanom od Wielkiego Wojsk Trusiak Wojsa, od najbliższego Ma-
iestatu Turcy w Konwincyi W. A. Litt Świeckiego Senatora
z tym uprzejmym życzeniem: aby Ten, z którego ramienia
duom wielkim narodom taskawe daieś Prawa, hojnymi
Cechi

Ciebie obdarzył Błogosławieństwem, a wszystkie Europejskie Trony
 Najjaśniejszą Twóję poświadczył Familiją, Te Panu powinneser-
 cem do Niego przypięzany Senator, okazałszy wierności, Do-
 mowi wemum dziełsziznem sentimenta, gdy w wyborzym słow
 Twoich utwierdziu, prawdziwe Królewskiej Łaski poznaję odgło-
 sy, że Ci przez sposób łasky wymowny moicy J.W. Myłanie
 Kawstelanie Smudzki nieście wdzięczności y łaskiżci oswiadcze-
 nia, które dość jasnie Pliniuszwłotowach swosch stworzył, w
 morizę: Animus meus qualis erga Te fuit semper noster,
Animus Tuus qualis erga me sit nunc maxime cognosco.

Wiemna Rzeczypospolitey Rado! Przewietny Senacie, Naj-
 wyszy po Kroku Stanie, Tobie zaraz od wspotelnika uszczę-
 y proce twocich nalezy pozegnanie, który przy smutnym wsta-
 niu się z tobą tego Ci życzy, aby Powaga Twoja, która jest
 najmocniejszą twierdzą Stawy, catości y Dobra tej miłej Ocyz-
 my, co raz bardziej uciwniała, a wolnowiom naszym w każdej
 potrzebie pomocna y skuteczna była. Tobie zaś J.W. Myłanie
 Kawstelanie Potocki od niewmiestelney pamięci woiennomyślni-
 wci z tobą żyjącego, y Kruci związkuem złączonego stęgięcia, prze-
 samyego w Senacie Kolegi twego w sposobie najdokładniejszy,
 wdzięczności nieudobny język mój, za wypełnioną uia ostatnią
 dla niego usługę pełne Respektu wyrażając podziękowanie
 y pozegnanie, że Ci z Lwinuszem przyznaj musy, że będąc
Collega in honore, byta laudator in funere, idem vivo et mortu-
o conjunctissimus.

Namiestnicza J.K. mi władze! wyborze wspomniany tak za-
 enych, y tak smacznych ludzi Najjaśn. Trybunale, zeszły w
 Bogu wielki Senator, Hetman, y szereg, przy tak ciężkim od-
 was oddziale, że dla Ocyzmy nieomyślną, a was zostawia
 się słuchę, że te przeczonych y sprawiedliwych Likurgow
 grono N. Kroka Ocyza bardziej niż Pana powagę utrzymaj,
 Kraionni szeregliwość; Obywatelom przyniesć spokoyność, a wa-
 bie nieznaną chwałę dostąpić y zwińdaj potrofi: łaczy oraz nie-
 skwizzone dzięki Tobie p. Myłanie Kwartu Trybunatu J.W.
 W. K. Litt. Kadencyi Wileń, że swicy nie rozgłoszą łaczy
 rene

pełnemi wymowy, stouy ostatnie raczytes' mu uczynić Pożegna-
nie, życząc, abyś z pomiędzy tych godnych obywateli Powiatu two-
go wybrany ludźmi. Cnotom twoim w szafunku J. sprawiedliwosi
dorównywaige, przęchm krokiem na wysokie tej Ojczyzny postę-
pował stopnie.

Znakomici Stawę y Butawę wojsk w 1. Lit. Wodzone, kto-
rym równo honory jako y cnoty lustro przydaig J. W. Miłanie Ka-
stelanie Wileń, oraz J. W. Miłanie Wódo Łołocki Wielki y Sobny
Hetmani, waleczne obayga Zauzgow w 1. Lit. Rycerstwo ośmimier-
telney Kamieci godny Wódz Wasz przenoszący się w Łorne Nie-
bios Smachy, uis przy ostatnim z Wami pożegnaniu stę się
oswiadcza uprzymosig, abyście stakę, jakę w Wasz Zauzga ni-
dział do dzieł wojennych ochotę, mężnie przy obronie Wiary y
wolności starwaige zwyciężkiemi Zauzge skronie wasze uwie-
dzali Laurami.

Godny tych wojsk, a zawsze onym odwagę y dzielność pra-
nowący Butkownik J. O. Mił. Sigze Starosto Rzeczycki, Florwa
Domu twoego wysoce Ciębie poważaigcy Stawny Kamieci Wódz
Twój przy powinnyim pożegnaniu y za podięte dla niego fętygi
dzięczynienie przezemnie Cięni ci życzenia, aby Bóg Zastępow
dostatkki w Domu Twoim z niezbg Cnot twoich porównai raczy, y
aby Cię y Sigze matzonky Twoje hojnemi, a niezgłbli
wosci Waszey równemi ubogostawiat szczęliwosciami, y naj-
wyższe w Rzeczypospolitey dostoiniśtwu stęswanie zastęgom
Twoim należęce jak nayprędzy osiągaie pozwolit.

Wam zaś hrnie swoicy tak zbliska życzącym się Wódz
y Rotmistrz Wasz J. W. Butkownicy za pręig w pociśkach
Znakom Rycerskich należęty oswiadcza wdzięcznosć, a J. W. Pa-
nom obaygo Zauzgu Oficjalistom y Kompanie za ostatnie Zol-
nierskiey usługi okakanie niezgłbloney Kamieci Zastawie
upominek.

Wielkie Kowciota Bóżego Filary W. Trzody Pańskiey
Pastere, J. W. Biskupi, J. W. Sigze Biskupie Antypoli-
tanjski, Suffraganie wileń celebrowie dęwiryszy J. W. W.
mi:

Mię Ciebie Biskupie Płocimaydzki Kanoniku Prileznieński y
 Oficyale Łucki, którzy do tego pobożnego dzieła takowych nieum-
 kneliwiec czynności, żegnają was szczerą wam Przyjaźni y szacun-
 nek dostateczny za życia wyznawajęcy Ciebie, a ja o niego upo-
 wnam: że Pobożności wiarę, ziemią stawę, niebo chwale nad
 grodzai będzie.

Wypetnuam y Tobie y W mię Ciebie Biskupie Smoleński od
 niemi Samicy Ciebiecia mię poręczenia obowiazek, a iako o-
 sobliwym Cnot nieśbowniem y zastęg wymiesieniem tego Wiel-
 kiego Ciebiecia uteci naczyleś popioły, tak ja smutny od niego
 murca przy głębokim Tobie podziękowaniu życzę, aby ta nowa
 dostojność, którą teraz cudobomy dostaleś, była najgruntownie-
 szym stopniem do osiągnięcia najwyższych w Oyczyźnie honoras.

Nierozdzielne Ceno y Zymudzonym Zakonem wykonuam po-
 zeymanie. podziękowanie y życzenie, aby Opatrzenie Boska tak
 obfite na was wlewata dary, iak niekompe w Ofiarach ob-
 przy Otchazach Pańskich wielkiy Tej Duszy dawaliscie wost
 chnienia.

Obraca się zdaniem rozstania przedmowę do was Przewię-
 knyego Wwa Wileń y Generatu swego godni Urzędniy y Szachtu
 niemi Samicy również z wami około perzuchnego Dobra pra-
 ciejęcy wasz Wwida, a pozmarwaię przez swata najwyższych
 tytulow godnego W Imiana Chorążego Wileń w najwyżniejszym
 słow okraicie zale wasze wyrażajęcy, iako wam najpomysł-
 nejyszeyo zamystew weszeych życzy powodzenia, tak Ciebie
 W mię banie Chorąży Wileń przezemnie upewnia, że za odda-
 nie przychylnego, a ostatniego dla niego Łucki Troszy Dawida
 skutki nalezytey wdzięczności na Zacznych swoich Zwaic Płocimkaw.

Tu gdy mi daley dopetniai przychodzi tej okropney posta-
 gi, którą miłoci Zmarstemu Nauney pamieci Ciebieciu Oycume
 mu czynię y oddawai kasie; Obracam się do Ciebie J.C. Mię
 Ciebiecia z Mycielskich Radziwiltowas now. H. now. 1. Lit.
 Plei kwiecy a wieklu następy ozdoby, siemionęcy y niyby ja-
 tem skrzepowana wymowę od kochajęcy. Ca na podziw
 mię

Meza Twego, w nieporównany wdzięczności nieść dzięk, za otrzymane
czono mi za życia wszystkim innym Damsom przykładać mi-
łości Materskiemu affektowi, które jako jedynym życia Jego były
wszczęliwieniem, tak już przenosząc się do Domu wieczności
awnosi Serce do najwyższego, aby nie tylko lata, ale y wieki
wrowney zdrowia jako y szczęścia pomysłności W. L. Mici
przepędzi pozwolił. Żyła zatem pełen nadziei, że miłość
ku niemu w Sercu swoim na wieki trwać będzie. Wszak
myśl każe, dopiero kochanie dziełem jest Duszy, któ-
ra za innym smierci niepodlega rozkazom. Otrzy tedy
złoty oży twoje 90 dzięno, a pozwól ucha dożywać ciemu się
zpodziemnego mieszkańca głosowi Meza Twego, który cię temi
uścisy stoczy: ktorymi nieydy Frachus Rzymianin Long swo-
ję Sirosy Stan optakując, wpakaiał, mowić: Zostawie
cię w prawdziwe wdowę, ale też Zostawie ci tego siroscego
Stanu ulgę w Potomstwie moim, ty częć swoje przez smierć
moję utracisz, lecz częćkę mnie samego w Dzieciach moich
znaydziesz.

Sięga jeszcze choć śmiertelnym Limmem z Dętwiałę Ażkę
swój Kochany Ocie na uwiekanie Ciebie 90. Mici Sięga Wrodo
Wileń niewrodzony Cnot Cycouskich Potomku, a podnosząc o-
nę na znak ostatniego Błogosławienictwa te na Ciebie wlewa ży-
czenia, aby Cnoty, honory, Zastugi y Bogactwa, które przez
lat tyle między Domu Twiego Pradkowie między siebie pod-
łowe widzieli, teraz u Ciebie samego Znajpomysłniejszy
szczęściem niekowały; a jako za życia swego gorliwym miło-
ści Cycousy technot Duchem, tak Zostawie Ciebie Cnot
y urzędu swiego Sukcesorem, już zniższą spokojnością
do nieśmiertelnych dąży mieszkaniem, gdyż w tych szczęśli-
wych czasach drugiego Ciebie dla całego Dobru popolitnego, y
utrzymania w Prowincyi Naszey spokojności Ciebie 90. Sięga
prawdziwego tej Apty Zostawie miłośnika, z kąd to do Ciebie
smierć moją, co Stauny ow Rzymiński powiedział Mowca.
Hic difficillimis temporibus nisi similes Latni Filium habe-
remus, Republicans nullam haberemus.

Łuboty 24^{ty} 100. pozostałe Dzieci y mnie z wami Zawsze
płakaj

ptakai, nie rad' morie naleziato, atoli gwałt sobie uszy nie
 a rozumowi memu sercem rządzić kaze. Legnai was będzie
 od nayukochaniszego Ojca waszego, który wam ja mi się ze
 Hieronimie, oraz 100. tysięczki wszystkie najmilsze Córki se-
 go, a wszeszejulnowsi iuz w doskonałym wieku zostaięce, a
 wazę Ojcowskie Błogosławienstwa dobrze znaięce, Prze-
 zamey Krui Wisznieuickich Dziędziaki pozyczonemi od Jaka-
 ba Błogosławi Stoy: Błogosław Boze Synom y Cokornym
 y niech będzie wczawane Imię moie nad niemi, y Imiona
 Pradkow moich, y niech się wiele rozmazaię na Ziemi.
 Onat ten Ojcie posłuszenstwo wasze zaszyca, dlatego podnosię
 głosu z tej truny, rozkazuje wam tamowai zale wasze, y po-
 uszczynięcię nieutulone Plaze, morię do was to, co Cyprius przy
 smierci do Cerk swosch morił: Niezabraniam wam ptakai
 Córki moie, ale z ptaszu rozliaci się, y w onym się nieumiaro-
 wai wyraznie zakazuje. Ojca albowiem smierci ptakai poboznięci
 y powinnosi daito iust, ale zalam mi klasic tamy, nieiust
 to godnowai tej, którą Ja po sobie zostawię Hospodaruy Krue

Legnai y was z Tylo Ironami spoinowawonego Domu Sięzta
 y Sięziny, oraz Zaene y Starożytna Dony, w które krewnay
 bliższe sięzgił Radziwistow z nieuliczonemi w Rzeczypospolitey
 uwzła zastuyami, iżycę wam ze wszelkich miar jak nayobfit-
 szych z Nieba Darow.

Legnai nakonie wszystkich ogolnie tu przytomnych, Dzięziat,
 Sięz y Pawiadow zesty willi ten sięzgi, klorye niekopomna staua
 w serca bolemlkow naszych przechodzię powinna.

Ja konieze smutnę morę moię, tej zaniw do Grobu Pradkow
 Tęgo posyłam, a na pochwałę dabelnych czynow Tęgo zę na Bamiętki
 Sięzatu Pliniusza wyrazam stowa: Mortali ualiditimus, im-
 mortalem laudabimus, illud pro nobis in linuipen amore feci-
 mus, hoc pro pro Cuius martimur in Republican mentis
 semper faciemus.

Ja peruszczonym iatym sięzgi Tęgocziom przytomnych tej
 pętkey smutku Ceremonii, na chleb Łalobny zapraszam.

Kopia Listu w imię Pana Myślibzkiego Starosty
Lubiatowskiego, do JW. Pani Sapiehy z Kanieli, w d. 18. List
de die 20 Febr 1760 pisaną we Lubnie.

Już tego ani uchem wypraszę, ani nosem wymowie nie potrafię,
ziakim wstosow y zebow pomieszaniem odebratem wiadomości o wa-
żnym sercu Waszey swiętobliwosci zopozniony korespondencyi
mojej; nich mi się godzi w prawdziwey estuzie, niepunktual-
ności ckarzyć poczaty, kiedy, jak miarkuję, to żaden z tych, ręk
poremu Pani doży niedożycił, które miałem honor, prawie w pozosta
punktualnie niepisać. Wypraszę więc, abym dostał abokucyi, bo tak
nagła wiadomość przez Kurjera, rozważonemi konnami spieszącego,
wrok do mnie przyszedłszy, tak mi mocno na zdrowiu szkodzi-
ła, iż mi wygubiłoby pokochaniaty, paraliż wstosy skrzył, nos
stupem stanął, oczy zamieniały, język wzrok stracił; y ja wie-
czora o tożko uderzony, jako zarazony letargiem, dwiście godzin
przezpauszy, z ciężkoscia ustalem na żaistraz, zkaż po tak ciężkich
stabościach, czując po całych nieszadach nocach, wędnie niewypian
leżąc nie chodząc, stojąc nie siedząc, tak dalece, iż uia zkonklu-
dowali Doktorowie, że po tak ciężkiej chorobie, poty tylko żyć
będę, polki nieumrę. Z Partykularnych gazet, y wiadomości do-
mowych mam honor donieść, że w tych tu stronach po lecie na-
stąpiła zima; y tak ciężkie paustaly mrozy, że pomniejszszy du-
dai starych, same niedziuridzie, wulki, liwy. Zaięccz żadną mia-
ra obejść się bez futra niemogę, y pierwej się zabieć dadzą,
niżeli że sobie odebrai pozwolę, tak dalece zima do kuczka
że po kusiutach modkie się niemożna. Lecię oziębły, stowa
marżna, gębasię się scina. Teraz w tych dniach wędny swię-
tobliwego zwycięzaiu mego spawadaię się, abym stow moich
niepuzaczal na azard grzechy moie wbawetne oburiazę, spo-
widnikowi do rozpakowania oddatem, y tym tylko jedynym
sposobem się ugnuntowatem bezpierrezstwa. Inieyi białe
padaia, a grad tak wielki, że przez ciężki spadek dwom mu-
chom nogi, a komarowi leżącemu do cieplic oko podbił.

Zkaż

Zkaż miłka nadzieia, y publiczna radość, że tenże sam na ugrzy-
 zieniu catońnika zuzichoscia wnoy dla oka podbitego trafi do
 toiska. W Tych dniach Jmę P. L. Łowczy Wielki Kor. tu tedy prze-
 sieżdzając, y daley spiesząc, zwiży zowawszy co najlepsze sklepy
 y skrzynie zwrickim żalem ztaż wysiehat. Z Publicznych do-
 nosze, że ten tamtego pobit, a ow owego, jeden zginot Generat
 a drugi nie żyje. To zaś nayosobliwsza, co mam z partykularnych
 wiadomości, affrarni do mnie wykonnokowanych, iż ci uszy-
 sey, co pogineli od pocatku tej wojny, nie się teraz do żadnych
 nie interesuje batalii, Generat Lewoy gtonz miał utrzeleną
 która sam kommanderując, między trupami postrzeżywszy podział,
 catusząc się, ze wnie optakował się strate; na co cato wojsko za-
 trwożone patrzyając, który wiot wleł, z podziwienia umarł.
 To tedy wszystko pod wielkim donosze sekretem, aby za czasem
 dowiedziawszy się Holofornes, zatusząc, że śmiercia, zmieszanie
 mu, w niewszczęściu tak wielkiej niestawato przytomności, drugi
 raz z desperacyi nieumarł. A Krol Łowczy widząc przez usta
 wieżne attaki, a nowe nieprzyjaciot wojska, w ostatnim nieprzy-
 jaciot, wojsk, Lanistu, y honoru niebezpieczeństwie, ostatnia sal-
 wy swoicy w ten sposob porozymuły nędkiecy, wydał generalny Dekret
 poi kłatwą y eskommunikę na cato wojsko, a osobliwie Kawalerystę
 żacy, że ktokolwiek utraui konia, pieszo choźci, pokina drugiego
 nie wżędzi. Co dla wyższej wagi, wstana podpisanymoga, obla-
 towany w Brodach w przeswieatnym Konystatoru Lydnostkim. Z Tych
 zaś uszytskich nowin naypewniy są, że ten jest

Żachcie dobrze życzący Ojczyźnie, a nie Konfederacyi, perswadujący J. O. Niemi Michałowi Czartoryjskiemu Kanclerzowi W. W. A. Litt. y całemu Domowi Jego 8. dnia Julii 1763. Roku.

Zarliwość naciąka, którą W. A. Niemi z całym Domem, y Ad. herentami Jego do Konfederacyi na schyłku życia wzbudził; gdybym się był widział na owczas, gdy Dom W. A. Niemi osobnym, które teraz ma wpałować, był dobrze życzący, a nade wszystko gdyby Ojczyzna nasza w tym stanie, w którym konfederacye bywai zwykły; zostawata: sądziłbym dzieło y azon W. A. Niemi za dzieło święte y chwalebne; lecz gdy stan Ojczyzny naszej od szczęśliwie zaiętego panowania Najjaśniejszego Króla J. M. P. S. Niemi w stolicy zostaje spokojności, coż za potrzeba? y czyż wolno, że Dom W. A. Niemi za życia M. Niemi przeciw mitemu pokoiowi, chęć w burzy y nawałności widzieć kochaną Ojczyznę, a Domy, fortuny nias Braci swoich, które w pokoiu y miłej chwieli rosły, mieć wrzku y cudzey kieszzeni; a któreż Państwo wupałach wojennych nabrato żwstru? które od prochu y Dymow piękności nie strailo? które w swoich karbach y porze po gnajowaniu Lotniera zostalo? Słyszcie się dać Domu W. A. Niemi oświadczenie, że Konfederacya będzie, ale spokojna, nikomu nie szkodząca: czyż się kto na takich upewnieniach fundować, y onym wierzyć może? albo potrzeba do ruin y obaliny wielkiego sporządzać ognia? niedosyc na żelony i żelony? czyż W. A. Niemi nie widział, że z małego urażenia ciała, do smiertelnych ran przychodzi, a ktoż Domowi W. A. Niemi za to obligowanym będzie? chyba ci, którzy kosztatem Cynulikow, lecząc niby te rany, a bardziej je zadając, profitować będą. Słyszcie się dać zarliwość Domu W. A. Niemi, na której się poznaie Ojczyznę całą, że jest z pałsy, ale prywatnych: Ta

Konfederacya będzie: Circa Majestatem et Libertatem przy Ma-
 jestacie y wolności; wszakże gdy kto przy kim zostanie, potrzeba
 aby było z tego wiadomością. Obligowatnie J.K.M. L.N. Miłk
 Dom wX.Mi, aby za interes Majestatu Jego konfederował Cy-
 czynę; a iestże interes jaki tego N. Pana? iest okoliczność
 sybry między Krolom y Rpta; gdyby była scyfsya przeciw
 Prawu, byłaby wprawdzie przeciwna Prawom, bo Prawa przyka-
 zują seunitatem et fidelitatem Regibus bezpieczeństwa y nier-
 wosci Krolom; Konfederacya bywa dwoiakim sposobem, raz po
 śmierci Krolow, iako czytamy najpierwsza po śmierci Krola
 Ludwika przy elekcyi Corke Jego 1382. Roku vol. 1. Fol. 58. gdzie
 Woiewodztwa: Krakowskie, Sędziwiskie, Sieradzkie, Łęczyckie
 w Radomsku wzięli przyrzeczenie y związek niekogo innego, tyl-
 ko tej Corke Jego na owczas sukcesorkę Tronu utrzymali. Tu-
 dzież inne Konfederacye po śmierci Krolow, iako Zygmunt III, Mi-
 chala Korybuta, po śmierci którego 1674 niegdyż Kie Kazimierz
 Florian Czartoryjski Arcybiskup Przemyski Prymas obywatel na
 rozkaz Senatus-Consilium skonawokował do Warszawy na Konfe-
 deracyę y Przyrzeczenie iedenności do obronia nowego Pana, drugi raz
 za życia Krolow iako czytamy 1454. Roku vol. 1. Fol. 140. w
 Korespondencyi za Władysława Krola Polskiego y Węgierskiego
als contra contumaces Haereticos, corum fautores, przeciw prawom
 przechonanym heretykom y onym przychilnym. A czyliż teraz
 z tych materyi, która przychodzi, y wymaga Konfederacyi? iakim
 że tytułem animujemy Dom wX.Mi na oprepsze Cyżyzny. Nie
 zapominam ja Konfederacyi trzeciego gatunku, iaki się był trafił
 za N. Krola Augusta II. to iest Konfederacyi 1715. Roku Tar-
 nogrodzkiej Kor. tudzież wX.Lit tak bezprawnych y niepoży-
 tesnych, iako teraz nastąpić ma; ale też przypominam że Kon-
 stytucya 1717. zaraz zaprowadziła drogę takich Konfederacyi w polonnie
 czasy vol. 6. Fol. 246. Dla czego uszytliche Konfederacye Szlacheckie ro-
 zumieć należy prywatne, a mianowicie Tarnogrodzka mały Polaki

dnia 26. Marca w R. 1715, tak Wielkopolska w Srodzie Dnia
27. Maja Listopada Roku 1716. zdrujey strony spisane y uforma-
wane zimnemi Aktami, ktore potem nastapily zewszystkim
sprawy skutkiem, powaga terazniejszey transakciji, zarazie
zmatrychmiat rozwiązaj. wszyscy zaś, ktorzy w te wyzszey Kon-
federacye wchodzili, od powinności y obowiazkow przysięg swoich
wiecznemi czasy uwolnieni sa, y powrot do tychże albo nowych zia-
liogokolwiek pretekstu albo tytułu zwiazkow, zakazany. A któż wie-
szeli Oyczyzna pełna zaku y sprawiedliwej Zemsty Domowi
Wd. Mji da takie, iakie dala Konfederacyi Tarnobrodzkiej gze-
chow, y Prawa przestępstwa, odpuszczenie? Bo czyżby nieby-
ta przyczyna? gdy do tej bezprawney Konfederacyi! ktora Do-
m Wd. Mji zawięzł umyślnie, y ktora tylko z swoich obywatelow zto-
żona byłz ma! sciggai kilkadziesiąt tysięcy Zagranicznego
wojska, ktory iak Oyczyźnie naszej życy, z trudnością poznai-
się, y przeniknąć może. Jeszeliż ta akcja Domu Wd. Mji na-
zwai się będzie mogła inaczey, iako Crimen perductionis, ay
stepek rokossu podług Komitytynji 1588. vol. 2. Fol. 1200. Ktora
píše o popelnionym występku, ktoryby był rotawnie, iako ten
Rptey. A nie należałoby raczey Domowi Wd. Mji za dozna-
wane taskawosci K. Mji zająć nad zdrowiem tego uzalania.
A niedowięc że K. Mji Lan. N. Mill miał kilkakrotnego uzjędem
dziedzicznego Lanstwa swoiego Sainterefrowania, po ktorym
co mu tylko szczegelnie wyposazę przysialo, Dom Wd. Mji nowe
chc mu odnowić rany, bodayli też y wiadomosci, a dopieroznie
szczegelnie się skutki Oycowskiego senza ostrym nie scimną y nie-
przenikną zelazem. Jeszcze o uiszkow tego Zagranicznego Ło-
nierzsa oczy Draui naszych nieowchty, a Dom Wd. Mji znouu
go na domy, substancye, Lony, Dzieci nasze sprowadza. Kto
sądzić niebędzie, że Domu Wd. Mji nie przyprawic, ale
przeiw Draui! a z przyszłym przysatnych, bo ambicji y za-
zdroscei pełnych między rownemi y dyfidencyi Loniemi! Za-
ciast

to jest konfederowanie się materia; że pokilkunastoletnim
w Łasce. Mnie trwaniu i profitowaniu, czemu wolno było; że
teraz innym Osobom i Tamiom rozdawania wiadomości ta-
kie, co mu równie wolno jest. A za co Domowi Wł. Mnie nikt
niezaszczytował, za co nieoburzał, za co Konfederacyi prze-
ciwko niemu nikt nieczynił? A niebyłoby to śmiało, że Kredy-
ta u Dworu naszym potrzebne, że Trybunały, gdy się po-
bato, były, gdy się nie zdawało, nie były; że Honory i expensy
od Łasce i promocyi Domu Jego dependowały; a przecie, jakoby
prywatna materia, tak onie nikt byczyny do nieszcześliwosci
nieprzyprawiał. A gdy Leluz Wł. Mnie nam obywatelom by-
czyny jest wiadomy, ktoż Wł. Mnie afskurował będzie, żeby kto
nieznalazł się taki, który także zagraniżnego Lotniera na
sprzeżenie się Domowi Wł. Mnie sprawdzi, równie pozwoli ro-
wnie pozwolić będzie się rozsolował, ktoż: jeżeli na Dom Wł. Mnie
substancye, Żony, Dzieci, a może i Obyczyna uia niebędzie nafa-
a do tego przypuścić konia, winien mieć będzie tytuł honoris
avis Patnie. Mamy Prawona Krolow naszym de non prestan-
da obediencia o niemianym się czynie onym postuszenistwie,
gdyby Krol przeciwko Prawom i wolnościom wytorczył. wterze-
mieszce Konstytucya 1609 vol. 2. Fol. 166. Deklaracya Ardykula-
de non prestanda obediencia o niemianym się czynie postuszen-
istwie pisze: że wolno Szlachuconi kaznemu, jeżeli gwałt jakiego
na nieszce catości Rpley Prymasowi, lub też Senatorom przybo-
ku Krolujskim razdużaszym doniesić; a tak lub Prymas, lub też
Senator który, Krola o ctejs przestrzeż powinien; a jeżeli się
Krol niepoprawi; tedy na Sejmie odym mozie mieć Postowie
Krolowi; Co usłoby i tu Krol po powtoronym upomnieniu wpro-
stepstwie i gwałcie jakim wolności zostawał, tedy i Panon
będacym wszystkim na Sejmie upomnieć nalezy Krola, a jeżeli
by po tych trzech stopniach Krol uszy nieuchiał, aby toby co za-
bliżenion Rpley; dopiero. Stany mają się wotym zachować
wielce

wiele opisu de non prestantia obedientia o niezachowaniu postawienia
stawa. Kontynuie się Prawo temi słowy: Aieśliby kto pomimo
wozy te stopnie y solemnitates tu wyrażone, kupieniem ludzi
woiennych y tumultami pokoy popospolity protestem tego, jakoby
się co przez nas catości Aptey y wolności szkodliwego działo,
wzruszał; ma być na Sejm pozwany, y przez Stany Królestwa
w przytomności naszej sądzony. Dla czego to Prawo stopnie
te wyznaczyle w przypadku! broni Boże! gwałtownego Króla, dlatego
gdyby niezaraz skwapliwie porwać się y robić w Oyczyźnie Za-
mieszania y niepokoju. Idy tedy w takiej materji z wielką flegmą
y ostrożnością Prawo postępowai każde, a iakż smiałocię Dom
władni wozy się zbierania kup, y ludzi swawolnych, rekrutując
po całej masy y wielkiej Polrzeze, a maigz już ich na kilkaona.
sai tysięcy, którzy będą na dobra Królewskie, Duchowne, Szla-
checkie, iako buntownicy y swawolni ludzie napadał; ale prze-
czytaj. Władni tyle Konstytucji surowych, o ludziach o swawal-
nych, napisanych; też sama 1609 Fol. 1664. która się ta zaczy-
na: warowano to jest Prawem popospolitym, aby żaden nie miał
wojsk swawolnych zbierać, y cheragui aparaty wojennemi pod-
nosić, a kupami chodząc szkody czynić; co się przed temi
czasami zaczęto, przeto zabiegając, aby y Prawu popospolitemu
zadosyć się działo, y Poddanych naszych chęć od takich gwałtow
ochronić; mocą terazniejszego Sejmu, każdego takowego, tak
w Koronie, iakoteż y w. Królestwie Litt. któryby takie skupie-
nia czynił, wojska zbierał, a zniósł w dobra nasze Ducho-
wne y Świeckie, a pogotowiu we Szlacheckie wchodził, szkody
gwaltu, y krzywdy czynił, za wialatora y turbatora Pokoju
popospolitego mieć chęcony, y onegoż z Panstw naszych iako nie-
przyjaciela Oyczyzny wiecznego deklarujemy. Niemniej 1624.
rd. 3. Fol. 462. że taki każdy samym uczynkiem ma być
przekonany, y każdemu wolno go zabić, y na Dobra kaduk o-
trzymać. Przypominam władni y Domu Sapieżyński-
go! dla wszczętych przez niego Insultow w w. Królestwie Litt. /

kłeski, który do tego był przyszedł niezaczepliwego ewentualnie, że
 Kazimierz Sapieha Wódca Wielki i Hetman Wojsk Litw autor
 niezgody za winy swoje prosił o odpuszczenie, w te słowa:
 Wykazawszy za granicę czteroletnie smutne mieszkanie,
 całe prawie lat cztery, między ścianami Domu naszego kłeska-
 mi, i one z ręki P. Boga naszego, który po ciebie i smutki na
 naród ludzki dzieli; wdzięcznie przyiwszy, gdy rozumieamy,
 żeśmy już dopetnili, nietychu miary cierpliwości, ale też czasu
 uśmierdzających nawabności Wojsk Litw, jeżeli znaw ta pewnie
 Lawienucha; i jako to nam rzeczywistwie swoja niechętni Lan-
 caie; więc wszystkie te w umysłach naszych przeszły w refleks-
 yę, i niemożąc się już daley tutaj po cudzych kontaktach, wra-
 camy się ze czerzeniem, i urażone miłoście do Oyczyźnych Do-
 mow, wracamy się nie zokazatosie broni, ale bardziej z po-
 wolnosie umysłow, i z tym manifestem: że jakośmy Lawie
 Domowey i Dwaterskiej konie rozłaniem brzydzili się, mając
 Lawie wspólnie z w myślanami na postrońnych nieprzyjaciob,
 dla Zaszczytu, swobod, Zdrowie i Fortuny, tak i teraz do Wstąpi-
 now powracamy, prosząc abyście wierny powrót do Wojsk Litw
 i wojsko moje, które dla bezpieczeństwa Osobymoię mieć muszę
 przyjąć racyli. Ktoż albowiem spodziewał się, ażeby yrony kilka
 wiekow przebywszy w zastępkach Szlachownaszych, i napetnionych historye
 chwalebnych i Oyczyźnych czynami, na ostatek mieli przywieć do tak nie-
 godziwego przypadku.

Ja tedy nikomu niebędąc obliwowanym, tyżko pierwszemu życia dawcy
 Bogu i Oyczyźnie, wnosząc codziennie do Niego o pokoy i rce, jakim-
 kolwiek kształtem Dom Wstąpi rozniecie ogień zamysła; przewodował za-
 myślenia; niech pamięta, że Lutawy i Woteryn od niego nie są wyjęte.
 Alnyemoy niepokoy wojenny jest podobny do owego Krona Tyrana, kto-
 ry wstąpi Matha Agrippine. Lyczę Domowi Wstąpi odzwać
 Zadrwość, ambicyę i rywniosłość, która do wszystkich jest jedyną
 materya, i która się mocno w domu jego rozpostarła. Aby się Sen-
 tu nie sprawdziło Lapanie: *Requies Superbos ultor à tergo Deus.*
 w tej tropy za pisanem, Bog i d'ie z Lemsta.

Katalog Książek znajdujących się do przedania w Marywilu.

- 1mo Sposob mowienia dobrze, przez Kasztelana Inflan
2do Mita Melancholia, przez Kymę Panię Pisarzową
Polną Litewską.
- 3tio Sposob czynienia wątpliwosci, przez Jmci. Księdza
Biskupa Warmińskiego
- 4to Zbior Kolorow, z Nestona przez Madame Lulier.
- 5to Pożegnanie Wenery, przez Marszałka W. Koronn.
- 6to Piękna w nocy, przez Księżnę Radziwiłłową
- 7mo Słupy ostrowidzacy, przez Księżnę Kancelerza w Warszawie Lit.
- 8vo Gelicie Klasztoru, przez Matakowską
- 9no Szczęśliwe wdowiectwo, przez Kymę Mniszkową
- 10mo Satuka wojowania, przez Hrabiego Branickiego
Hetmana W. Koronnego.
11. Przyjaciół Fortuny, przez Jmci. Podskarbiego W. Kor.
12. Satuka nie nierobienia, przez Hrabiego Cetnera
Wojewodę Belskiego.
13. Romans dzienny przez Księżnę Lubomierską Star.
14. Nadzieja Familij przez Chotkiewicza.
15. Wielkie awantury, Edycja starodawna
przez Kasztelanową Kamieńską, odnowiona
przez Księżnę Wojewodzina Bractawską.
- 16 Diabet, Kulawy, przez Biskupa Ptockiego.
- 17 Bajki, stojącym nawet sen sprawujące, przez
Biberstejna.
- 18 Traktat o rzędku, y rostrojności, przez
Biskupa Kijowskiego.

- 19 Traktat o czystości, przez Hieronima Boniatowskiego
- 20 Don Kuzot terazniejszy, to jest Trępis, przez Kasztelana Łeczyckiego, drukowany w Witańcu
- 21 Historya stotego Runa, przez Jędrzeja Władysława Bractawskiego
22. Dzień Chrześcijański przez Referendarza Kor.
23. Sztuka Kartowania Kart, przez Władysława Kijowca
24. Gabinet w dzięku przez Hieronima Władysława Ruskę
25. Kazanie o Pokorze Chrześcijańskiej, przez Hieronima Biskupa Krakowę; w 22. Tomach, in Folio
- 26 Sposob oszukania Ludzi bez naruszenia Onych, przez Generata Mokronowskiego.
27. Ach! jakie Bałki, przez Hieronima Prymasa.
- 28 Machiawel przewrotny Ernat, przez Hieronima Młodziejewskiego.
- 29 Reformator, przez Jędrzeja Władysława Ruskiego
- 30 Sztuka meblowania Patacowa matym Kosztem przez Wojewodę Podlaskiego.
- 31 Sposob postawienia na swym, przez Boniatowskiego Stolnika Litewę.
32. Riekarka wystrychnięta, Traktat Komiczny, przez Szmitowę.
33. Wierny umartwiony, przez Mniszka.
34. Przemysł umartwiony, przez Twardowskiego.
35. Delicie Podroży, przez Mniszkowę.
36. Bogactwo Filozofickie, przez Jędrzeja Władysława Kowca
37. Sposob nawrocenia Żydow, przez Oginińskiego Mar.
- 38 Bankierz, przez Przędzińskiego Referendarza.
- 39 Drzewo skamieniałe, a to Sposob pouczenia Młodych w 22. Tomach in Folio, przez Jędrzeja Władysława Wileń.

- 40 Praca Herkulesa, przez Strabie
 41 Mścieniestwo Fortuny przez Mapalskiego Kościł. Nad.
 42 Prawdziwy Polityk, przez Grafa Bruchlau.
 43 Wydoskonálny an metr w kindecz z kratata:
 mi, przez dzieła Biskupa wileńskiego.

Kopia Listu J. A. Scia Jmty Radziwiłta
 Wojewody Wilen. do siostry swojej Jęymli Pani
 Morawskiej z Gimes w Transylwanij & 28. Obvis -
 1764to. Anno pisanego

Od początkow swoich dom mój dosyc lustro, y Powagi
 mający, zbierał ozdoby swoje, przez Matzieskie obwoje y pti
 przymierza z najpierwszemi w Oyczyźnie domami y
 krowia, naywybornieyszą zagranicznych Zaczno sia celują
 ych family, powiększwszy Łaszczyły onych wielorakie i mo-
 narchami, wniósł skolligacenie, y nie dotąd nienaydowatosi,
 co by stawę jego przyemie mogło. Moment nie szczęśliwy
 który zaplałat nierozmysłne paśrye Wmłani, orzpecił
 tak drogie zbiory domu mego, przyniósł wieczną hanbę, y ni-
 gdy niezalarta zmaze, i tak podtego i łaczenia, którego kazele
 wspomnienie tży mi Łocz u wyciska, a wroga dotkliwoscia serce
 prawie wyrzywa. Uchyl Wmłani nieco zaslę pioną mito si, a pe-
 wnie bez ochyby, dama młom u nie spoyrzył w oczy, nie obey-
 dziez sie bez zapłomienia wstydem, tak smolnego postępku,
 a gdy szaunek, powage, y zacnu si domu dotąd nie skalana we
 z męch

10

wzmiesz na żywą y zdrową uwagę, nie podobna być nie czuta stro-
giego Łale, że teraz od cudzej Familij urągana, od własney nienawi-
diona, a w potomych czasach liczona będziesz pierwsza, któraś Lustru-
wi domu przyniosła skazę, a tak niżejemney kondycyi oddałaś ho-
nor y życie swoje.

Nie możesz się WM Pani zalic, na żadną przykrość opieki mojej,
doznawataś ku sobie obfitego afektu mego Boraterskiego bez odmiany,
y zdrowodu jego Ław sze korzystas; coż zamiewdzieczności takim
kochającemu Boratu wyrządzać krzywdę, jaka miś te dwo w grob
miewpędziła, w czasie jeszcze takowym w którym ogarniemy by-
tem utrapionym stanem moim, którym jeżeli zwrócony
mitości nie wymógł względów, zawi bytas Ław zief, y twar-
da na własny honor? iż go bezwładnie zgruntu Łmiszczytas.
Bez porzywoszy cholery Łastanów się w dobrej refleksyi Ła-
ma WM Pani, a osadziś że zgodna tey nagany, która odemnie
odbierasz, y od Familij masz y mieć będziesz. Upewnić Łatym
może y wieszczym duchem przenikam, iż co sobie ulubione-
go obratas, w krótkim czasie obrzydziś, postępku Łatwaj y
mieszczę s'liwe życie uptakiwać będziesz. Wteraz mieyszey sy-
tuacyi mojej, mienikajas jednak względów na prozby
y potrzeby WM Pani posyłam Ordynans do białego kamienia,
aby Łafey odezwadawali żywność, jaka się Łnayduje a
na Ukraine abygnacya aby na rok wyptacona z Ł. Potłch-
4000. kontentuy się WM Pani teraz, nim miś da Bóg powrócić
do Ayczyzny, y pamiętaj ztem był Ław sze Łprawdziwym afektem.

2.

Kopia Listu od Xędza Siczawinskiego do
Jw. mę. Xędza Biskupa Wileńskiego. Pysanego.

10
Nie umiem krytyzować sacrosancti manifestor, ale instata veritate
zostaje Umartem 24 Aug 3 die resurrexi Niepraszam Jw. w Pana
Bobrow, moiego ztem niebrał Licencyi szlubu dawad w Kiebie; trans:
latus sum raptus sum nemalitia mutaret intellectum Panotem w Kie
bie nocturno tempore o godzinie osmej, wzięto mię zaprowadzono do Ko-
ścioła S. Troycy, kazano mi dać szlub S. Ignacemu z Święto Barbarą
cti. Factum est, Kiewiem tedy sine loci ordinarii Licentia czy bę Dui va-
lidum matrimonium et legitimum aut dirimens, Potym prowadzono
mię do Palacu S. Onoornego gdzie duodziem zodiaci warta Hala
Zolnierzy 5 tysięcy Palementow, co o iednym oku w ciełe a otrzech
rękach siedm tysięcy zaraz spoyrzawszy, na mnie, ztem w zachwyceniu
wstąpiły, y mnie wprowadzono do Palacu Krzyżatawego okna
dyamentowe, kreste, stoty szere wrototne, piece Karbunkułowe, Pa-
wiment z alabastru Rubinami sadzony, patnę drzewiaż się ztem
tego nigdy nie widział, że mę. X. Sapicha Kwadjutor wileński pu-
Francusku tanuic z S. Jadwiga, Grał na lutni mę. X. Kottomsky
Kanonic Wileński w peruce bzejonej, Kapelus z ponsowyna
głowic maiaży, w tym mędkim czasie przychodzy S. Pregon,
Syn Senatora Rzymskiego Gordyana wielki Doktor Kosciota
Bózego, zostaje tanuicazy, odebrał lutnię y sztuk o drzwi
Krajkie, y jego wypochnot zadrwi mowisz że stowa. Tace,
quiesce, sile non licet tibi ludere in hoc loco saneto, S. Jadwige
wystat na rekalkczye do S. Ducha, a potym mę. X. Xędz.
Kwadjutora wiadwszy za rękę upominat, stanuy swego zdrowia
iested chory na nogi, a wyskakuies. iaku Baltazer na Stomianym
rytku w Sycełli staskuy, porażę mię swoią iak Ociec Swocy
marzall. W W B Lth y matka twoja Marquizaranka
skil trawi

potym siemowscy za nozi S. Fracurza z ^{Smę}Łopacińskim wy
 szli za Bramę. Potym prowadzono mię ku bramie Piękielney, aż
 iedzie Pan Kononowicz Sekretarz JW SmęŁicza na ^{Piskupa} Frydka gli-
 nastym pod Dywidykiem Cytrynowym w Karmazynowey
 Busce w ręce prawey trzymając psuchodnia smelanc, a przynim
 dwurub. Murzynow biegło poganiając Frydka, żeby przędzy ichat,
 Pytam się ich covie za ludzie; iestwmy z piekta rodem, prowad-
 ziemy go do Bramy Piękielney na Bankiet. Pytam się dzi-
 wując się co za racya: az niewie Wulkan howal Piękielny Ta-
 porzan żelazny y dwa fępi rozek pytam się na co to rozi; by-
 diim w starą pania bi Kononowicza; Ja patrze, az Kłada
 na Taporzan żelazny, czterech przysięto Dragonow Piękielnych, iak
 go wezno szasta i spusciwszy manatki alias pludzy, Jasię Kłaniam
 prozre P. Wulkan, że cztowiek niewinny, sprokopy Sekretarza
 Kłza Biskupa Wileńskiego Kłza Jwańskiego, a oni bła wędwa-
 yhu podupie, agon przozot wotat, satis pro meo peccatis, a.
 Wulkan wota bęje ieszere Lepię, że to iest Ładaco cztowiek
 przystny niemitosierny, wta o sobie rozumie dufa wpięnodze,
 nie iest naborny, bęgie ieszere więcy, wszak maruum proz-
 ozytat na Bramie Piękielney oquam amarum omnibus
 peccatoribus dereliquisse Deum suum; znouu Jasię Kłaniam
 y prozre pusćie go ztego Taporzana piękielnego, otocz-
 nie dla próby yfalygę Jęgo. Jakię wymknie po tych plęgach
 570 aż się Kuryle zanim widzieć się nam nie dat Zarazedy
 P. Wulkan wiot Kłamari, piro, y napisat na Bramie:
 In porta Inferiorum uidebat Dñus Sta nislau Kononowicz
 multis flagellis pro iniquitate sua cesus et nihil audiebat
 nisi

strepitus et sonitus Vngar. Potym prowadzili mnie Aniołowie S. do pa-
 lacu S. Łofii, in fronte Palacu napisano złotemi Literami: fides, spes,
 et charitas, aż wychodzi S. Łofia, bierze mnie za rękę, y mówi do mnie:
 witaj Josciu porządany, wszedłem do Pokoju posadzita mnie na krzesła
 Dyamentowym iakos przedko otwieraia pokoi, aż S. Piotr z S. Pawłem
 przychodzy y mówi do mnie Łięze Starusku Archydyakonie Kamie-
 niecki kto cie tu wpuszcł powiadziatm S. Łofia, Potym mnie informunt,
 Instrukcyą dawoat iak swoiat obrzydzi, y porzoł napominae de timore

D. C. I. et eternitate, dies et annos eternitatis habens in mente
 sciet cogita, qd et Infernalis peccatorum Ignis extinguitur ventis.
 Starusku iętes' predestinatus do Kieba, wpisany iestes w. Łiędze
 Lzwota, Remigius nomen tuum, Ja upadam do nog S. Piotrowi
 y S. Pawłowi a potym S. Łofia przyniosła mi kielich wina
 Frontyniaku Kiebieskiego, wypijze Starusku za zdrowie wszy-
 stkich Świętych, posil się na rękę, Ja się eskuziuję, że niepię wina
 tylko wody; trzeba żebyś skosztował trunku Kiebieskiego, iakże
 ia wypil niebo mi się otwożyło, napatrzyłem się dziwnych rzeczy,
 iaka tam piękność y rozkosz, nec oculus vidit, nec auris audivit
 quanta Deus preparavit diligentibus se, Potym S. Michał mo-
 wi do mnie powiedz swemu Bishupowi Wileńskiemu że-
 go iur dawno wpisat w. łięgi Lzwota y. Łiędze Suffragana
 Łotkowski, Michael et Antonius sunt in libro vita aeterni,
 Potym mnie S. Paweł upomynat, abym in ~~libro~~ ^{Tam} ~~eternitatis~~ ^{mnie}
 Kiebieskich, com wiedziat, nie swiecie nie powiadat Arcana
 Dei non licet hominibus loqui, Potym upadłem na twarz
 wszystkim, S. P.

12

aoni mie Bogostawili; ^{ion} Peruwnie plakat, niechciao misie
z tamta^q wynisze, y upattem do nog P. Piotrowi y prozysie do
bracia Swięty Piotre, czy niemoglym ja momente I. E. U. S. a
Chrystusa widziec; Darma niemiesz wysoke mieszka
w Cypreyskim Kiebie posmierci iak prawdziwie umiesz be-
^{widet} dzie, et uidebit omnis Caro salutare Dei, p. bogostawizszy mie,
karalispustii podrabinie Jakuba Patryarchy, po ktorzych szereblach
Aniostowie chodili, ascendentes, et descendentis, iak mie spuscili,
potozili mi Kamien pod Stowę, Lapis iste in testimonium
amoris Dei, tak odelknawszy Ledworn trafil do ciata
mego, za pumniatem in fronte Listu napisal P. Piotr Dobrodziej
moy Mowit do mnie, sitate iest na Fronie Mięzja Kwadrjutora
K. wielkie Beneficia trzyma y Dziedzicnie Dobra mawniecht
Odmieni czy rozognie Probostwo Katedralne Wileńskie
Jure Feudi, iak będzie postinax w tym, do Kieba nie puszcza
go zamkna, Bramę, u mnie klucze od Kieba az cię uspokoi
odda 30000. rtt^{co} Driad na wesele z Sietgutowa zaciagniecie
Supoz, sie jaka volunta.

Jw. Meciowy Panie skarsie, na Fronie Mięzja Dziecka na
Kowogrodzkiego uiz w Trunic ciato moie lezato, a on praja-
chawszy do Plebanii do Struznij, do pinię Dzy, do srebra,
do sukion, a dusza moja wtem czas do ciata wlasto, przy-
warwie, a Dziekan obaczy y klucze porucit, a sam sko-
ryt Kiebi, Lis

Kiedy Lis zstrachu, pludry trawiki pogubit, ledwo woznica
 zamile dopędzi, et sic revivisi in Dno Jesu Christo, co tyko
 ee parte minima doniosoty Ju Frnk. Medzu sino numeru
 Sylhabatum piszesie, celesti amore Jp wozmej, Dab.
 Jowmci Dobrodzieia moiego najnizym Ruga
 y Bogomudla Remigius in Magna Pterawin Sura
 wizski Confesantis Entis OO S Peter apprabatus at,
 Petro et Paulo a postolis in vitam eternam Amen

P.S. Juz tyko co mie miano spuszczae na Swiat z nieba
 wizki S Hieronima trzyma L Lopacińskię y uwy goiak
 Mszę od prawowai, męke rospamiętywai, y ka mięń swoy
 mu daic tym sie^{by}, a S Czeplia Wucienka Hieronima wicoway
 Kamien iak go uderzy az sie wyrucit, ze padt piarę y
 ledwo
 nieumarł, a mnie spuszczone, y wicęcy niewidziatem. Tępa
~~frnc List do frnc Pana Kononuwiera Sekretarza Jp Medziwo~~
 Biskupa Wilenskiego pisany.

x

13

Te goz mej, do mę Pana Kononowicza Sekretarza p.
mę Liczba Biskupa Wileńskiego pisaną
Nie mogę się wydrzworwać ze wnie Pan zemną tacite in silentio
Korrespondujez właśnie iak Democritus Inepiciska Sekretarz Perona
Cesarza, którego Livjus Apostata wspomina w Listach Swich Integer
vita scelerisq; purus w kasce bywał Tawery niemawiać, chleba nie-
iadał, tyko z małym kukielki, po niemieku riasat, bo Astrolog był, złoto
rozpuszczysz z kozim mlakiem piał, Salery Tyfny do szkatuli chorowat,
psimili moio wnie Pana postępujez sobie, a mnie zapominaz
Ja tu siedzę w Plebanii iak Wirgiliusz w polu, albo iak Karimierz
Krokołif w San domirskiej Łazni mam w dzień Sosii usiebie nierby-
tych z Kiowa czy z Podola, Pan Frasunek Pan Ktorot y Pan Bieda,
ytak się rozposcieraia w Plebanii, iak w dobrego chcąc żeby zawrze
było Larum atu nie dostaie, a wnie Pana Stha Drapski Tyiesz glo-
riose w Pokoie iak Seneka w Krymie u Pryncypata Swego gaudium
luxuria libido Lioz, polowa wgtwioe mojej ja się Lzami Laktam a,
wnie Pan nie dbaz o mnie Cy, przecie Bogazij Boy Deus est centrum
anima, nofte wszakies Teolog Kzakowski, wieszczujus parties Jerusalem,
czy Orientalis czy Habreorum, a wnie Pan nakształt Stechowego Kmita
Lepskiego, natura maza Krola Lohielka, day pokoy porzuc te imprezje-
shonczytes Jubileus in virtute paniticia et castitatis, apniecie wenezgy
maza w sobie Serie a wiezje caymto pachnie law frau muliebria
sunto, wspomni wnie Pan na Delik, co Samsonowi zrobita, ogoli-
wszy Stlow, uicta jego mieczem wieg przestregam wnie Pana
agite panitentiam tempore Jubilag, sündite Cruda vestra, quia
terribilis est Delus nofter

terribilis est Deus noster Ja tu niemoz mięzkać chłopow niemoz,
 roli niemoz, dziesięciny niemoz chowam. Ludzi pod Rejestrem,
 Komuszeq Paokunuszeq, Marszałka, Pokoyowych dworckow.
 mię nioz do Koscioła Łaupra iednego, Łokajow estereck, Pan-
 gretow szesiu, Torusiu szesiu, Marszałerow pięciu, wozow-
 szegu dnia wszycy mi porucikali, dla marney rzeczy że przez ty-
 dzien pchleba nieiedli, y tak Dwor moy rozypat się. Ne in uni-
 versum orbem hunc moie Angielskie Hiszpańskie muszq od głodu
 dychać, y muszq zapiewać z Tatarskim Poetą Cantabit vacas
 coram Latrone viator, Jednym Rowem positus sum ad ruinam.
 Proszę tedy Mi Panie Starosto daj mi Consilium albo pie-
 niędzy, wszakie Teolog y Filozof w głowie wzię Pana Sapientia
 non est numerus podnieś miina moie. Co wyraziwszy dobor-
 ed fontes Lacrymarum Jestem

WOMĘ Pana unizonym Stuz
 Remigius Szazwincki Archidyakon
 Kamionicki Pleban Kich niewitki
 mff

Wzgrobra

na Serwecie Twardowskieq

Lisany 2752

Manifest J. K. C. Jmz Karola Radzi-
witta Wojewody Wilen?

Comparens Personaliter J. K. Jmz Karol Radziwitt Wodaⁿⁱ Wiln.
manifestuje się przed Bogiem, który czysty Intenacy widzi,
a Event. rzeczy wszechwocnie decyduje, przed Najjasniej-
szą Księży polską, której jest Synem, y równo wsty-
żkim spód Obywatelom, czyscia przed najjasniejszą Ksi-
Europeyskiemi osobliwie Księżkiemi Sobencyami, któ-
re przez jednomyślne niejako deklaracye, catosci wotnosia
y praw naszych, awley catosci bespieczenistwo Osob, kaide-
go w szeregulnosci Obywatela ostrzezy, że w Senty men-
bach o Czyste swobody gorliwym z Zalem y przeniknie-
niem Perca, na wznie wne przywadną ambicyą Dome-
we rozruchy zapobrując, y te samym niecierporem zni-
stalone bydz mniemając, przez czas tak ctery spokoy:
nie w umysle, y dciach w Dobrach swoich, w Wttrze
Łzieskim kęzących z mieszkat, aktyrzych gdy de dobr
w Wttrze Nowog^o Łzieskich przemiesci się zamylat,
w pierwszych tey podruży porzątkach uszab ukarany
inakuz swoja, y przez smutne o żadney wąpłiwosci y ob-
żtności nie podlegte doniesienie, nauzony jako od równego
sobie, w dawnych y niniejszych Łaskach domu, równy
wspód Obywatel, żadnym przewodem Prawa nieprzekonany
wposred najgłębzej spokoyności, różnie zgromadkonym Łob-
nierzem, Ogłem, Armatami, w własnym domu w Świecie
niedwiecu.

Nieświeta, jest najecha^{nym} y wyisnionym, nauczony przez bez doniesie-
nie razem, jako do obserwowania podnizy jego, do wzgicia tytu z Indyjktu
tegoz niechotnego domu, y zlaczoney z nim przez krew Garnitii, roznie traktom
rozstawieni Ludzie zbrojni Orzdem y Armatami opatrzeni, przekona-
ny o prawde wiadomosci, doswiadczeniem w Terespolu Dobrach Wzrost Pana
Fleminga Polskarbiego W. W. 1764 l. 1764. Sto kilaclizowizt Ludzi ubrojonych na
Trakie swoim zasadowymch natalozczy, ktorzych przez reguly powinny
Stanowi swemu Ostrozności gdy tak na fundamentie wta-
snych przestroj, jako przeyzranego Lyczii swemu, y siebie
starczajacych bezpieczenstwa za soba zostawie niemogt bez ma-
mniejszego kryminatu y Boga dysarmowat, postpek takowj
jako jest daleki od Intenycji jakiegokolwiek publicznego gwaltu
lecz jedynie Sposobem siebie ubezpieczajacy, Bóg to widzi,
Kpłta, za ktorey wolności, prawa, Swobody, krew nieoszczę-
dnie ofiarowai pragnie, Siwigtobliwie upewniam, Najjasniej-
szym Potenuyom, oswiadczam wspót Bracia, moja, z ktoremi
miej, Praw y krew Blacheika równa, przeciwko ktorey uc-
mizieniam, o ich prerogatywy, y bezpieczenstwa, ostatnie
sily moje z niemi Spólnie tyczyi chę, naysolenniej upe-
wniam, wolno poprawę tego manifestu zostawuje, l. 1764
d. 18 Junij.

Karol Xizie Radziwitt
Włta Wilen

O. Stępcio Łoj Ubrzyka Radziwilla Generata Woytek ditt. na Generale
Luskim w Guedziżu Dnia 31 Październ. R. 1764.

Nie inacz byle przez bieg życia mego namierzenie, tylko życzyć y
żądać z narodu naszego kroła; a że dla tego, azobymy żelazne żagranie
cznych rządow niekiedy na złote przemienili; w którymby wieku złota
wielkość, żobopobna miłość, pożądana iednomyślność w uspokojonym
panowaniu, iednym się iedynym ogniwem. Już upragnione wo-
ta moje spełnity się: i Kroł Polski Polak, z Famiłki Polak, z Gona
Szlacheckiego wybrany; któremu nie tylko miernocie, siester staję ob-
wieszony, ale do chęci powinności, y interesu dobra państwa lu uszczę-
śliwienia Tronu Łoy w równy z Wypol-Prąg harmonii dążacie y wspie-
rać. Lecz iedli Tron Monarchy naszego, stajęcz u Panowaniu przynosi-
cie Nam obietnicę, że niech się równa z przywilejowami, cnot Kro-
lawskich, które na wzpanietości umysłu wielkości Monarchy wydawa-
jące, na stasowny do Majestatu Klemencyi łotr swoy wypała ra-
cą, ugadzając wszystkie w Opatymie dawności, którekolwiek emu-
cayą równości y pretendowania preferencyi iednego nad drugim wnie-
cie mogła, miedzieliż ianimowane iednym przeciwko iednemu Lemsty,
staję się Oycem do serca swego przygarbiającym, nieobrazającym ob-
pychaćca ręką mwiickom: iednym stawem, stanie się epoka wieku
naszego, złotym wiekiem, gdy nasz Pan miedzieli y przezorności pełen
wszystkie Domy na równy szali wagiż żelce, na żadne niedowolujące
Osob dystynguowanych y Domes poniżenia, amnestya, łaskawości,
innych antagonistów obdarzając, których okoliczność, których okoliczność
rzeczy do przeciwności ich pobudzić mogła, y których konistytuowanie
do fatalney niebezpieczności iud ich przywiada, y przez dopust regii
Boskiej w ostatni uprawnita upadek. Już teraz pod zastawem

ładzki okryskatem upadek, niż czas mi dostanie, kto na celu inwazyj;
zatemety stanowią, niesprawiedliwe oraz i mniej przygnębienia obłeta
skutki, y kto u Pruskiego Generata Pruskiego komparacji obłeta, raturdu
życia, pomocy prosi, y zwołanego do serca Pruskiego zakonotania, do
stanow Apłey na Syn Kononajny zymadżonych interpodaję.

Oto niefortunny Radziwiłł Woiwoda Wileń zlitowania godzien, Was
Cśnie Włk Senatorowie y Inyestow daim Pruskich za Defendentow swoich
obiera, swię zybę, straci honoru, Fortuny, poczciwości wszelkich obmo-
częwsy do instrukcyi Waszey podaję, by tak zasłużone fony moie w G-
czynie, y tyk honorami za wielkie ich dachy przez nadżę, żęstę ob-
darzone, niekucie y ignomi przez uplantowane meirnych y żęstę-
tych na niego osob Zamierzenie, nie podlygats. Wieżeli ja przy-
szo niewinnosci zelowai pacyrany, nie zgorzly ten moy postyplch
meiciedas tego, y owsien kazdemu budowai ię nabęty, że lubo
bytem, y iester fony niekłych Familii Prusajckich; to uzęel mego
z niemi Pacyrwinstwa moie spais: Jednak ioh Radziwiłł Prusowy
Cmienia swoyo staig ię obrońcy, y vindykatorow; bo naturalnosciami
swoicy tak mi czynie dach, ile przy opreky niewinnego imienia, nie
przez sprawiedliwosc czępżęcy; ale przez meirwa pacyra, y dows sub-
telne polityke obalenia Titaru Domu naszego, wyniedżenia wiel-
kich w Opżędani Prerogatyw, a przez to ponidżenia nas wżęst-
lich Radziwiłłow, y do ostatniey ubostwa nasz Dom prępriedżenia.

Zaczynam tedy sprawę Kiejeia fny Woiwody Wileń Synowca
mego do obiaczenia prawdy podżem przykturnionej, Pacyrwinctey
daim Pruskiej Provinicy wytwudżac. Kieje fny Woiwoda Wileń
ktorego Bóg podżęstawił fortuna, tak znaczą, że żaden w imieniu
innyym substancye ię zrownai nie mogł, przez tyk spadytk
snu legitime sukcesy, stawstye ię celom żędrości, nie wżęł
niedż szych dostatkow na opreky wotwoci, ale bardzicy id wżęł
na wsparcie wotwoci y rownoci Stanu Ekłackickiego, wżęł
na oporcie ię wżęłkiemu Bezprawiu, tudzicy nad Stanem

orany

rownym zbyt sobie przywłaszczaicemu gorowaniu. Coz tedy niechceni
 y mienadzacy Smie Radziwiltowski czynia? oto niepraktykowany
 sposoben niemozemy na Kapturach, w Jurysdykcyi ziemstwa, Trybuna-
 tow, wyprobować delicta krazajacy Smie Woiewodzie Wilkoz, to isto-
 tnowiek crimina status sadawane mu byty, to istna tracyja potowazy.
 Przeto przeciwno Niemu w tytule Litt konfederacya uznawana pod
 tytułem Generalney konfederacyi ziemstwa Litt, na ktorej obrano Mar-
 szalkiem Imbrana Przesostowskiego Komisarzem Litt. Za tedy konfедера-
 cyja nie podczas Sejmickow Antecconvocationis, ale kilka niedzielnami
 pierwey staneta, bo niebyta in Luchionem Legum, Libertatis,
 Fidei, atq; Libera electionis Regum ustanowiona, ale byta ufor-
 mowana in oppresionem partykularney osoby. Jurysdykcyi ziemstwy
 podlegajacey; tudziez y przeciwno całemu Domowi naszemu uctynio-
 na, ktora niedufajace, dost' sufficientes potraci' Dom moy poniżyc
 y przycyni'cie, woyska Rosyjskiego wprowadzita, y asystownego
 Rosyjskiego Dekretow swoich wydawcye uctyni'cie, Rozumiana ta
 konfederacya przez ona gwałtowna na krazajacy Smie Woiewodzie y na
 Dom nasz cały burzliwosc, Smie Radziwiltowski w ignominia
 y w ochyde uniwesalnę uprawic: mowu sie omysli'cie, bo wiek-
 szoy nam przycyni'cie stajacy y co przedtym malcontenta Rzeczpo-
 spolita na swych krolow konfederacye robila, to teraz na party-
 kularnego Szlachica Radziwilt, w kazdey Jurysdykcyi sadowey rygo-
 rowi podlegajacego; a co wieksza, ze iczazze konfederacya swoim niedo-
 wierzana silom, na wieksze uctyni'cie Domu Zagraniczne wprowadzitarow-
 ska. Przytymaz to postrojni Monarchowie, y potomnie dawowal
 sie beda wieki; ze Radziwiltowski wielkie bydz musial Smie, ze
 wielkiego ziemstwa Litt powinny zalakliwyc, Zagranicznych uctyni'cie na
 Smie moie posilkow, y sama sie przy murowanych konfederalo-
 wata plecacz. Sadzic Przesied Status y Constatus ziem Praskich
 co za gwałtowne postępowanie Litewstwa na siebie wdziecwa

Konfeder

Konfederacya? oto inaudita praei sama sibi uxor traxima obicija
Funkcyjami; Delator, Actor y Sędzię. Y zebym nieptornie rzecz
dowadait, gruntowny iui potwierdzam probaę. Probuę, że Litewska
Konfederacya była aktorem; bo niektórzy przez przypadkowe, y wwie-
żu osobach; ktorym dyspymnacie y praktykowane differencye, staw-
szy się markontentami, y iakowei uformowauşy poruisione na
sobie od Kieżcia kręi Wdy niby kazyęci niedużęę sprawiedliwosi iakiego For-
rum, gdzieby kompetencya zachodziła Fori, to przeciwko samemu Kieżciu
Woiuudzie podniesimo konfederacyę, y sami się aktorowic Funkcyę
przywodzali konwyciarę, y zaczęli intendare actionem przeciwko niemu.

Tym samym dowodę, że Konfederacya Actor, że konfederacya Litewska
Delator, tym probuę: że ta konfederacya Litewska stawşy się aktorem
isczaje się była nieardważęta w samych postępkach propniam iudicare
causam, do iakowych udaj się spozobow? oto uwie do stanu Rzeczy
przenosi skargi, y iako Delator defert Stanem, że exattentato spiorum
autoratu konfederowauşy się przeciwko Kieżciu Woiuudzie Wierę
skargi na niego per Delegatos zgrupadżonym na konwyciarę, prze-
kłada Stanem, y osad doprawia się na samego Kieżcia. Tym samym
iawnie się uypaie, że konfederacya et actor et Delator; bo sama się nie
smiała odurzyć wlatna sędzię sprawę. Dowodę że iui na ostatak kon-
federacya Litewska stae się Iudex: kiedy po żaniesionych przeciwko ob-
żatowanemu skargach, y po uctymionych podług Terminu Litewskiego,
żalobach, wyprokurowauşy post exceptionem Fori, kurzydękiję Sejmowey
Remise, stala się Sędzię, gdzie obżatowanego sędzięta sprawę, dekreti-
wala Kieżcia Wdy Wierę odżadżając go od Fortuny, od Woiuudztwa, od
Honorum od cęi y od potęiwozi. Proxeto tedy sufficienti dowodę proba-
tione, że iest konfederacya Iudex. Atę że opposita penes se posita
wraz byde actor, Delator y Iudex propria Iuris natura iui pro-
buę incompatibilitatem rei, tak iż każdy gnarus Legum interpret
przyńnae to musi, że ex incompetentia non datur formatio com-
petentia a parte rei. Ergo in omni forma atę materia
probata illegalitate iudicati Sejm przysęty Coronationis hunc
actum

actum Confederationis niverim eam approbavai maie? 17

W tym Iur. Postowie maczemi remonstracyami swego raita do-
tatai stania, by nie approbata abe relatorya Dekretu Konfederacyi
nastepic racynia. In tady Poczew: diem Publick Stanow
wyusadzylon w naypryncypalnyszym reprobatonim punkcie Kon-
federacyi Litwiskiej illegalitatis actus. Ze tedy przetrzonowaly
Kategorya Actoris, Delatoris et Iudicis, wstepniem do drugiej Katego-
ryi, illegalitatem atq; defectum probuicacy, a to w samym wydawo-
niu Terminow, gdzie in reatu probowaty sie oczywiste actionem incom-
petentia, abavien actiones civiles, vertebant in actiones criminales
atq; capitales: kiedy Konfederacya litewska inwabab niezgodia
wz. Wikt. crimen status egypte, ze Kredytorom nie placit prowitaj,
contra equalitatem se elevajse, ze substaney wsiytkie przewy-
szab Domy. Ja niverim qua lege, qua regula Iuris iudicium
adigere maie, et cogere actorem ad rehabilitationem proprii commodi,
kiedy on iest wstawney sprawy swosiej Gospodarzen, y kiedy on
sam z siebie nie puzawa, nie skarzyje, ani sobie za korzynie
poczyna. Wszak Zarzadzaniom do Sadu Chrystusowego poz-
prowadzili Custodionice, y pytali go: czygodby godna byla?
Rekt Iesus: kto bez grzechu, niech na niego kamien rzuui, y za-
czal palens po liemi plac, Lez gdy ieden po drugim sie wymi-
knol, niechaz instygowac na niego, powstal, a niewiedziawiy okrom
icy nikogo, rekt do niewiasty: odpuszczone sa grzechy twoie.
Ten to iest przyklad oczywistej spowiedliwosci, ktory awym po-
dobienstwem Konfederacyi niesprawiedliwosci wyknoł. Ze bogaty,
to crimen status, to iest causatio wyniesienia sie contra equali-
tatem; negatur sequela: gdy collucies tyke millionowych legit-
me spadlych suklesy, iako to po Ayu Ordynacya, po Matce

Z Domu Wiszniewickiej, wielka Domu Wiszniewickich substancya, po stryju
drugim spadkowca Dobra Kępcurkie, po Dziadu Krolu Janie III. Złotowierz-
na, Sobieskich substancya, po Flemingu Feldmarszałku Saskim, po Antona-
le, nawet y inne Dobra rite, et legitymnie aquizyta, magnum ditamen-
cyntu go hardwarem. To' niomu quatten nie wyjazd substancyi, niko-
mu nie wyppieniat, nie wyprocepowal. Piorze tedy a pari: w drugiey
Familii znajdzie sie takoway, ze tak podobnych dostaje Sukcesji, to inz ta
Consequencia, ze contra aequalitatem postaje, ze sie tymoninakista Status
Stanie, bo inz takie będzie superatorem w Fortunie Drugich. Do trze-
ciy postepuj Kategorie, probuac pafyza y polityke, poziczenia Domu,
ze uchylivszy powozekne Narodow Prawa, iz strona do finalnego przy-
stajaca rozprawienia sie, ex serie controversii rozpierec' sie powinna, y
sive adhibere iudicatum. Ale Dekreta tanti pondens in contumaciam
ferwane za niuwanie bydz' powinne uznane. A tu Konferencya con-
quereus przeciwko diu Trzy Woiwodzie, sama go in contumaciam
sadi, slydka go od Wladyslaw Wileni, a majorate w Odygnaj, y do
wielkich Drob y honorow, o poeciurawci, pro perducti go udnac, pro
inapaci omniem munition, y niewyniockity inkubityji, Dobra kon-
fiskacie, rygor kapitalny Prawa na niego wkłada, in causa facti in
contumaciam go dekretue. A tu naw Prawo universalne ucky, y
nieodmienna Dekretow iest forma: et quoniam causa facti desi-
di nequit, idcirco necessarian decernimus inquisitionem. Tu za-
dosi' sie nie stalo ley nequit Prawa, gdyz ze strony tiazecy
non conducti Testes, nulliter deducti, probatumz' inquisitioniby
delictum, a sednak summario stak' sie oadiony Procepu Zlosliwa
Zeniungu impostura, ze acsi tiazek Trzy miad' spalic' Terespol. Czy-
liaby Zensoty swoy nie przydey wywarst na pieknyym Petau
Terespolskim, który nie byl w pozarze, a niu na prostych cha-
tupach? czyli nie powinny niewinność omiudniocy miell' wanim-
adwersji Manifest tiazek Trzy Wdy Wilenskiy w Godzie
Pracskim Zaniciony? czyli katalny od Piekarka wozetyy o-
gion' u którego sie z homina niewyieraney za plakie,
y konpacyi xesci chatup spalic, powinien bydz' do tak nadto
na xesciostatycy Zloslych przeciwoey solucyi Laru Fle-
mingui bez wyprawdowey inkubityji Dekretum cum pr-
torijum

transiçione do Bielej, do Pristaj, y do Stawatyç, przyradzo-
ney: a sietze to prawny y sprawiedliwy konfederacyi Litewskiej
proceder? Walpis żeby wrogomow tenney stuchajacych nie
przerazit y nie zgnoyt. Jui tedy konfederacyi Litewskiej
Hereses jactabant sortes. super vestimenta ejus, które siet
honor y Fortuna; et dividerunt vestimenta ejus, et vide-
runt ea, bo porozdawali rozszarpaną substaneyę na Kura-
torow, na Opiekunow, tak dabac, ix constitutione iudycyjsk. O-
piekunow, iednych do niego pretensye maizcych, drugich nad
Dowm nieprawidzacych osadzili, ix z platem patrzyj musieny
na rozdzielony in przedan Ordynarneya nactę, co nad wstępił-
dich zyka y boli, przeciwko Prawu natury nas Kadunattow od opieki Dob-
rodatili, choi ani dobr, ani osoby jego pretendowalimy opieki, niechic-
liwiny dabac imienia naszego na niefortunności nieszczęśliwego J-
niemnika naszego, bo onoy y pozewności bochany, y choi ieden ex
duoden chwyłt się nieygodnych z nieszczęśliwości Dome zyskaw,
my lavamus manus nostras a sanguine innocentis. W czym
sietze patetycznie zemsta probieg? w tym ze anticipando termino,
anticipando Dekret, exekucya Dekretu sianeta. Dekret na Jui zgube
ferowany dnia 16. Juii termino wypane dnia 13 Junii, exekucya De-
kretu dnia 9. Junii, wtedy, kiedy nappierwoy Lamek bombardowano w
Niewerzian. Czy styhany gdzie na wiecie sad taki, żeby pierwoy
sięć kańad, a potom go na mierci sadził? Wdumiew, ze to samimny
wiadomi Prawa, jzby tak postepowali, moenoby się wstępiłi. Jozede
niedosi Lawajsta zemsta rocy zastanowić mogła dystrosii: extra Provin-
ciam suoy Dekretu wykonywata exekucyje, gdzie żadney mocy Kon-
federacyi Litewskiej po losomnych Dobrach exekucyje wystawiać nieć
nie mogła, y extra limites Najni Ducatus Lituanie przyniam ju-
nidistionem extendere nie pozwimta byta. Jdnie niechtlyko niekontentowan
ię deokkupacya Dob, ale nie wszystkie deokkupacye, trādycye, nie przez
officia trādowane byty, ale przez Woyzkowych Generałow, przez Hutanow
przez Stawarow umyślnie na oppresyje Kadunattowske Lawajzanych, przez
Kosakow, gdzie niechtlyko mu Dobra odierano, ale Pałace, Zamki, Kowady,
iskto

sako to q w sztukach rabowane, gdzie w sztukach Sanctissimum ex Pict. De
wysławione, między Plebana w Koszyc na smierci zrodzone; gdzie w Jan-
kach, w Biachy, w Niewidzie, w Sucku, y w Olyce miedzi. zrabowane,
Zwierciadła, krusza, porceleny, Galenterye uwielanie postulzone, obicia,
karczki poduczerano, gdzie Fabryki zwierciadlane, szklarne kamieni, ku-
ty szklanne, kruszowice, kamienie, Fabryki szklane, Fabryki Serkich
materii, Fabryki szpatynu w Handlisse thonych porucznowane. y
skrom innego zrabowanej srebra w Karbach znalezionego, to w Za-
granicznie nie się dostaly srebra w Lwowny w Olyce zamurowane,
ktore kragie Dawidow General Dowodczyki wprowadzowily z Lucka na
wiadechowo Kamellarystow, y wożnego one srebra wazyć kazad, y przeciw
kamieni odważył, zagad y wiazł w Grodzie napisac kazad. y już po
ty ruinie z dobr tak kmitnych, miast, Lankow zupnych na zburzona
patrac musimy Serotolne. y już widzimy ozdoby Domu naszego
w momencie glaci obrocene. To to są skutki pluralitatis y konfede-
racji, co potomnie wielki homoc napredniać beda. Już też y nas wysto-
kies dotyka ta konfederacja, przez nakazanie reprodukcji archiwum Ord-
nacji, gdzie nam karb naproszily y nieoszacowany wyrwać z rak Do-
mni mego chiata, to jest Unia oryginalna, listwa lidewskie y
korona Polska, na ktorej konserwacja Dyploma Groda Eymunta
Augusta memu pniecioni jest dane: ktore Ordynacji Archiwum
z kopytami Ordynacji wczesnie wywieziono. y wolemy życie
nasze tożni, niż ten zastępy konserwacji sobie dai wypraci. Jakoż
y Wm Panon nie miłoby bylo, gdyby inkorporacje Prawa y opisy
Prawom ztamane y wydarte byly: tak też kazdy swety uprzywie-
sionany prerogatywy bronie powinnien, y miłai sobie nieg przez ab-
solutne quatuorwisi, albowiem listwa lidewskie przy inkorpo-
racji listy przez Dyploma Archiwisty listwa lidewskie byt
wznowy, y wszystkie nazywy ley, z obowiazkiem konserwowania Unii
Generatney y wszystkich Dokumentow Salsbeckich przed Unia Kon-
traktowanych. Wize ley wszystkie Dziele protokoly przed
Lampy petne Wm Panon seche, proszę w Instrukcyi inserowai
Lampy Panon Poston Zaleci, aby na Sejmie Conationalis urgentyji
nie dopominano się o restytucy Dekretu Konfederackiego, o przy-
wroczenie mu wrociowstwa Wiednickiego, o przywroczenie mu
rown

honoru y substancyj, y o nagrodzenie mu takich poczynionych ad member
 endobukij Powiatu Czuchowskię, gdy w rok nagle z tego swiata schodząc na
 wielki Laurze powieki, wolej iść pod omieru Dekret, a niżeli patrzac, y
 żyć w owej porze, kiedy mój Dom w Ocyżynie na miłość zarabiający przez
 proskrypcyę ignominij podlegał ma; niech w atach wstawy truppen pa-
 dan, a niech nie patrz na takowe absolutne, y despotyczne bezprawia. Bo
 niepodobna, aby takowego postępowania droga, nie była dla drugich Szamili
 ustana, co tym metodem Autorow tej roboty jesta talone z dozwustu
 Bostkię Łańgę. Bo co Roy robi? iednych podwyższa, drugich po-
 niża; tych co podwyższał, ponizy, tych co ponizal, podwyższay. Potem
 ten revers Fortuny Sestostrię Krol Egipski, gdy zwycięzył cesarstwa
 Polow, którzy w Memphisie podzaw triumfalnego wiazdu zaprzę-
 ni Szamiat koni woz jego uiegneli. Jeden z nich gdy się cieżo na-
 zad oględal, był spytany od Sestostrysa, co by czynił? odpowiedział, że pa-
 trzał na kota, iż to sprychny, które były w gwoźcie, nadst spadać, że, kta-
 re były na dole, do gory się podnosić. Potem że moralność Sestostrię
 że go kota Fortuny tak ponizyć może, iak on ich ponizal, wypradz
 ich ze swej wozu kazał, że najwiecej ich sobie przybrał przyjaciol, z
 ktoromi przywierac. Tuż tedy Przewietnie Pruskie Szany gdy wian
 do remonstrucij, niech za warza Interpocyę Pan Saskaury Domnas
 do swej przytulci serca, niech z tego wyprzeda kaze przewadowania, a
 nawet zawrze dozna wiernosci, y nawet przywieranie do Majestatu Jego ni-
 gdy roderwane nie będą; bo jeżeli kompasoy u Rzeczypospolitej nie
 znowyżiemy, to będzieomy się musieli poddać pod tak kompromisjarski
 Monarchow, a najwobliwiej Krola Świe Pruskiego. To zarliwosc prze na-
 tury inatynkta y pobudki wynurzywszy, przystępnę do Interesu Ziemi
 Pruskiej względem cta Generalnego. Poznajac Ciemie Wielmożni Dekretu-
 wani od Majestatu Senatorowie, a Medyatorowie dyfferency; zawstych w
 Ziemi Pruskiej, że dotrzymanie wian, jest punkt najwobliwiej wyzre-
 tetnosci, które Pactum kaide mozie, gruntnie y utwierdza wian, y do-
 trzymanie oney. Przystępnę Prusy do Lona Ocyżiny nastęcy z wstawionem
 Prawami, na które Praw utrzymunie przyięga się obowiazaty Szany

Ryby

Łpety wraz z Majeſtatem, y za Nacypion Tronu. Inkorporowały ſię Prusy z
całkowicie cel yżnie poſiagnienia onych de ziemnych udiarów Łpety. Warowane by-
ły te cła przez traktat w Witawie Zawarty, w Diegusiacy ratyfikowany
w R. Pańskim 1657. y przez Traktat Oluſki w R. P. 1660. między
Wilhelmem Elektorem Brandeburſkim, a Łpą Zawartym. Także te-
dy Inkorporacya Traktatów tamac, y obalac, kiedy bydy powinne niemi-
sione, kiedy Elektora zaszcześ obowiazek, że skoro Łpa w Prusach cła
ustanowi, to Dom Brandeburſki w Kwidzynie także cła postanowi.
Traktata większe robur ce do niemiſienia onych maiz, niż samita
Sejmowe. Coż za konckwenyja z tego? nie tylko że jest korzyſca
Dom Pruski, ale sama Rzeczpospolita zrodowac' będzie, kiedy comen-
cia ustane, Państwo z bogactw swoich wyzute będzie. Bo ſiód Pruski wi-
dzac złamanie Traktatów, ze strony naszey, nie będzie obligowany naru-
sione utrzymywac' cła w Kwidzynie tak wielkie ustanowi, że nam
wzysokim handlowym deficytym uwruc, iż przestaniem zbozia nasze
optawiac, y inne towary, przez ce y Proventa Skarbu Rzeczyſpety
upadną. Proze niech ſię domowię Jawnie Wielmożni Państwo o
Zniesienie cła Pruski, Sejmem konwokacyi ustanowionych.

Mowa przy konckwazyi Sejmu Convocationis miiana przez Imiona
Iziewſkiego Skarbnika Ziemi Lubowſkiej Poſta. Lubelskiego w War-
ſzawie d. 1764.

Tak rozumieć powinienem, żeśmy tu wszyscy sobie równi, wszyscy
choć nie znaczni ale ſacni, więc wspólnie radzić, radzić po unioneſ po-
winniemy; Co że się tak uia dzieie, prawdę wyznac' mi nalezy, bo
miłość Ojczyzny jest moim powodem, uszczętkwienie ony jest moim
celem, a cnota jest moim nadzieią, prywatny my ſzlachta wyru-
wac' powinniemy, bo distributiva gratia nie chodzi gratiui, bo
to niadała nas stworzona, ile że z taski y obietnic Pańskich opci
parum, rei nihil. Oteż jako sobie mamy przysięta ſzlachectkiego
szczęſcia tłumaczyć fortune, tylko kiedy Ojczyzna uwruc unioneſ,
wobnoſi przy Prawach niemiſionem, to dopiero Obywatelom
niepre

nieprzebrane bogactwa y dary, konstituując terazniejszic Dopiero według me-
 go zdania Prawem być, gdy pozostali w Domu Pracia nasi na nie ży-
 dza się y pozwola, bo ja jestem Potem y stuga mego Woiewództwa, a
 nie absolutnym Panem uciążenia na niego, bez niego stanowić nie jest
 w mojej mocy; limitowania w Instrukcyi rotadza cum referenya po-
 austeri; jeżeli zaś tego nie utrymam, nie jest moia wina; sufficit
 mihi bene velle, cum non possim bene posse.

Niechże się tu jedna bez prywaty odcawie dusza, niech będzie sa-
 ma do poznania Podaia, a nie strona; jeżeli się mamy pochłubić
 wolności y Prawem zachowamy? Kiedy Dopiero kilka dni postawi-
 wiśmy Prawa, użecimy one przestąpiłi, napisaliemy, że plurali-
 tate vtorum do wojenney y Chronometry Komisji sberai Komisja
 rozumieliemy, a inacy się już stało. Trzydziestu dwie Osob wybra-
 nych, a nie obranych do tej namaczonej Funkcyi, tyle ubliżonych
 Woiewództwo upadek y wżec niezdziwienie nam wrota. Wżec ja na
 to pozwolic nie mogę z obowiązku sumnienia, z powinności Fun-
 kcyi mowić muszę; choc' pewny jestem z praktyki całego Seymu-
 wania naszego, że domawianic się stuzżne pojżcie w znicwazę
 nastąpi pluralitas, sprawiedliwość przeyra wprawę; bo wolności na-
 sza Polska w niewolniczy chodzi postaci, kiedy zawsze non in ra-
 tione, sed in voluntate praestawat musiemy. Spodziewamy się
 w Woiewództwach naszych nie inżeczo przywitania, tylko zżecimy
 byli malowani Potowic, ybiażliwici niewolniczy, albo nie przystojna nadziei-
 za zżeku zasłopieni. Nie będzie tam sromna nasza spokojności cna-
 ta, ale cnota będzie wina, polityka obhyżżona nie będzie przed Pra-
 cia umiętnosca, ale sromota y nagana, bo ja nie znajdzie w sobie
 tantam felicitatem ingenii, azobym mógł w Domu Pracia pozostatym
 wyperswadowac, że ci teraz podani Komisjarze nie będą perpetui
 Ditatores, gdy Seymicki Powselkie zuyżżaciem praktykowanych
 rwać się będą; zaczym jeżeli pluralitas w Seymicki Deputackie
 za co nie w Powselkie. Idzie za tym strach niemoty, boimy wsta-
 dze Hetmaniska opiewali, Podskarbiom rżecy odebrali, Ministrum mee

y prawy

ę parę ostabili, wysokie Marszałkowskie Łaski poróżyli, sami na sie-
bie rozmaite dotąd niepraktykowane porobili pęta; za co od dożonu tak
wielkich wspomnianych rzeczy tyle wieruśdztwa ekskludowac? zgota nie
rozumieć; chyba że w postawieniu podyrzane, w dobrości ubli-
żone dopiero teraz znalazł się osoby, że omnia cum fecerimus
vi inutiles sumus. Tak się spodziewac i rozumieć parwinienem,
że za Panowania dobrego Pana z tych wspomnianych okoliczności
nie nam sobie złego ominowac nie należy, ale żeśmy ludzie accom-
modati vite non donati, nie wiemy na tego się te suknie przyja-
dzą, którychśmy iak ka tego bez miary zarobili. Bawie się to
Tawa: Per me Reges Regnant. więc verendum, aby wkrótce wotna
nasza Cyrylona nie znakomicie upletana nieznaionego na sobie
nie dżwigata iarmaz.

Mowa Prow. Impara Keyzerlinga Petromocnego Posta Łopysi-
skiego miana na Sejmie Elekcyjnym między Warszawą y wa-
lą w Sępie Elekcyjney 1764. Ani

J. C. Najprzewielebniejszy Prymasie y wielki Książę, Joo.
Najprzewielebniejszy, Inkw. PP. Senatorowie, Jw. Młanie Mar-
szalku Kola Rycerskiego, Jw. Młanowie Postowic y caci Rycer-
stwo Krolestwa Polskiego y W. A. dlt^o Mnie wielce Młanowie:

Samie Krolow wszędzie niebezpiecznem, tam naywiększym, gdzie bez-
kolewia pryncyna będą strażenie kraini cadesy po sobie zostawie
pożnaks. Nie podpada to wątpliwosci, czego tyle razy doznata Krola,
gdzie swięcie przykłady dawne odnawiają pamietki.

Rozważając pilnie krynice, z których wyznikać zwykły te, które
w czasie bezkolewiano obciążły zacny Narod Polski niebezpiecznosc,
nieustannieby się przypisywac przyczynie iedynie zardowiny cza-
sem i nypowac się mozeczy wspot. Obywatelow niechęci, pri-
wadzić ic należy z ambicji obyech Panow zbytnie Polskiej pra-
gnących Korony.

Okropne domowe rozruchy, wojen wewnętrznych zaraza

nuna Oyczyzny, y prawie do ostatnijszo subożenia niektorych woj-
wodztw nie inny miały początek.

Jeżeli tedy nadze z dawnych dziecin teraznijsze rozciągac' nale-
ży postępi, niemożliwie 100. Juro. y wzmiankowanio zdrow-
szy nad tę użyć rady, niemożliwie rozdwojenia rostopniey u-
chylic, y przybawnić skutki, jako przez zawanie Cudzoziemcom
przystępu do Tronu Waszego. Nadze y rostopnie wraz Cudzo-
ziemskub Kompetytanow, a szatyn y silu oddaliliwie 10. Juro. wzo-
wmanowie, tyh, którzy w czasie Elekcyi wszystko ponie y mie-
szac' zwykli.

Trzeba tu bezpieczney rady. Tuzie Wmianowie mieli przed oczyma
Piasta Krolom ośmaciając. Kto mialo' Oyczyzny wraz z Krowa y żyjem
poiat, takiemu byde należy in' jasniejsz. Rzecz Polska w Pol-
sacie tylko nauzyć się moźna. Ktoż do tego żydniejszy nad tego, kto-
ry natknęty kraciomowia Praw Oyczystych, z kraciomstwa tymże pod-
legac' nauzyć się. Bez Krola Prawo, ani Krol bez Prawa trwac' nie
może. Rownie sa, sobie y Krolowi potrzebne.

Chwalobne czyny Sakachetnych Obywatelow tej Rzeczypospolitey
były początkiem iay okazałosci, były rozkrzewieniem stawy onyżc.
a pomiędzy onyż Stanu Stanu Sakachetiego oni powstali wieko-
powni w wojnie y Pokoju Ministrowie, Senatorowie, nakoniec y
Krolowie. lecz Przechwie nasi naszey nie zaciłi stawy; co było przed
nami nastaym zwac' się nie może. Nic zakopiate Senatorow po-
słagi, lecz umysł własny, oneta tylko własna żyjących zastawca
prawdziwie, y godnych czyni Ministrów, Panow, Monarchow.

W Rownowii żyjących Prawo do rownych powstanie wolności
y prerogatyw; bez czego rowni rownemi bydz' przestaliiby. Wic nie
dauo, że aktualnie teraz bierze się, Dpta do obrania z pomiędzy
Obywatelow swich Krola. Co dawne w tej mierze zastawity do
nastawowania wieki, teraz nowym, ani nieżwyczynym zwa-
zac' się nie powinny.

Kto by.

Kto będzie miał bez urazy Przeracnego Narodu Polskiego wyzrec: że
nie masz teraz Polaków do Berta sposobnych? Kto Oyczytych tak
nie świadom dziwić, aby nie pamiętał, nie wiedział niewiemiel-
nych y poważnych nawet za granicą cymen tytu sławnych Po-
lakow. Nie ubliżyć. Nieba y naszymi rękami podobnych meżow,
ktorych przymioty gruntować powinny nadzieie Rzeczypospolitey.

Męday wiele zdobiegłych zę Oyczytne podobato się Najjaśniey-
szy Imperatorowej Rosyjskiej Pani moicy miłoserwicy Jwo JmPa-
na Stanisława Poniatowskiego Stolnika Litewskiego za Kandy-
data do Tronu Polskiego proponować, iakoż wszelkim naylepszym
sposobem tegoż proponie y rekomendnie umowontanem chęca
zarowno Rzeczypospolitey y Szwadom Jey dogodzić. Każdy wiel-
ki umysł wielorako dać się poznac. Przez czas Poselstwa,
ktore w Panistwie Rosyjskim odprawit Jwo P. Stolnik Litewski
od Jp. Krola Jmci Augusta III. przenikano u Dworu mego do-
statecznie rzetelnosc, wyborności duszy jego, y miłosc ku Oyczy-
źnie. Z Oycy Bohatyrą Polk z matki Jagiellondi zro-
dzony, Rodzicow sława iawnie w Synu godnym, w którym
pilney wyborney Edukacji przytady, każdy uznać musi.

O wiezcie y sumiennosci Jey z samey wiary y sumiennos-
ci Rodzicow, w ktorey był wychowany. Adzie godzito by sie.
Lecz że prawdziwym y rzetelnym pokazal się we wszystkich
działach, że nikogo nieobraził, każdemu się według winny
nalczytosi stawit, nikt nie przeżył. Ażalż tedy w nim
dozcekamy się Krola pobożnego, sprawiedliwego y dobrego.
Jeżeli żądana jest w Krolu pracowitosć, nauka, przy-
stepnosć łagodna, a gdy ad sena przyjdzie zdostajęcy inte-
rejom nayważniejszy umysł, rozsadek y dzielność, zro-
wna spodziewam się ten Kandydat zwiadliwego w rodowitym
języku nie potrzebuiey tłumaczenia, przymiotami Krolowi-
skimi prawdziwie utalentowany nayzaczynięszych Kro-
low.

22

Trzeba Przejacnemu Narodowi Polskiemu bardziej nie takiego, któryby wiele przyniósł, jako takiego, któryby nic nie uczynił, nie wchodził w Rzeczpospolitą, któryby żadnymi Kolligacjami ani Souszami uwieziony pokoy zachowywał, handel krzecił, porządek y ćwiczenie Narodowe poprawił, y nikomu, tylko Prawu podlegał, taki y nagrody zasłużonym nie ślepo rozdawał, który jedynie do Rzeczpospolitej przywiązany, żadnemu Sasiadow podczyńczeniu nie podpadał.

Cogdy zebrane widziemy w osobie Jego Stanisława Poniatowskiego Krolnika d'lt, dosyć jest przyczyn, dla których Najjasniejsza Imperatorowa Pani moia przyaichsko y uwalnie za nim wdaje się, wraz Dobru Rzeczposp. y zachowywaniu dobrego Sądztwa zaradzając.

Idy tedy ta rekomendacya pożytek Rzeczposp. zawiera w sobie, ma nadzieję nieptomną, y owszem mocno ugruntowaną, Najjas. Pani moia, że J.O. książę Prymas, J.O. Pruw: Panowie Rady y Arcyestau Korony Polskiej y w r. d'lt zaleconego Jego Stanisława Poniatowskiego Krolnika d'lt wolnymi y zgodnemi głosami na Krolewskie rządnosc' razą Dostojenictwo. Powolności wzajemny y przytulności przytworzą jest Sasiadow, gdyż y przyiań Sądztwa coraz bardziej wzrasta.

Wielkości Duszy y wspanialosci' Najjas. Imperatorowej Smi Pani moiej Najtaszkawskiej dostatecznie swiatu wiadoma, hojnie zwykla zaudzignac' odebrany' zyczliwosci Dowody, na dowodzące słow nie tracę, gdzie czyny świadczą. Wiara niewatpliwa należy Deklaracyom publicznyom, kteromi Najjas. Pani moia bronieć y utrzymywac' Prawa, wolności y Łopseye Rzeczpospolitej przyrzekła. Jednakże nowym do tych intenyji uszczenia będzie zachęceniem dla Najjasniejszej Imperatorowej Smi, scilicet ten będzie obrany Krolom, kogo dla wspólnego Dobra Państwa

obud

obudwoch po przyjacielsku do Korony Zaleca.

Racz Boże się bliżką Oskryć szczeniemi i zgoda ubłogosławieć
Godnego oddarzyć Urzędem, iest czynić Dobrodziejstwo wstyżliwym.

Nowa Inna Księcia Napierskiego Biskupa Wileńskiego na Sey-
mie Coronationis 1765. R. w Warszawie miana.

Nikomiu z Obywatelow takowa w życiu do słyszenia twarższa, do
Zasiedzenia cięższa nie zdarzyła się materya, iaka potyla Dom nasz w oso-
bie Ojca meiego, lubo o żaden występki, ani iest oskarżony, ani nawet
porażony być nie może, z ktorey obelga pomiesiona potomnym wiekom po-
dana będzie, aco nazywał się, że w ten czas, kiedy w K. M. narodził
kich wykwasał Dobroci swoje, rozdać Honoru, Urzędy, Watanse, spo-
dziewaliśmy się, że drobne zasługi nasze, i publiczne korzyści będą nagro-
dzone; aż oto długo oczekiwany wiek Piasta okropnie przeciwności na nasz
złowych i niewiomych wywierca moc i potęgę rozżęga; Spodziewaliśmy
się, że po długim oczekiwany wybraniu na tron ze Krwi Jagielloń-
skiej Pana, nam się złote przyniesie czasy: alia pod panowaniem
Twoim Najjawn. ze Krwi Jagiellońsk. Krolu, złote w śladach łamienią się.

Alc niech się Apła Zastanowi, i namysli o władzy Hetmaniskiej,
ataki przez tyle wiekow niebyła żadna Dobru powzrostememu, i wszelki
Stwierzeniu Obyczynny, tak iest Najjawniejszy Panie, cześć iugie prob-
wały wieki; ale ja smialo i bezpiecznie mówię, że ten zamach na wła-
dzą Hetmaniska dla Apły ani iest pożyteczny ani przydatny. Ten
tylko widzi potrzebe, pomienienia władzy Hetmaniskiej, który nie wie
przykładow, iak wiele zależało przedtym i teraz na Hetmanach;
przykładami ich mieć chciała i stróżami swoimi Obyczynna, aby
była straszeniejszą, procecaruko nieprzyjaciółom. Iakoż przez wiele
wiekow uniechowała się, i prawie nieograniczoną zrobiła, przez co
została sławna u świata, poważna u sądiadow, ogromna u nie-
przyjaciół, a spokojna się u siebie znalazła. Czy to wiek

ry ludek

23
y ludzie widzieli, jak zabić Stpiera przy swojej powadze w boju,
a w pokoiu sposobili do wojny, tak to dobra, tak to zdołała ta Rzecz
była władza Hetmaniska, czemuż przecie to dobro w state się obróciło,
Ciebie tylko wspomnieć o dawnych Hetmanach, a teraz nie wspomnieć
cię pschoy; których ta tylko wina, że im Bóg nie dał nieprajaciela, przy-
pomniemy mowić Hetmanowu Żolietowskiego, Sawedow, Zamayskiego,
Austryjaka, 2 Matymilianow, Szaniawskiego Moldawy, Czarniecki-
go y Krzysztofa Radziwiłła Inflanty, w małej liczbie zwyciężających,
Karola Chodkiewicza, y innych, których sława podziw dzień nie-
śmiertelnie żyje, y obce nawet o nich wspominają Narody; że
co teraz tak są poniżeni, że co ich następcy taką krzywdę ponowić
mogą? Kto prosił podziw Narody? Hetmani, kto zwycięstwa przedtym
odnosił? władza Hetmanowu Stawnych; a teraz razem ma być wypro-
cona; takie to duszyczki Hetmani, że ich prawie cierpieć nie można,
niech Sądzi Sępa, na której sey bezpieczeństwo, sława y wolność
Zawisła, jeżeli zgrzeszyły Osoby, karaci osoby, a władzy nie pschani-
biac; byli wprowadzić niektórzy, którzy przewinieli Ojczyźnie, ale
sobie nie Rzeczy szkody przyniesli; albowiż teraz niey niey pod
Prawem? albo Hetman niey jako Żołnierz, że jest Synem Oj-
czyzny? albowiż Króla niey? Czytajmy historie, niemasz
Zawisły z Hetmanow, któryby zdradził Ojczyznę, ale zawsze ją
salwowali, był nieprajaciela na Karhu, zaraz nicel' wyszła na po-
towiu. Bóg dajby że nowa Rada Wąyskowa tak szcęgskwa była;
lecz jaka to odmiana! władza Hetmaniska, która zawsze y
wszędę jest przyzwolta, iedney osobie, aby postuzzenie w oby-
naniach, wierności w exelucjach, miłości y przywiązanie w ser-
cach zachowane y praktykowane były, teraz się ma dzielić na
kilkunastu, którzy obrotami Dworu, Intorygami wstawnych Inte-
resow, albo też losem fortuny obierani będą. Czyliż nie lepiej
byby iednego wszycey obierali, niżeli kilkunastu, czyliż wojen-
ne przyimioty nie są rzadkie, jakich potrzeba w Hetmanie,

czy można takowych co Sejm obierać, kiedy wielki Serwis iednego ur-
du, ieden nadai, stuknie wszyscy, wielu rozkazuje, mało postarze-
stwa, niedzielnym ostatnie wojny iak się udaly, iedne za adynan-
sami iednego, drugie za rade, wielu. To pownie wstawa Hetmaniska
ma być okredzona, że Hetmani na Sejmach y Sejmikach klotnie
czynią? ale poznac się potrzeba, co czynil ieden, co wielu czynic by-
da? Ale Hetmani czynią niepokojność w Kraiu; lecz proźna ima-
ginaya, niech tylko zlobni będa do swego urzędu Hetmani, nie che-
ga Oyczyźnie nic przyniosa, ani czy zawichra. Ach iako tego po-
stompeku dawne Powia tamac, zastuzonych Zmiewszac, przyman die
wzede to nie przystoi, gdzie bezpieczenstwo? iedzi nie na Prawach,
gdzież prywatnyh szereglosci? iedzi nie na wiernym Praw doch-
waniu; coż to za fatalitas? dziś szereglosny, iutro nie wie co się z
nim stanie, dziś maza przyjaciol, iutro z tychże samych nie przy-
iaiod. o co to za Stan niezgodnosny! napisata Epita Prawo o doży-
wotnyh wstacy Hetmanow, et pro lege perpetua miel' chemy, iedzi
nazywamy to trwate, co Epita stanowi Dober et firmitatem przyda-
emy, in perpetuum miel' chemy. Ale mozie można Hetma-
now opisać, a czegoż iuz więcej nie można uczynic? Daley wno-
szę, wiele zależy Epicy na opisanu Hetmanow, y ia mozie be-
dow wiele, gdyby się to z prywatnyh ciotnickien stawa, y staiby
nad nim niemiat kompassyi, a tu nikt niema westchnienia, uia-
lenia y kompassyi. a co się to daicie z Narodem naszym? kiedy
się Cenny wada, a coż z chustami y trawina Jzic się będa? Kie-
dy my siewankujemy, coż się z imnemi Obywatelami stanie?
Lecz dalej mozie, Hetmaniska wstawa ani jest przystojna, ani
pozyteczna Oyczyźnie, słabosi Kraiu tego wyziaga, potrzeba lo-
nicznie Oyczyzny wymaga, aby ją podcielili na wielki, ale
ach sama tylko y iedyna jest imaginaya, z iakiego to powodu
ta

to miła Opatrzyna tak nieopowiadanie siebie w Helmański wydział użyła da-
 siki niezaszłości, i takie Przewidyte zgromadzone Stany teraz nie to maie
 przystawać, maie iednego momentu obalać, co przez kilka nich budowana
 dze Opatrzyna; jeżeli zamieki Helmani, nich potęgują, ale niech czas be-
 dzie poświęcony do wyznania występku y pokuty, niech widzieć Krone wyro-
 zania y wystubnia, których Helmani dotąd utrzymywali w sobie, jeżeli tyje
 się przyczyn, zalet y warunkow do znieśienia Helmański wydział, co dopie-
 ro memie o lidewskich Wdźwach y Dawiatach, które na Sejmikach y na
 wieczech Sejmie Convocationie za Helmany tak maie obstaraty, y Prawoda
 narazy Provincji ulekarwały. y takie nieczyste Prawa tak przedy Amienias,
 o co to za przystoynosi? lepiej ich było przedy nie formować, niżeli teraz
 z daleka kastełzonych y wypracowanych osob zwosci, iakie to sprzeczny iedki
 y śmyte kłoda: oadze zgromadzone Stany, ia tego nie poymnie, iak się to
 stać może? Dpta tak sama co y przedy na radę zebwana, atyż ic sa-
 mych Obywatela zstona, iedna rzecz za sta y dobra, pożyteczna y niepożyteczna
 przystoyn y nieprzystoyn oadza, byje to nie może, tylko z zestywnia osob Narodu, tyje
 z powziptianiem o Prawach, jeżeli to dobre sprawiedliwe, y owizen ze wszystkich byje
 stanowią się, co też pomysli przystoyn potowności o dzeiach naszych, podobno tego nie
 wumie poimic, że Prawa nieczyste bez średnych przyczyn obalone, chyba wielom
 kiedy im nadejde ich zastuy dźwiaz, albo to mata zehon y utrata dobrego imienia u pota-
 mności, która nie da wiazy, że za te siki bagateli tak wielu kazyje ponosta. Cebie
 Najasn. Kocu za swiacka bierę, którą cnoty niecierpietnym biezisz, a do lebie
 się Opatz obracać, miły Opatz, coż ci takiego tak atego uciypt, kachany Opatz przy-
 anay mi się, coż ci takiego zgrzeszył, że ci nieowiana Opatzyna, doszedł do średniego
 wieku prawnie na honor imienia y sławy Opatziny u wszystkich cnotliwych Obywatela zalet
 uczynił się

Do Wielmożnyemu Królowi z szlachtą Radziwiłłom
Przewodzącemu Chorągiew w w. 1765
Serceem Najpróżniejszego Ludy mojej
w Rozrywki Stodu 12 2go Miesią 1765. Roku

To co swym wschodem cieszyło mię słońce
Miłe dla serca zdłużając zabawę,
Nagle mi zwiadło, szybko pędząc goniec
Jam został z żalu zmieszany z trawą,
A Tebusz zawił tak swe konie w biegu,
Że mię do smętnej noży zbliżył brzegu.

Noc ta okrutna, po której choć potym,
Otwierci światłość nocne Ziemi cienie
Ciesząc powszechnie wszystkich blaskiem złotym,
Samemu tylko mnie szkodzi promienie,
Bo wschód ich na świat tego mię pozbawia,
Co w dzień kochając noc mi we śnie stawia.

Wijc darmo płacieć się na noc narzekam,
Lepiej wschód słońca przekłać się z słońcem,
Lepiej chcieć tego, co gwałtem dobiekam
Lub też wzięci z nocą przyjacieli i mieszkanie
Modły do nieba pasterzając nie raz
By dłuższa była sto razy niż teraz

Leż są okrutne mych wyszoków losy,
Głuche na prośby, tey chcieli ofiary,
Abym przerwał ciężar niebiosy
I w życiu smutku miał tylko Lamentary
Choi na czas krótki czyniąc pożegnanie,
Że Ty, której wieczne przysięgiem Kochanie.

Nie tak Louisa pionun mogł być szogi,
 Ani ogniste łaski powieki,
 Do jakiej rozkaz ten mię przywiódł snuogi
 Gdyż swoy od Ciebie odiańd posrengs bliski;
 Zamilkłten z żalu ze strachu wybitsten,
 He ze ciebie trzeba zegnać zgodsten.

Wice ty co ze mną w ślubney stojąc parze
 w Nicuinney sukni piękniejszya nad roze,
 Miałas za swiata Proya y Otharze,
 Lem przysięgł miernie kochać Kavia Hoze;
 Tak wierz tak trzymaj bez najmniejszey sporki
 Ze pierwey morze zasypię pagorki,
 y przedzy cłek swiat jednym palcem Dawignie
 .Nizli ma miłosić ku Tobie ostygnie.

Mowa miana na Weseliu Wielmożney
 fñzi Banny Larzakowney & S. K. M. J.
 Co przed tym zawoiowana y w podanistwo podbici
 zwycięscóm swoim Mirty y Laury na głowy
 w kadali, to dzwiazę pielnoscią ciata y przyrmo-
 tamni duszy W. M. J. m Banny Dobrodzilu, z me-
 wolony W fñzi Jan Bódstolic Czernichowski chę-
 tnie nasładowując, nazwali do zgonnego hotelu y
 religyony mający się ztwierdzić przed Otharzem
 Bańskim dożywotney wiary. Ten przezemnie do
 uwiązzenia slichnych Tej słromi przyszyta wie-
 mieć. Jeżeli bowiem w zycienistwie być zuchwa-
 tym rzecz iest przyzwolta, a nad zwyciężonym pro-
 kazac

hazac' tashawość nader chwalebna, do tej więc.
chwaty gdy rzadkie Wmym Panny Dobrodzili cno-
ty y serca Jej wspomatość zdawna iuz iuz przy-
mzygotowaty; racz te pierwszą czystego serca
dan' y podatek, który Ci ialu zwycięscy swemu
Panu podstolic' u nog' składa tashawie przyjac', a kie-
dy dla Ciebie z Niebios wypadte wyroki godni Bro-
dzice Twoi swojz potwierdzają wolo, y Jasnie Wiel-
możne Panstwo nasze, ten piękności Cnot' y przy-
miotów rzadki przybytek za nayszacowniejszą stu-
dzą swemu oddają nadgródę, używajcie Wmym
Panna Dobrodzila swego zwycięstwa, spiesz się o-
glądać zwyciężonego pełniącego myśli serca y wo-
li ofiary. Już ci ustane wonnymi różami dro-
gi, iuz cionących się rozlegają pod Niebiosa chorzy-
li, iuz z serc krewnych y przyjaciół Twoich z płę-
tany z nayszisz lancuch, iuz przy Otłarzach Pan-
slich rozpalone na Cie czekają ognie.

Mowa na tymże Weselii miana dziełująca
za Wiemiec

Niebyto jeszcze taki zuchwatego zwycięscy, z któ-
rymby na Zwycięskim woze niesiedziata, o bok
w wspomatości y tashawości, ani któryby dumnie
podałkujących pogardzał ofiary; y owszem te
Mirthy y Laury znaki zwycięskie sprawo-
wać zwykły lićwieć dla zwyciężonych y mie-
lić w zwyciężających pomieszać. Tak ie

ieli młodości ma tyle mocy, iż ona z wojownikami
 za równie zwycięża, ma też na jednej
 z sobą sprzęż w spamiętaniu y tatkawości, z któ-
 rych nad więzieniem swoim pełnym korpaf
 jej pogląda oliem, naytrudniejszye tylko dla
 niej zostaje pomieszanie, które nie tak ta-
 two to z ust wypuścić dozwala, co w sercu jest
 zachowane. w Branlu życia swego w kitną-
 cey młodości gdy cinnący się do siebie Aotdu
 wnicy Wielm. Jmji Panna Ruth upatruje niemiec
 w spamiętaniu y tatkawością nad zwycię-
 żonym z miłczona, przyjmuje ten czyste-
 go serca W Jmji Pana Łódzolica Bobor, ale
 razem przez usta moje skryte, iakiej w sa-
 mym zwycięstwie swoim wyznać musi po-
 mieżanie. A iako z cnotą tylko samą dmiy
 nocne trawiąc ciemie, ta którą jej młodość daje
 zwycięstwo całe y zupełne godnych Rodziców
 swoich y Jasnem Wielmożnego Państwa u-
 stępita rozrządzeniu, tak gdy Orri Jey zwy-
 cieżskim pozwalają się cieszyć łowem sta-
 nie natym miejscu, na którym zgro-
 dzona na Jey Tryumf gminy, y Pańskiley
 świętnicy Otkarze świadkami będą, iż ona zwycię-
 zniem swoim zwycięstwo na pół dzielić pragmę.

Onaga...winorzująca Jaśnie Wielmożney Pani Immiń.

Między tłumem ubiegających się z wesotym Immiń
Twoich otrzymałem, między niezliczoną liczbą ubieg-
ających się do nog Twoich z prawdziwej życzliwością wy-
razem. Daj miysce Jaśnie Wielm^o Pani Dobrodzi-
lu napa niewolnemu mówcy, szczyremu tłumac-
czowi serc y chęci obowiązanych sług Twoich, od których
gdy ci S.W.P. Dobr^o napa miogę ^{mówiącego} powinszowanie, raczył
w rodzoną dobrocią polryc' błażą wymowę, a taśla
wie wierzy, iż on ust z sercem nigdy dzielic nie
potrafi. Jeżeli bowiem dobrodziejstwa uyciągają wdzię-
czności, jeżeli wdzięczność jest skutkiem dobrodziejstwa więc
gdy onę iawnie y ustawicznie odbieramy, g^o terno za nie dzię-
kować, zuszankowaniem omich mówic, z przywiązanem
onę zawdzięczać, prawdziwą napa, jest powinnością. I te-
go więc Jaśnie Wielm^o Pani y Dobrodzielo napa powoła
słotaśdam u nog Twoich zawsze winney Tobie od Nas
wdzięczności długi, z tym uprzymym życzeniem, aby
B.O.S zastępow dostatli w domu Twoim z liczbą cniot
Twoich porównać raczył, aby rządzą ptei Twoicy y wie-
lu napego ozdoby w czerstwym zdrowiu wiali nacydlui-
sze wieliów zachowywał przeciżgi, na wsparcie z tyłu
Tronami z powinowaconey I Oświeconey Familij Twoicy
na prawdziwą uszczęśliwienie Jaśnie Wielm^o Pa-
ni napego, na mieszkanicy zaszczył wiernych sług
Twoich, którzy na poświęszemie nieobszacowanego Pa-
ni swoicy wieku z liczby lat swoich potowę chętnie ofia-
nają.

MOJA

Jasnie Wielmożnego Jmji Pana

ALEWUSKIEGO

Ch. W.W. X. Litt: Starosty Chetmskiego mia:
na u Chetmie. 1767. 3 Janę przyufundowaniu Grodu.

Kiedy się dzisiaj natym widzę miejscu, na któ-
rym mnie iuz to przedlów moich zasługi, iuz
to nasposobięca się do usług publicznych iakowilob-
wiek zdatności moję nieśmiertelney pamięci nayle-
pszego z królów Augusta trzeciego Tashawa osadili
względności, zatrzymać w sobie niemogę abym całej
przeswietney ziemi Chetmskiej z radością niewyznał,
iż nigdy dla mnie dzień niebył szczęśliwszy, nad ten,
w którym wszystkim w powszechności, a każdemu
z W. M. W. K. W. K. H. K. Banow w szczególności prawdziwą
moję oswiadcram ufanowanie. Pojecha y radości ledwie
mi z oczu też niewycisłają, z najacemu zdoświadczenia iż
równo się płaczę z smutku, iako y z radości, w której ja się
aż nadto optywać zdaję gdy w tym od przedlów moich
zawziępienym dla mnie siedlisku, widzę się być naywy-
borniejszym mężów cnotliwych mężów równie godnych,
iako y luu mnie przychylnych otoczony tronem. Bogu
naywyższemu

Najwyjższemu chwátę, a Kaja: szczęśliwie y Tashawie
Kam panujższemu Banu, oddaję dzięk, iż z mięszczę
śliwych bardziej, mieli winnych wyrwawszy mię bez
królewnia przypadliw, znowu mi, do dawnego powrocie
rozharad urzędu działania.

Kłaja Narody Królów a Króle Narodowe Prawa,
litinych scisty obserwaneyę Kaja: Król Kap wriót sobie
za najpierwszą rzadów swoich maxymę, za najcelniejszy
spraw swoich prawidlc, na litinym ialu na najgrants-
wniejszym kamieniu zalubada y buduje mieszczższelność wie-
ny Święty, całosi wolności y pewności uszczęśliwienia ludu
swojego. Bragnie on y potę, aby laidy według przepisu
pewinności Urzędu swego dipelmal, Król cheg Prawo ka-
ze, tym bardziej słuchac' Ich potrzeba, potrzeba Ziemi
Chelmolskiej Grodu, trzeba starościę pomocniów. Tru-
dności talowego wybrania uznalbym prawie nieprzebyłę
gdybym się na Twoję Łacności y zdolności Wiel. Młżi
Sectia, niezapatrywał. litorego tu gdy dzisiay Bystarostim
mianuje, nieomylnę, łacnię się nadzieję, iż z prowszedną
ziemi Kaprey satysfakcyę, y mię wymównę, całę Bystarosty
approbacyę, Urząd swój sprawować będziesz.

Dorównywałjęcego Zasługami, wielim y zdatnościę przy-
złego Urzędu twego Cezarowi, gdy Ciebie Wiel. Młżi Bani
Bisarcu widzę, cięszyc' się prawdziwie muszę, iż takiego sobu
dobierasz

dobieram Szczęśliwego, którego na dniu dzisiejszym okazano
 equanimitas, iasnie nam porównać daje iż przelata
 dafz zawsze dobro powzrechne od prywatnego, gdy mi
 pozwolites ani momentu udnego morani, sortes ziemi
 Nawzey.

Jeżeli zaś wybierać jest niepowiedzmią czynnością jeżeli
 dobry Urzednikow wybor jest wielką pochwałą, iakże:
 się dzisiaj ^{radzisz} rozpatrywać niemam, gdy z Ciebie W.M.G.P.
 Vicesgerencie takiego mieć spodziewam się pisarza,
 iakiego mi cnotliwosci y Talenta Twojz nieomylnie o-
 biecujez.

Atqdy do szczęśliwego ~~go~~ gradu a fundowania iowrze mi
 Regenta mieszajz mam nadzieję W.M.G.M. Samie Schar-
 bnilu Trochli, iż niezawiedisz publicam expectationem,
 a wroglu Twoich catosi fortun na frzech z towona, bezpie-
 cznie, bezpiecznie y chwalebnie utrzymywac potra-
 fisz. Wy tedy W.W. Urzednicy moi dziele ze mnaz
 bedziecie wladze mojej, wy mi prawdziwemi bedziecie
 swieckami, wy razem zemnarazaczę się wzrowszy ubi-
 gac się bedziecie o powzrechną dobroć. Wam mówię y
 mnie Brawa y sprawiedliwosci w Sadach Nawzeych
 beda przewodnikami. Przystepujciez wiec do wyho-
 namia przysięgi. Obeymujcie te przysięga prace Wafraz
 ktorey celem jest szcziecie publiczne, ktorey nadgodzą be-
 dzie chwala, a kto wam do tego pierwszą uciwita droge
 w laskawych waszych zachwiotypie go serce ^{psk}.

MO ~~W~~ A.

Ma połączenie z ustami chęć od serca powrotu białego
rzeka dziełniejszy jednak nad usta umocniona ustami
siedzą gdy do czego uświetniamie obroci to ^{znowu} opornym przez
nie udolności ustom mówić łazi. Doświadczam uł
czających we mnie mitym sporem tych dwóch Poten-
cji, gdy rozrzucony udziałem Łaski Pańskich upo-
winiomy o niedołężnych siłach moich aby te Łamie
rom tak wielkich obowiązku w odstępowaniu
wystarczać miały, wyznać mi osmiem że zaczęta
w Antecessorach moich Domowi Pańskiemu stu-
żbę od dnia dzisiejszego wznowioną do schyłku dni
moich z najgłębniejszą atencją czynić umyśliłem.
Prześlizwie zaczęty Bólus dalszych pomyślności
moich. Bocznie literego u mnie przonym mi być
widzę w Regestr stug Pańskich które mi przyno-
sior uiezerzyby, Jedną z w pierwszych godzinach Twoich
tytu obowiązanych Łana gdy przez powinność udręźnieni
nad wzamian Łaski odebranych niezamierzonych Łanu
ŁaP Tyre. Z tego mam pewności że iale szczyre ich
chęci

checi: tak pomysłnym dopetnione zostaną słu-
 thiem. Druga ze tak niedawnocmi zaczęte swoje
 słowiczysz, iż do tych przystąpnisz czasow utorych
 Ban Nafz z najwyższego honorow stopnia znalaz-
 mitozemi dostoiestwami Ziemiach bolskich ozda-
 biać będzie. Do tych z Ciebie Boku, charanych pro-
 gnostyhow Taczę ia na podzielnowanie za odebrany
 Urząd te najwyższe Życzemia moje, aby wszeh mo-
 cna opatrności w obfitych domysłnościach coraz
 wyższe Banu a i do tronu zrzadzając Honorow sto-
 pmie, pety w najczestwiejszym Zdruciu Pana Na-
 szego utrzymywac naczyba, pihi z polubowionemu
 z Europejskimi Monarchami Domowi Twemu no-
 wego w Kuchach y Brawnukach na Tromie nie przy-
 czynisz Lustru.

Uniwersal Powiatu Pinskiego z 23 mai 1757.

Wzrem Obec y kazdemu Z osobna, Mianowicie JWW Panom
 Senatorom Urzadnikom Diemitarzom y Catemu Dykasteru
 Ptu Pinskiego wiadomo czynic, iż gdy Obywatelo Ptu Pinskiego
 z Przyczyn Catoga Praw y swobod Obyczynnaszey, Tuzdzisz =
 powozceńney y szczegulney kazdego z nas wolności, prapotentliży
 wspot Obywatelow naszych przyajmioncy Dykzonnychsij, na
 Dniu 22 Miesionca maja Roku Strazmicyzszego na mieysce obr-
 radom naszym Zwyczajne do Miasta Pinskija zjachałisij, y
 gdy dla wspomnionych Przyczyn, ubespriczają Obyczynie Gwo-
 rdziej, od wszelkich Zamachow, Pajtym Zwinczkim Kontroczajij
 watorczy;

włtorcy, aluyc wszystkie wspomniane, pobudli obzecznicami:
wyrażone: / Ponczywszy się mnie N. N. Zmiondzy zwionzlu
tego obrabi Marszałkiem. Wienc Ładosy czynione obowionzlu
wi namnie wtozonemu, wszystkich 17 WłŁ Sanow Obywatelow
przeswiecietnego Ptu Naszego, wlotorych Tyłko Dack Saltri:
otistmu miłofji Staro Żytnicy, wolnoji y miłych do tońe:
Swobod tkwi Samienne, Do wspomnianego Zwionzlu uży
wam, y Braterskim Łapraszam Akłatem. Naten Komie
akł mimicyszy Konfederacyj u Grodzie Przeswiecietnego:
Ptu Naszego / y Panom Regentom lub namiestnikom:
ingrossowac Łalocam, Tuziczy Podprisy JWŁP. Senatow
Urzednikow, y Calogo rycerstwa u Pier Akła Przyjmo:
wac Obligujz!

Niech nicht mierzumie, aby to Celem Salicyholwick Pry:
watnoji lub szkodliwego wierze, y Prawom Dziektania oszac:
się miato, Boga Najwyszego myśli y Seru Senczio, Oyczyz
ny y Kroła nam Sanującego Szczęśliwie, Świadkami czyn:
noji naszych czyniemy. Ale owszem czujze Jazmo nie:
woli w Prolestwie naszym tak nagle Szczęccsię y wi:
dziauwszy Czostke wspot Obywatelow naszych Łapomnian
szy, Co Oyczyznie se winni, rzemie Wolnoji naszej:
Liberum Veto znosić Zamysłajace, Kardynalne Prawa Kudo:
god zemiu Cheniom y myslom swoim, ad Pradominium w:
wolnym narodzie Donzonu znoszącym, y nowe ustawy je:
dynym pradominij Duchem Technocę pod obłudo Dobra Sub:
licznego, Łastowo Stanowionco. Widzone mowic te wspom
niane y ~~inne~~ inne na Oyczyznie naszej nawalnic ajnon:
cesie miebesprieczestwa, innego Do Salwowania toyc
niewidzondz sposobu, tym zwionzliem, Szczegulnie Duchem
Obywatelstwa techazym wspotilys mysię, Kto kolwiek
By Zas.

byż Las przeciw tak zbawicznemu Dziecku postępowat-
 y zwionzkowi naszemusię opierał, że Oczwisać Dobru-
 Publicznemu zle zyczącemu w umysłach naszych byłby:
 Poczuty. y między nieprzyjaciółcy Oyczyzny ra-
 chwany. Niech was Łaciń Mitofnicy Oyczyzny, nie-
 Ludzko ptonnych y niechcentlywych umysłów mowu y:
 więsz, mamy wnas z przodków naszych wpojony ku dob-
 ru Rzeczpospolitemu Obywatelski Umysł, Mamy Oswiadczo-
 nę przez Publiczno Deklaracyę, Najjasnieszcy Komnand-
 ni naszey ku tomusy Dziecku pomocy, a zle tozyc y ob-
 tudnie Łazywajęcym uchilono. Ponuzyc się wienc Kochani
 y miłi wspót Braacia z dobrzy zyczącemi Oyczyznici.
 Lubo Las in tali statu Rei Publice silent leges, my jed-
 nak biegu Sprawiedliwosci nie tamuję, pozwalamy
 zwyyczajnym sposobem Jurysdykcjom przyzwoitym, u-
 rzędy swoję sprawował, Łostawiję sobie wzglond czu-
 toży y straz nadczynnicim Sprawiedliwosci, Obywa-
 tcom potrzebney, Gwoli czemu do ustanowienia mimicy-
 szcy Konfederacyi Ładów y wypramia jedynic Duchem Spra-
 wiedliwosci ~~Ładów~~ Teknocyłm Sędziów Jm. J. Panow Sc-
 natorów Urzędniłkow y Łatego Rycerstwa Przechwistnego
 Powiatu naszego do Złochania na Dzień 30 maja Roku
 Teraznicyszcego do Miasta Wina mimicyszym uniwer-
 salcom Łazyraszam. Ktory polecaję mimic powszechny
 łere obywatelskich przychyłności y usności Jm. Panom
 Regentom, lub namieytkom solite promulgował sub ri-
 goribus in Contravenientes Politię zakoram, y Ponze
 Zwykłe przy przyjaźniemu przyzyci moicy, własny z
 podpisuję wotkę Dal w Binsku ku 1964. g 23 maja.

Manifest.

Między Dygnitarze, Urzędnicy Ziemsy Swelcy tudzież By
centwo Powiatu Binskiego zechawszy się na miejscu zwyczaj
ne Obrad do Miasta Binska dnia 22. Maja Maja Roku te
razniejszego 1767. dogadując oczwistej potrzebie ratunku
upadającej Oyczyzny ztoczywszy się iako najwyższemu
wzżetemu dowiadomości podclajemy, iż w naydoleśliwszym
czując sposobie coraz barżiej zbliżajco się ku upadlowi Oy
czyzny przez gwałtowną zamięre praw fundamentalnych
i ubliżenie prerogatywy ważących między władzami różności
złumieni do tegoż mocy chciwych zatracenia najwyższemu
zaprzcztu wolności w niemym tę przeciwną chęć w widymy
nawżet w przyzrytym czasie ztodszej odmiany porogim doawżet
niu ztollinie wygłoczyć. Ale liczy po ustalnym zuzgłue Genera
ney konfederacji Sejm ostatni mi by wolny szlowlie ustawy
zuzimo praw narodowych z upadliem y zmifczemien. Bywa
telow bez względu nagłosey wielu Senatorow y Patow przeczających
i przez ztawierdził y umocnił przymuszemi iestemy szukać ulgi
w uciżeniu y ratować się ginyć mejżey w tym sposobie, litoż
go przodlowie nasi zwykli zazywać w podobnych przypadkach
zaczemien nietylku Osob ale myśli y serc swoich naratunek
Oyczyzny ialofz y my ich przykładem idąc toczemy się
wiżemny y konfederujemy miendząc innego orzodlu do
zabiezemienia grożącym nam zeuszpąd w Oyczyźnie miezczy
liwosciom i innego sposobu podzuzgniemia upadłych
w gwałt Obraci szeregusna miłość dobra ~~państwa~~ powżet
chmego y chwalebna chęć zachuwania w całości praw Oy
czyzny y podzuzgniemia wiernych. Ten Sporow ztąd tyllku
miedzestlych

że się o caluś Narodu troszać zjawiali a nad ustawę hono-
 ry miernia y samo życie caluś y uwzględnienie wśród Braci
 swoich przeważali do tego przywiódł. Nas zwiazku
 y z Bogiem się. Awiaderamy się z tym y ziemny godne na-
 leżyte Najestatowi ufianowanie y podziwianiy się owym
 że sentymenta katwoetyczne S. H. Myci wraz z nami
 dają do przywołania Braw y pierających Iron a on
 ubezpieczających całej Oyczyzny w ogólnosci y każdego
 Obywatela w szczególności szczęśliwości. Litożby taki był mie-
 cutym y miobaczym nad wśród Braci kłafych w te-
 mity Oyczyźnie przygodami y przypadkami caluś
 naużywszy widziemy przyklad w Osobie Kiecia Karo-
 la Gładziwilla wielorakiemi uciskami y strataami przy-
 tłumionego y pogrożonego przyklad nieszczęśliwy kraj-
 demu z nas podobnym w dzień groźnicy upadli litoż
 z nas zapadły niebędzie przygafać Słwierli ale raczej
 czekać wpytliw w popiół obracającego pożaru zabieżyć nam
 należy wczuwnie ztusliwej równych nam wymiostoci
 ażebyśmy potym niebezpiecznych ony niedoznali.
 Auklow szali ony z lizemiami sami w sobie wraz y uo-
 swiaderoney napez. Takawie przyjazni mezwoydzione
 Osiadli napez Imperatorowej Jmci Ksiejzkiej
 w przyjazni litożey znamy nazbyt szacunek ażeby
 ony tego niezganili tym co nietylko zachowac mie-
 mieli. Jej zapczytu ale owym wpytliwych siadlow y
 sposobow zazywali ażeby nas uczyniwszy od niej dale-
 ciemi sami się stali nieyodnemni wyndazpy y wsoo-
 pod Bapczyliem obrony Wiaz y niedpowiżem na
 ządania Ksiadmięzcy Imperatorowej Jmci Owiaderzo-
 ne publicznie w Senacie Usty Betnożnego Boda
 Kiecia.

Nigdziecia Króla Rzymina a przeto ani prawa Sądzi
liu przyezni o dobro Kłape troskliwey nie zachował
owym pominięciu potrzebne rozstrzygnięcie bez uwagi
na słowizki traktatow Sądzielnym potencyami sicieli
nas Koczonych na tym się szeregulome zasadzili gruncie
ze przyszłe Sejmy podwolnym głosem zerwać się mo
gą zstawić ich zamęsty ukryją y do powinney między ni
przystąpią odpowiedzi Świecami Autentyzremi Bisma
ni niedawno przez Aia Króla Rzymina Imieniem
Księżniczki Frey Imperatorowej Króla Bystozonemni chego
Prawa Bcalic pomżonym dać wsparcie a mianowicie po
trzebna Buczynie y szacowna nam w przyszłym przyezni
z tą Monarchijną zachować uławięcia zamierzanych w B
czynie rządów y uczynienia szubajęym sprawiedliwości po
między litwami liczyć należy Srełow Dyżurnitow y Dyży
dentow wprześniego stanu y hędyci Sejmu extra Ordynari
innego iżdamy przygwarancji Imperatorowej Kłapi o
litwa się do tego momentu usiżmie doprawiamy do zachowa
nia wieczystego wprześnich Praw Kłapych wolności y Fer
my Rządów do czego jeżeli przyjdzie do uylonania nay
czystszych myśli z prawy mitosi lu Buczynie wprześnich
współ Braci Kłapych dotężenia się zmanni zaprawiamy
mniemając iż żaden Syn Buczyny taki Będny niebędzie li
nby przygotowanym upadłom wczesnie zabieć niechwał pu
loju y szęśliwości krajowej nieżdał nabomiec stał się nie
przyjacięciem Buczyny y tej potencyi litwa nas wdzieniu
przekuwadza iab usiżmie ma troskliwości ocałosi praw swo
bod y uciżmionych przez moc Obywateliu Buciaderamy się z
tym że w tym niniejszym Dziele naszym nieśteomy tak
zapamiętali opienowcy powinności naszej zachowannia bez nay
niniejszego użerzobku Wiany S. Katolickiej wlitorey ży

y umierac' sragniemy ludziej miulorzydzenia Du
chowieństwa literyz rauptu czeimny y Szanuimny.

Tomaz Antoni kurzeniecki Bwarz ziem' Marsza; konfede: 6^{ty} Dinskiego
Bazyli Kodziemba Godebski Wojzki konzyliarz konfederacji 6^{ty} Dinskiego
Jozef Klemensowicz Szycz Obesleit: Wojzki Litt y konzyliarz konfederacji
Stefan kurzeniecki Star' Zaw Chos' Pelipus' konzyliarz konfede.
Michal Domanski konzyliarz 6^{ty} Dinskiego
Jozef Terlecki konzyliarz 6^{ty} Dinskiego
Franciszek Puchter ~~konzyliarz~~ konzyliarz 6^{ty} Dinskiego
Ludwik Brochowski ~~konzyliarz~~ ~~konzyliarz~~ Malt 6^{ty} Dinskiego
Franciszek Xiezie Drucki Lubelski Sędz ziem' 6^{ty} Dinskiego
Krzysztof Niemierowicz Szycz Szambelan J. K. Młci.
Antoni Surzyski Podskar' Jago: y Star' 6^{ty} Dinskiego
Ludwik kurzeniecki Czemiak y Sędzia Grodzki 6^{ty} Dinskiego
Ludwik Szurowski Sędzia Grodzki 6^{ty} Dinskiego
Antoni Krausowski Podstoli y Bwarz Grodzki 6^{ty} Dinskiego
Ignacy Protapowicz Oborny 6^{ty} Dinskiego mps
Franciszek kurzeniecki Star' Siał
Jan Szpanowicz Czupak 6^{ty} Dinskiego Kap: W. Kor
Leon Budziski Towczy Wikent' mps
Teodor Budziewicz Br ziem' Grodzki Dinski
Jan Bielewski Stolnik Matt mps
Stanisław Korewicz Star' Grodzki 6^{ty} Dinskiego
Alexander Nimmunt Kemor' P. Dinskiego
J. S. N. B. T. m. i. c. Br Dinskiego
Antoni Szurowski. Stefan sielecki Kotto mps
Teodor Turczyński Łuszycki W. B. S. B.
Dwór Antoni Szirma Godezary 6^{ty} Dinskiego
Jedus Bazyli Truchnowski Br 6^{ty} Dinskiego
Sery Budziewicz Mie Ow' Dominik Ignacy Rachalski R. K.
Marcel Marcelli Felencz Michal Butnan mps Franciszek
Zuhowski Kazimierz Szirma B. S. B. mps Jan Budziski Towczy
Papał Surzyski Bostanowicz 6^{ty} Dinskiego Franciszek Nimmunt mps

Franiszek Hottlowia Krayczy Dr. Pinski Andrzej Mo-
czulski mps Jakiub Sedroyi Komor Dr. Pisk Jozef Myszymski
Tadeusz Krzywopisza mps Maciej Delanowski Karol Ku-
lepa Tomasz Zaleski Kazimierz Jagmin mps eta
mistaaw Syrenicz Jozef Liebrowski mps Jan Brodowski
wicz Jozef Ostrowski Jan Abramowicz Janko X Jurek
Hornicz.

Wstępu Trzysięć siedemset siedemset siedemset
i Maja Trzynastego Dnia.

Manifest seu oświadczenie się publiczne od J. B. Xigzenia
Jmjei Jozefa Radziwiła Bwarza W. X. Lit. w Trybunali
Stownym W. X. Lit. ku zabiegnięciu szkodliwych awantur
przeszłych skutkom uczynione w sporobie tałowym
Wdorożce najsurowszym utrzymuje summiem z
litorego najsurowszym Dr. Pinski rachunek zdawać każdy we-
dług obywatela się powołaniem a w obywateli jako Obywatel mechege
Przylty Prawom Obywatelstwa zawinąć, oświadcza
się przed Bogiem całym myśli ludzkiej najjaśniejszym prze-
zieraającym y całą Przyltę, iż z przeszłego doświadczenia przy-
łow na Dom mój zamachu, gdy ostatni ucisła nad Kę-
życiem Karolem Radziwiłem przewidziona y w tej spe-
Teczności przewidziana Osoby moją wciągnąć kufrono się
na ten czas i nie mam sposobu dozwalać chronić się u
domnego własnego summiem y Prawa politycznych nadwrozie
ma nieprzeponiać lecz gdy moim na summiem na
stojono wyzuciem z Dóbr w przyszłych uchylamien
subekspow krajowych nastateki przyciśnięciem doli mo-
iej do ostatniego nieszczęśliwości szczerła pograżoną Dr. Pinski
nu się

odłączano się porównać z Xięciem Karolem Radziwiłłem
 przed się brano środki przyniesienia wyraźnego uspokoi-
 łą y determinacyę moję Tamże w Lidzbie kuratorow
 w cięgniony zostałem w talowym zatym powołaniu depu-
 ducyę od rządu cudzego in active cięgniem tytu należę-
 mia miesamą treścią y istotą do Onego przybliżony za-
 chowując się a pritiwie do pritiwo czystym wiadną parcyat-
 ność niezusidłonym duchem rozważywszy iż opóźnio-
 ne oświadczenie moję mogłoby się stać źródłem ucisku
 sumienia mojego zwrędzia przeciwko prawom pospoli-
 tym y przestępstwom Obywatelstwa przeto talowym przy-
 padkom wczernie zabiegając iako czynione nadermną
 przemożności niniejszym Manifestem objaśniany uza-
 lam się tak oraz kuratorowi w cięgnionej zwrędzian-
 się od Onego osterpuję. etc etc etc etc ~~uff~~

Józef Jerzy Hiltzen Właściciel N.B. Staro:

Grigorij Leyt Marja W. D. S. W. X. Litt

(L.S.)

Józef Hauy Chłebowicz Skarby Sę: Grodzki W. Lidz. Gwarz D. S. W. X. Litt

Michał Tadeusz Antonowicz Godze: y De: Gł. Oficer

Antoni Gzeczli Rothmistrz I. K. M. G. B. B. W. X. Litt

Stanisław Bap Chłebowicz Sę: Grodzki W. Troc y Dep.

Onufry Hlasło Depu: z Wzstawa Bolo

Wacław Matusiewicz Depu z Wzstawa Gorzeskiego

Concordatum Cam Protocole Skinder Re-
 gent potozmy D. S. W. X. Litt.

Excerpt Manifestu z Protocolu potozmeu w D. S. W. X. Litt
 zamieszone d. 14. Maja updany. ~~uff~~

Mowa

Trzydziennego milczenia mojego kondycja, gdy na dniu wczorajszym Szczęśliwa Generalna Konferencya Brownij Nafrey Tashawie y zupełnie rozwiązała rzecz, i alieży z tąd niemam odbierać powiechy? że powracając do dawnych urzędów mojego swobod, przychodzę razem y dowolnego mienia, a do mówienia, które zdymuje palec na usta moje położony, na najdzie mnie przę w życiu moim powitania Ciebie J. O. Mosisi Xieże wyznacza mnie robotę.

Radbym zdupcy obraszać sztuka, moję radbym napomoc niewolnych stów moich zapiegnąc naydelikatniejszą krasomówstwa naukę, lecz że dziwnych nad Tobą y namin dzieł Opatroności Białicy rozważenie, nieporównana z nayblifszych ludzi we mnie obowiązku widzenia Ciebie wesolosi, y ten z nayprzywiązaniszych ognia krewnych, przyjaciół y Tę Twoich spłoniłany a dlegim pasmem ciągnący się Tachuch w obrutnym myśli moję trzymając rozrozumieniu, ustac Cię więc będę J. O. Mosisi Xieże zadziwiony, pomniefiony, rozseliony, y zapłahany, pewny będąc, iż równo się płacę z smutku jalu y z radości.

Wskrzesaż dzisiaj J. O. Mosisi Xieże szczęśliwym w kraj Twój w sta piemiem z klubu swojej wypadq, iż takie rzekę, obumasta starodawnej Oyczyzny Nafrey Wolności, powracasz do na powspieczney Matki Nafrey, przynofący nadzieję odnia Milym Tej Synom dawnych Praw y swobod Bolschier wygrzebując z pognołów y podnosisz kamień, którym grzywa dem jeżeli przez trzy lata smiercię Cyntną umarli kromi, Przyjaciele, y stwóży Twój, a to w przyszło czynię na Der szczęśliwym, testem, iż sam nietyłd w sobie czuć

suboia

radzici, iże z powrotu Twoego od Nas cała się raduje Ojczyzna
z powszeczności, y każdy oney Obywatel w szeregu znosci.

Czy trzebaż uwzględnić na to dowodu nad ten, który Ci Dzi-
śnay okazuje wprostnie Groumcey Kaprey Woiewództwa
y Gwoliaty przerwiny między sobą partykularnym a po-
tym y Generalnym, najcięższym tu przywiosem
Ciebie związanę wcztem, zabiegając Ci drogę stądając
Ci zmay szczytych serc swoich najszybsze Ofiary, prosiąc
iż naysgorsze, abyś nieopozniał przybycia Twoego Sta-
ratusku Ojczyzny Kaprey, abyś tak iż przed tym o Bra-
wa y wolności stawał potężnie y gorliwie.

Kopia Listu z Warszawy do Lwowa Anonima

Idzie do Was Jan Boddomorzy Koronny na kentralita, Da
zabramia w przyszłych Summ, pod pretekstem pozyczenia.
Iż się tu naradzają całim sposobem czy wam zamysli,
abyście niedostrzegli, iż szatay Boddolichy chcą wytworzyć z toż,
a monetę redukować, y tak was by pieniędzy z kilku lat
przetrzywać, polni się rzeczy niestoją y teli strach od
granicy Grousluicy niemieckie, da którego Do którego
mrużenia szardoy wiązaćby się mogły, gdyż miały czynić
ist wiadomości nieomylna, iż zebowa do Brzemyska, z
Brzemyska do wielko Boddolichy, na podobną lwoth wysłai
mają Brzytaciob, aby Generalny potow uczynić. Smiac
się będą gdy im też spust pomysłowy pójdzie, uwalzić ma-
cie Oczy y rozum, niedobiegła Was dufra, żebyście qui
miemielit iż iż w przyszłych iż lrew Wam pufczają
Cda, nyta, Alcyza: Skwota, z dca Bogtwone żydowski,

Gocta, Mennica, Taxa Urzędow Nobilitacya z Kseofitaw i
 dżych y kontrybucya bieżątarow są sposoby przypraw.
 Dzemia Wa do abatomiego, Grodowu suchot a na ostatku pa
 trzaycie aby Wam y wolności Stowy niezawiali, y by
 waycie z Drowi niepowiedzeli

Summary z Przez Xcia Podkomornego król Komitow
 niego na kontraktach Lwowickich w Roku 1766. Summ racynymy

Od Jmci Pana Crolinskiego Wdy Wotypr	Złch	200000
od Jmci. Szepcynskiego Biskupa Lwow. Złch		50000
od Jmci. Potockiego Godera: Lit	Złch	400000
od Jmci Kamienieckiego Kapłtana	Złch	100000
od Jmci Pani Kamienieckiej Kapłtanowej	Złch	400000
od Cetera Wdy Boczkiego	Złch	150000
od Jmci P. Grochalskich	Złch	150000
od Jmci Pana Kolesiewskiego Podkom. Bol.	Złch	100000
od Jmci Pana Ostrowskiego Butub.	Złch	20000
od Jmci Pana Jankowickiego Th. Trzaczanopi	Złch	60000
od Jmci Pana Kapłtana Bractawskiego	Złch	50000
od Jmci Pani Potockiej Kapłtani: Lwow	Złch	90000
od Jmci Pana Bickiego Loub Nad król	Złch	100000
od Jmci Xdra Stowinskigo suff.	Złch	50000

In summa 2985000

Indubecya Wiemożnym Jmim Panom Symonowi
 Kopalowskemu, Baczarskemu y konsyliarowi Słtu ko
 wieskiego, Franciszkowi Giedroycowi Baczarskemu y ko
 syliarowi z Słtu Wołkowyskiego, Baczarskemu od Konfederacyi
 Generalney Browney W X Słtu, do Paia: Król P
 Kaniława Augusta destrygowany w Błuzaczanymy

Arctura pomizemie starey w Sziedzliich Potencyach
Lurrency, dawna majney monety artad usdozney
Lrajowey Lrzywody y miechronne zubozenie uchwaleni
nie nadobra / z tacheclie podatku propinacyi znata
zamiem ucigzliwych Jurisctow a condita teye mie
malitylowanych. Bodzucenie wdruzi mielitonych
Braw a plemis Ordiniow niedecydowanych y seymow
anticipative do konsyderacyi niepoddanych melioracy
prywatne Proiectow utozonych o konstytucyi po slwi
czonych Seymach sub pretestu gładkości sensu wyprawy
trzech gabinetach do Kishanastu Tygodni trwajace, po
stanowienie nowych Urzedow, izwodziem zyskaciu
jednych, a ucieniem zerniem drugich Obywatelow wym
lezione sama wymyslona naoprepy, wobnosci plu
ralitas na Seymach po Wodztwach y Stach. zgod
cona osobom barczalności technycy, chociaz in ri
veritate niebyla iednak applilowana, litorę wiski
napre y poczetli absolutyzmu miserante Gratia
Divina wzbudziwszy Sziedzlie Potencye a osobliwie
Kraj Imperatorowey Jmci Ropyjshley do clamia nam
in hoc periculum est. ratione, litorę roz
paczaję sity Kraj y dlugo w ciepliwosci zatrzy
mane mielzernie amnowane, y wspomozone są
do podzwignienia upadajęcy wobnosci y miowic
nia prawdy choczym predominacyi y wieliwotadwa
ste Donosa Kraj Ministrowi: liz Wro Jmci do Kost
wie obrotne przestey konfederacyi wielie Osob po
Arzydzenia a osobliwie uylomana zawziętosci m
Osobie J. B. Kcia Jmci Karola Stadziwilla Wdy Wi
Lendkiego litorę ze czci honore y miemal z samog
wyzute zym

wyzute życia, Dobra Jego ztosiwie w sposobie
 rabowniczym dezolowano, Braten sorów miatu
 sznych indispersionem substancji studiase
 szukanano zaidnego sposobu, który ty. lhu ztosi
 y kalomstwo uynalici mogto de pomizem
 y Buiny Kieżdziego Majesthu nieopuzezono
 wpystkie ozdoby y starozytności Karbee Arze
 naty Catey Europe z bogactw siośiek staung
 nozhuytano y crego przeszly, konfederacji li
 aneyu uynifczyci crajczney, raley y rozrztunie
 rozfajowai rozebrai y zatracie miedolaba to ni
 nauisney kuratorskie obw umiepryżajny swojze
 garnowfey rządy. uniwcz obrcto obywatelaw Kie
 stwa Litewskiego z Dzierzaw Kieżdzich za Summy
 umiesione popisywanych z nieznośney ich ozluz
 Da wynagowawfey tez y wpystkie Kcia Jmji Dobra
 z mieuymoiunym catego Narodu za keni, z ostar
 trim podainstawa ucisliem y spustopieriem sie
 Dziel na wtaony pozyltek obrctono.

Art Opowiedza nieznośney Ministrow Bractency, Pa
 mym Bostow w wotowaniu zanotowaniem ymion
 ich grożaca y Dystrybucie głosow, niejuz kazdemu
 lecz sobe wiadomemu rozrządzajca sie, litora de tej
 przyszla ambicji, iż co wzdowfey sobie pomizem
 wolności y zagube dobre zyczeyek byczajny ba
 tryotw obpromentorio actu uytawieniaci kolofnu
 z Bytemi powagami innie swojz ubustwie usito
 waba.

Thimo Te y inne przyczyny skonfederowania Na
 przeg activitati ut Dexter. tuti sua pomuczone
 wwo gnie Banowic Bostwie opowiedziawfey przynajny
 c. k. k. k.

Krajci: Maji: Pacta Conventa Jura et Privilegia
Libertatis apelujemy, zachowanie w równości uszy
Atkich Familij bez wyrzucenia się zyna aequalitate
de et titulo i ażeby tenże Najestat Swoy patriotyca
Umysł do Zbawionych Sętymentow Kasych Sęczy ra
czyt upraszać będę.

Kopia Listu Xcia Jmci Beprina Gasta Bopys
skiego do J.W. Jmci Jana Hitzera Wdy Ministrze
go Mar: Fry: J.W. Xlt^o replikującego na list tegoż
Jmci przez Gostow od Trybunatu Delegowanych.

Odebrałem list od J.W. Wmym S. J. H. Junij datowany y
zdumiałem się nad tego prozobą to sobie za cel stawiają aby
Generalna W. Xlt^o konfederacya nieupadła w Trybunat
skaz, sey jerydykcyą. Alboż to jest tajno J.W. że konfede
racya zstada się z Stanow całego kraju, że jej sądy naj
wyższe y udyno wstanie, y że w sey jest mocy gdyby to
oney się zdawało zahazać J.W. y wprellim onym Jurys
dykcyom aby się żadnych Praw nietylkały, a że tego nie
czym, pochodzi to raczey z Dobrowolney z konfederowanymi
Stanow skromności, amizeti z ichoweyo' sey wstanie
ograniczenia, którego sobie amizahzdać amiz znać do tego
niechcą. Będzie to słutliem, y niestannym przeswad
czeniem podobneyz w Stanach skonfederowanych powolno
ści, y umierlowannia, iż niłogo niebędą przyznawali
do przystąpienia do tego, z bawiernego związku, y wmi
tym wopolowieniu tych wpryotlich zostawia, którzy się
wscza sama do konfederacyi pricci zechcą, acz mówiąc pra
widz, liady prawdziwy Obywatel, y prawdziwy Syn bycz
zny powinnien by się tyczyć, do tego związku nieinnym
sobie kumit

sobie łowić za litowajacych, tyllu aby prawa prawa
 wienę, y zachowane były, aby pewny wzrost pu-
 blicznych rządów był ustanowiony, y aby się haźdy
 przy narodowych wolnościach, y prerogatywach u-
 trzymał. Poliby iednak tak obrat się smiały zely
 chciał szkodzić, albo się sprzeciwiać czy to umyślnie,
 czy pobocznie tej konfederacyi, albo też nieuprawnował
 najwyższego stopu dostojstwa, y w tedy, haźdy talowu
 miałby być od niej poczytany za niezychliwego Rz-
 pitey czlowieka; albo za nieprzyjaciela w samey by
 czyny, według miary suych zamysłów y z tych
 uczynków etc etc.

Kopia drugiego Listu posledniej poczty pisanego
 do Jegoz MW. Jm K. Miżena Marsz Tryb. Lit^o Wx^o Lit^o
 od Jegoz Xcia Jm K. Beynina Gosta Bropyjskiego Bets
 nemocnego.

Dowiadując się z roznych doctosek bardzo dowodnych,
 że podobie litonym się MW Wm K. rządzi z niema mia-
 ry, ani pomiarlowania, y że będąc Stownego sądu Mar-
 pathiem niewaraffe tego ob to jest Generabne konfederacyi,
 y co sey haźdy umien. Takowis postępowanie niemoze
 nic innego, tyllu bardzo przyłose MW Wm scięgać dublii
 pomiewaź się przez to otwierają wrota do potargania pu-
 bliczney w kraju spolewyności nie mniej iatno do przy-
 nagliennia shafederowanych stanow, aby w tym razie ludu
 ludu MW Wm w scich za pedach nieupamiętawz odjęta moc
 sędzienna Trybunatusi dla zabiezecia następnycym z tej
 mieszczaniny

nieścisliwym między Obywatelami rosterlum. . Chcię
tedy nad tym JWUMB. pomyśleć, y zważyć co czynić,
ia z powinności urzędu mego widzieć się być obowiązany
do takiegoż iaku tu przed Oby JWUMB. stawię
razem u pewniając go, iż Kaja: Imperatorowa Jemosi
iale szczerą przyjaciółką, y życzliwą Rzpltey Aliantka
unie tej odobrze Tej miemie, iakoteż ospokoynosi, y z tych
miar racy uszlo y wielo wdania swa protelacy z
konfederowane zaszczycać stany upatrując w nich z
iedney strony dobrych, y prawdziwych Obyczny Oby
watelew, a z drugiey przeciwnie dobru wospolitemu, y kra
powemu upokoyniu w Osobie JWUMB. postęlu. Nie
mogę więc utrzymać się od ponowienia przestrogi mo
ich, aby JWUMB. chciał być ostrozniejszym wdzianem
y czynieniam swoich, azywo to poymował iaku nie
szczerliwie z terazniejsznych Jego czynności mogą uy
milone skutki. Dofity raku moich za staraniem
Jm^o Generala Kumensa dwa Listy od JWUMB. do
do Jm^o Samina y do Grafa Lutowa, adresowane z tym
tem one bez narupienia przeczeć w ręce Kaja: Kri
la Jm^o aby on osądził iezeli się zgadza, z czasem
y przyzwolit się. Też one JWUMB. pisał w mocy, ik
męci będzie odesłać ie do zamierzonego luresu a rozpi
rządzenia, które w tej mierze od Tronu polskiego uy
milone poznafć lepiej JWUMB. iezeli w tym dobru
lub nie sobie postąpić, a oraz porozumieć iaku sa
nie wczesną, y niewpore od mego uyte takiego odzwy.
e tte tte

Kopia listu Cyrularskiego Króla Pruski B. A. Witt
do Władcy Ziemi y Powiatow z kancelaryi niniejsz
zey Kancel. Na Sejmie przed Sejmowe wyjść mającego

Stanisław August zli. urodzony wiernie nam
mity w tych listach zię oczom werności Twojej
przetwaja obolicznosciach B. B. S. L. naywyższemu wie
dzacemu w fizyckie słynności serc Ludzkich nay
iawniey iust wiadome. Tak mocnymi scismie
ni troskami, iestępnym listem, lubo, w sercu przemi
jają, Cywilnie serce Kapre, Mitowé iednak Cy-
czyzny y Ludu rzędem Kaprym od B. Boga po
wierzzonego w fizyckie te uadki przemyśle y do
dają ochoty do ratowania Cyczyzny w tak krytycz
nym razie, będący, Nauzca Uniwersaty Frybura
uż do Kaw na Sejmiku przed Sejmowe wyda
ne ze starania Kapre dla dobra popobitego
nateżone, nie więcej niemają w sobie tylko zely
od Sarnistu Dypłty ninie y niezczędiwość wpeł
lą oddać, a zatym po werności Twoicy nie
zadamy więcej tylko abys powodem swoim
y przyzwolitym rozsądlowi swojemu w obiasnie
niu Braw Karłowych kredytem y rozstrojności,
Kapre na Sejmiku d. 24 Mędieymnia Roku
terazniejszego przypawajacy, wspierał intencje.
Dobrego przytytu od Bana Boga werności z two-
icy zyczemy zdrowia.

List do Biskupow Senatorow Polskich przed Sejmem
Extraordinaryjnym naznaczonym na dzien 5. Obrób
1767.

Klemens Papież XIII.

Wielbony Braie Zdrowia y Apostolskiego Błogosławienstwa

Jak wielką troskliwość y staranie w umyśle naszym sprawiły nowe kłopoty, które Dyfpydentni przeciwko Wiarze Katolickiej wzniecali, oznajmiłimy w Liście naszym 10. Kwietnia do s.p. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego pisanym: do tego samego pisaliśmy znowu w terazszym miesiącu Lipcu dnia 15. o nieczynnym żądaniu naszym, któryśmy w sercu uczuli z tej wieści, iż niemata liczba Katolików pod powrosem godkowości y starania o dobro publiczne uczyniwszy przymierze z Dyfpydentami częścią uia się zgężyła, częścią bliżką złączenia się z nimi być zdanie. Jakże w tej mierze było nasze zdanie y upominania, ktorym tak w pierwszym, iako y w drugim Liście tego podobności zachęcalimy, kazaliśmy aby wam oznajmił. Teraz zaś straszna, ba zgęta okropna nowina pobudką Namiest, abyśmy o najstraszliwszej rzeczy, która się wstąpiła do ustanowionej Króla Jezusa Chrystusa Wiary, zaczęła, ten List do Waszego Braterstwa pisali. Świeżo albowiem wieść do Was przysłała, iż uewnątrzna owa zaraza, która pierwey po różnych tego Kościoła Prowincyach tajemnie się szerzyła, teraz iawnie wybuchnęła, gdy sromotne spryszczenie się głowę podniosło, y do tego uia przyszło, iż dokonawszy bezbożności tajemnicy, Katolicy ktorzy z sobą towarzystwo uczynili, wstępując w powszechne z Dyfpydentami weszli przymierze, które pod płaszczykiem uczynienia Jm sprawiedliwosci, do tego zmierzają, żeby Włodom mieyscie wszędzie wolne było, gdy ich sektem fałszywey wiary publiczne sprawować obrażać, a to w Narodzie szekywnistą pobożnością, y prawowierney Religii godkowsią stawnym, który z osobliwszey ku tejże Religii

niezborny być

mit

39

miłosi i szacunku, tak piękne i tak mocne na tej stronie
Prawa napisad, a napisanych z nieprzezwyciężoną zawsze strażą
i bronią uświatoszą. Ktorego zaś katolika użyć, a tym bardziej
kapłana znieść mogą uśpiwić, na samą słuchanie okre-
pną różnych i sobie przecieranych rzeczy społeczności? Jakież
albowiem uczęszczanie sprawiedliwości z nieprawością: albo jaka
spółeczność światła z ciemnością? Jakie towarzystwo Chrystusa
z Belialem? jaki związek wiernego z niewiernym? Jakie
sprzymierzenie słynów Kościoła z niewiernymi i niepostawne-
mi, którzy się od Jego łona oddalwszy bezprześcanną wojnę
prowadzą. Jak może być pokój prawdziwy? pisał niegdyś
do Anastazyusza Augusta S. Gelażyusz nasz Predecesor:
w kim się niecznajdnie miłosi niestrazona? Jaka zaś miłosc
będzie pouinna, iawnie Nam naucza Apóstół, gdy mówi: Miłosc
z serca czystego, z sumnienia dobrego i wiary niezmyślonej.
Jak może być z serca czystego, jeśli się zmaczają
zewnątrzna? Jak z sumnienia dobrego, jeśli w towarzystwie
ze złemi zostawai będzie? Jakim sposobem z wiary niezmyślonej
jeśli się z niewiernymi łączyci będzie. Ale powie kto, iż Dyf-
fideni wyraźnie warowali, i w pomienione przymierze to włożyli,
aby wiara katolicka panująca była w catosci, i żadney brzywdy
nie cierpiata. Ale ktoż jest tak tępego pojęcia, któryby nie po-
znawał, i na oko nie widział, iż Dyfpideni chcą tym ludzi pro-
stych oszukać i utłuzić? wcieli albowiem to za nieciakiel osłowe-
nie i ugłaskanie, którymby uwiedzeni ludzie w boiazni Bozey wy-
chowani, naymniey czuli, gdy tajemnym mieczem ich sumnie-
nie będzie ranione. Znaia to Dyfpideni, iż przerażoby to
serca, gdyby rzetelnie y bez tej zastony ich to przymierze było utło-
żone, które Prawowiernym na pierwsze spojżenie widok stra-
szny wystawicie. Ubolewamy Wielebny Braie, iż nie tak
dobrze jak naleay katolicy Znaia, jak przewrotny i złośliwy

jeft rozdzay

jest rodzaj tych ludzi Matce Kościoła najnieprzyjaciejszy. Co je-
dnak aż nas to poznają, jeśli smutny owych czasów obraz na pa-
mjęci sobie postawią, gdy Księstwo do Waszego Królestwa z wielką
Wiarą narzekłszy się wdarło. Chociaż y te same czasy doświadczyliście ka-
lików uczył, jak chytrze y zdradliwie jest Księstwo przynoczenie. Alci, kto-
ry tylko na ludzkie sprawy patrzą, nie widzą, iż skutkami tych ludzi
podchlebstwami iżci, Wiara katolicka na rzeź y w poddaństwo ich szu-
kaniu doborowo nie podda. Co się Nas tyżce w Obecności Boga
godziemi Sławić się łami opakteliśmy Pan nieszczęśliwy ludu Nam
Najmilszego, którego niemata czasu tak szpetnie dała się uwieść obli-
dnymi nieprzyjaciół. Śmierci katolickiego Stawami, y w Imię Jezus-
sa Chrystusa, którego My niegodni y niezasłużeni, jedynakże z nie-
pojęty tego woli Kamienicznicy moe mamy, skorosmy się oty
niegodziwości dowiedzieli, niegodziwy ten związek, którym się Kato-
licy z Dysydentami złączyli, ze wszystkimi tego ustawami, któ-
rekolwiek do Wiary katolickiej sięgają, jako bezbożny y bluź-
nierczy zganiliśmy y potędzili: y żeby tego naszego zganienia
y potędzienia publiczna została pamiątka, chcieliśmy tym Listem
Wasze Księstwo, y poddaniemi Listami wszystkich tego Kró-
lestwa Biskupów o niego upownić. Jeżeli zaś w Obecnym
bezpieczeństwie iawnego, aby u Was nauka Wiary Świętej katolickiej
niebyła pomiczana y Prawa Kościelne zgnowane, jest jako
niedzielnia odroczenia najwyższego tego nieszczęścia, tedy nigdzie
indziej się postaramy, za pomocą Boga, o którą gorąco moe
dłukami prosimy, jako w twojej Wielebny Procie moe y
stosowi. Zachęcaj prosimy Ci lud twojej wierności y
straci poruczoną do pokuty najpierwej, przez którą Boga
prześlą, y u Niego wstępnymi modlitwami, y wszelkimi pobo-
żnymi uczynkami w takim Kościele katolickim niebezpieczeństwie
wieloletnią pomoc uprosit. Procz tego oto staraj się jak najuważ-
niej, ażebyś prostych ludzi nauczył, oszukanych światem prawdziwym

oswiecił, zbłąkanych na drogę prostą naprowadził, a pata-
 iących gorliwością wiarą, w ich zdaniu utwierdził: to zaś czyn-
 iak najłagodniejszemi sposobami, y jako mówi Słobek Aposto-
 w łagodności: mądrości: Idy zaś postroziesz, iż ta łagodności
 skutku pożądanego nie przynosi: naleyay uważnie y nieważnie,
 strofuy, pros, napominay we wszelkiej cierpliwości y nauce - na-
 koniec w tym tak wielkim wiarą katolicką niebezpieczeń-
 stwie, abys oddalił od wiernych nieuczestni, któreby ich du-
 sze do wieczney pożygnęto zguby, Kosciół S. Matka u Bisku-
 piego urzędu waszego teraz najbardziej doprasza się, którego
 głosy w tymże samym Liście naszym do uszu waszych My-
 sami donosimy, przerażeni strasznemi owemi pogrożeń-
 mi, które Bóg Pan równie czyni przez Proroka
 iako y wespół z nim S. Pasterson: Jeśli Dozorca po-
 strzeże miecz przychodzący, a nie zatrąbi w trąbę, y lud się
 nie będzie strzegł, a przyjdzie miecz y weźmie im dusze,
 on wprawdzie w nieprawości swojej uwidztany jest, Kwi-
 zaś tego znaku Dozory Dopomniacie się będą
 Braterstwo waszemu z głębokości serca naszego błogo-
 sławieństwo z miłością dajemy. Dan w Rzymie.

Mowa. Jo. Xcia Pmi Ksietana Potyka Bi-
 skupa Krakowskiego miana ne Sejmie Extraordynaryjnym
 5. Obr. R. 1767.

Luboby należało tylko interlocutori domowić się y dopomnieć
 eżekucyi swiętego na ostatnim Sejmie stanowionego Prawa, aby
 Projekt ad triduum każdemu Senatorowi y Postorowi ad deli-
 berandum oddane były, y tego się domawiam, iednakże wma-
 teryi

teny wyznaczenia proponowanej Komisji, jak podług Boga i sumnie-
nia przekonanym i szczerym, przed Najświetnym W. K. M. Palatynem
Sentimentalną i tak dalej approbującymi, przed Stanami Apłety wzięci-
nie serca i umysłu, na obronę wiary i wolności uzbrojonymi, zre-
ślabnie wyrazić, znam za swista, powinność obowiązkiem moim wzglę-
dem Boga, Ojczyzny i Stanu mego nieskorożenie istotną. Wy-
znaczenie takowej Komisjii przepisie legiskawej powaga, naka-
żaći decyzay, radą wszystkich rezydentów roztropności. Przez bożien-
tym wszystkim przeciwnaby była, gdyby cała Apłeta w Stanach
swoich zgromadzona najwyższą Monarchijną w także represen-
tującą, mrostwem obokiczanosi w namienione materye wpły-
wających zatrudniać się, y bez przygotowanego ich przez Komisjię
rozważenia, sama ic rozstrząsać miała. Zgadnam się na takową Kom-
misjię, ale nie na żaden traktat z Szejnem Jm. Cesarzem Wiel-
kim Czeskim Królem Węgier, Imperatorowy Jm. Rosyjskiej, gdyż Tra-
ktaty albo z wojującymi między sobą potępnymi zawieszone by-
wają, albo z dostającymi w pokoiu o jakieś nowe przyzniesu.

Nie jesteśmy w wojnie z Szejnym Rosyjskim, niestetyśmy udeklara-
cyi Królewskiej Imperatorowy Jm. o żadnym nowym żądany przyznie-
nan; a przeto nie widzę żadney potrzeby wnieścia w Traktat z Szejnem
Jm. Wielkim Czeskim Królem Węgier, lecz jakożda tylko Królewskiej Im-
peratorowa Jm. sprawiedliwości dla Jm. Dyssydentów, tak przez
względ wielce wzpaniętego Wielkiej Monarchiji interesowania się
do uznania, w czym Traktaty Jm. Dyssydentów niedotrzy-
mane, w czym Prawa Kanonowe Jm. uchyłone? i jakoż
sprawiedliwość do nas każdemu winna, nie tylko sądcy potrzebna
y zgodnam się na takową komisjię, ale oujstem gorąco o nią W. K. M.
i Przewietnych Stanów upraszam. Ostrzegam jednak iak najuro-
czajscy, iż tej Komisjii moc tylko rozstrząszenia, rozważenia reaty
y projektu do wolney approbacyi całej Apłety uformowania da-
nakazy, ponieważ sey faulstalen finahiter decidendi udzielać Bóg
Ojczyzna, y Prawo zabrania. Religia y wolności są to najci-
ższe.

44
najbliższymiż interesami niekonczoney wagi u każdego będące, a czyżby
przystoi nim Legislaturam do nich zlewać na małą liczbę Obywateli.
Lew? Żadna na świecie Monarchiczna władza w dziedzinie moey
Prawodawstwa nie jest tak szczodra, aby komu pomierney Inter-
res do Legislacji pozwołała, bez zachowania sobie approbacy, czego
dają świadectwo Państwo wszystkich rządy, a my tych dwóch mate-
ryi najważniejszych y najtroskliwszej czułości wyciągających losy,
tak porywczco powierzać mamy? Od założenia fundamentów Rzędy
naszey nie było siężcie takiego przykłada, aby na tego Prawodawstwo bez
rzetny potwierdzenia przelane było. Niegodzi się gorzyci rewizta, gor-
szyci cęty naszey potomności, z mniej troskliwego najcenniejszych
materiji poufania. Formy rządow naszych najpierwszy przymiar,
aby każdego głos wolny w Legislacy jakichkolwiek ustawy wplywał,
lub uchwalenie sey tamował. Na przeszłym świecie sęymie to
ubezpieczenie stanęło, aby w ważniejszych materjach nie większości Gło-
sow, ale jednomyślności Prawa knowała; także najmniey Wraze
y Wolności szawcał będącimy, że z przywileju wolnego Głosu wyzute, kil-
ku, kilkudziesięć, lub kilkudziesięć Osob Prawodawstwem oddamy? Wszak-
że Rzecz oczywista, iż zlewać na Komisję Legislacy w tych mate-
ryach, już wolny głos żadney Religii y wolności nie będzie mógł przy-
nieść obrony. Ktokolwiek zapędził się w projekta polepszenia rządow
naszych, zawsze obronie wolnego głosu zostawiać Wraze y Wolności,
a daj niekonczenie przeciwnym sposobem też same wyrokom najwyż-
szym szczerpły w osobach Komisji podane byćż maia. Pdyby szło
o partykularne tego z nas uzasadnienie, przez rozum najbezpieczniej-
sze obratby sobie szrodki, wolałby jednomyślności, niżeli większości Gło-
sow Stanow Rzędy, a te, niżeli wyroki małej liczby Komisjarzow.
Czyż nie nabędy tej samey szukac ostrożności, w Interesie Roskim, w
interesie całego Narodu? Przeciwni myśliwie Charakterem Postow
na Seym również sięż Zarządzeni, wolały na Was Przeswiecne Woic
Władztwa, Ziemi y Powiaty moey Legislacji, ale czyli Wam dają

dały moc tej, na kogo przełania? Nie możecie się sobie przypo-
dziać z generalnych Staw Instrukcji Warszawskich, wyraźnie bowiemicy
pozwolenie konieczne potrzebne, na co się wszyscy Praw wykładacie
jednostajnie zgodzą. Protestuję się, iż trzymam iak najlepiej o wiel-
kich miściach, którzy do tego ciała wybrani byli mają, iżby Ci przywiąza-
nia do Religji swojej y patriotyzmu pełni, starali się wiarę y wol-
ność ubarwiać, ale ciż wielcy, mężowie Formy Rządow Kraju swego
doskonale znający, razę wybaczyć myślowi młotom, na wzor przeszorych
Sędziow sprawiedliwą Fori escrupy bez żadney wazy przyjmujących. Tłych
tedy wazy Przeszorych Staw z rozkażem sumnienia wam przełożo-
nych powołani nie mogą, aby deputanda Commissio facultaten finali-
ter decideni miała, upraszać u siebie, aby tylko z mocą rozstrąmie-
nia, rozważenia, y projektu do całej Spłety uformowania y decydo-
wania, wyznaczona była. A tym czasem na ten projekt, w
ktorym ile Staw, tyle ci osow na wiarę y wolność, żadną miarę z aem-
dem wszystkiego, y życia samego nie powalają. Pozwolić oraz
W. K. Mości przypomnieć sobie Staw swoy na przeszorym Sejmie miary,
głos niebios dotykający, głos w potornie wielki cały Narod gotkujący
dla Wiarę napętkujący, dla której życie życie, krew wylać, gotonym
się oświadczyć. Ależ więc w tak krytycznym czasie skutkiem
pokazał dla zachęcenia Narodu, iż iſſet non solum sermone, sed
re et opere. Acta verè Orthodoxus.

MOWA. Jur In Pana Arzewuskiego Woiwody Krakowskiego Het-
mana Pol. Kor. miana na Sejmie Extraordinarynym Warszawskim
1767. 5. Cobrie.

Datoby to Pan Bóg, żeby niekopomney godni Stawy Przedkoni nasz,
ktorzy wiarę y wolność nad krew y życie praktykowali, cudem wżzech-
moenoi z grobowych popiołow wskrzeszeni, staneli tu w powożdku
zgrupowanych na tym Sejmie Stawow, a obaczyli strażnicę na
wiarę zamachy, okropne starych Praw rozwaliny, wolności iſkro-
sca.

większością głosów zatłumioną, pewnieby spojrzawszy zatusnie
 na Łacych Wnukow swoich, głosem ze szamieszającym Ławo-
 tali; O czasy! O nieszczęśliwości! Cóż to są Polacy? Cóż to są Wiel-
 kiego Księstwa Litte Obywatele? którzy sławą gorliwość przy Religji,
 wszystkie inne Narody przewyższali, którzy przy catości swobod, y praw
 Obyczaystwach, głowę, potęgę, duszę wyzionąc, lubli, ktorzy majtności, zdrowie,
 życie swoje, ochotnie na los szczęsna puszczaali, tam gdzie chodzą, o usta-
 wę Obyczayny. Cóż się to teraz Praceby Dzieci? gorliwość ożyłostoi, żura-
 wosi powołnusi, smiate prawdziwość stow układnosi utępowacnusi.

Teraz prze czytano Nam projekt, Wiarę, wolności, Prawa Narodowe,
 najszacowniejsze laszczyty nasze wolic zawieraiący. Możeć być rzecz
 większey wagi, większego namyslenia godna, iak ten Projekt? Godzić się
 bez roztrząsnienia, bez wzięcia na szakę rozładku, Projektu tak waz-
 nego, podpisem go stwierdzić? Ledwie co oschło Prawo przesztoro-
 czne, opiniące, żeby Projektu Szymurze, po przeczytaniu ich, druko-
 wane, a na dwa dni przed Decyzją, Postom ad deliberandum poda-
 wane były. Dopraszam się iak naywidniey o rychkanie Prawa,
 o rozdanie Postom drukowanego Projektu, a potym wyrażę stahe
 Dwanie moie okolo tak wielkiej materji. Tym czasem oświad-
 czam się, że mi przy wierze, wolności, y Kraku swobodnie rzedza-
 cym, majtnosi zniszczenie, Urzędow utracenie, więzienie, z Oycay-
 zny wygnanie, krwi moiey wyłanie, y śmierci nayboleśnieysza
 byłyby, stodół y prajiemne.

GŁOS. Jm Pana Kzewuskiego Woiewodzica Krakowickiego
 Starosty Dobinskiego, Posta Polskiego, na Sejmie Extraordy-
 naryjnym Warszawskim; Dnia 6. Października 1767.

Book Czwarty mia odsta iak Ksta Polska nową Formę Szadow
 swoich braci porzeta. Przyrost Sey ledwie nie kazden rok nowego,
 uiot Sey kazden Seym, z Sey Praw starych; nadal kazden nowe
 y inne

y inne, całe domienne, całe starym Prawom przeciwne. Już też po-
znać teraz na tym Sejmie trzema w dziełach y czynach swesich
Praceypospólity. Zostawit był iępcze Sejm Komwohacyjny Tabie
Poselskiej Praw stanowienia powazy (lubo tego pozmiey, że Sey-
my niedotrzymamy) zalecił był Sejm Elekcyjny czytanie Pacto-
rum Conventorum na każdym Sejmie, przywrócił był in mate-
ria Patris Toti wolny, wyrok Sejmu ostatniego Ordynaryjnego;
a w tych Prawach zabyttek iępcze nieuki widzieliśmy Ręptey.
Teraz wyszła z władzy Prawodawstwa Jęba Poselska, w kto-
rey Marszałek Kota Sycerskiej y nie postat; uchycenie czyta-
nia Pactorum Conventorum, y niedopuszczany głos wolny in
materia Patris, bo in materia Religionis zabrany, smutne
wyrzuconey nam zgruntu Ręptey wystawily nam na dniu
wczorayszym widowisko. Glosem ze stami zmieszanyms
wiec' uia nam przychodzi: Parietes modo Urbis stant et manent,
Sed vero publicam penitus amisimus. W tym tedy przy-
najmniey (gdy inne pogwałciliwmy Prawa) zadowyc' niech' sie
stanie Praceypospólity, aby Projekt wyznaczenia Kommissyi
na dniu wczorayszym czytany, a na ktoreu, oświadczam sie, ze
nigdy nie postawde, jeśli z niego decisywa Jębrn Państw Kommissy-
jarsom do traktowania o wierze y wolności sptywac' będzie po-
tęstas, był wedlug przepisu Prawa Sejmu ostatniego wybrni-
kowany najprzod, a potym Stanom ad deliberandum na dwa
dni podany. Wszak gdy o tak wielką rzecz idzie, oaggac' sie
nam niegodzi dni kilka porzucic' Wierze, za którą krewoplac',
wzdrzyc' sie nigdy nie powinniemy.

Mowa

MOWA. Jw Jm Pana Polcieuskiego Posta Wn Polb. 43
skiego na Sejmie Extraordynaryjnym Warszawskim dnia 6.
Obrisa 1767. miana

Należałoby mi pierwszy raz otwierającemu usta moje, żążyć ich, kiedy niezgodne na wychwalenie, to przynajmniej na wyliczenie Twoich Najjaśniejszy Miłosciwy Królu, stonemi Panuiczych przewyższasz Trony, prawdziwie królewskich, a z takim nie porównanych przymiotow: ani by mi od przedsięwzięcia tego, żadna myśl odstępna mogła, gdy: bym nie był sam tego oczywistym świadkiem, i tak Ci Najjaśniejszy Miłosciwy Królu, w czasie już kilku zeszytych Sejmow, pod czas obrad dzisiajszych podobnych, Najjaśniejszej Osoby Twojej wychwalania czy: niety prosił, i tak od Tronu Twojego pokilkokrotne dawad napo: mnienia, ażeby czas publicznym Oycyżny poświęcony potrzebom, stonemi nie był wyjęczan oswiadczeniami. Życzącam więc szczerą w tym y niezbudną chęć moją, a woli y rozkazom Króla y Pana moiego czy: nize zadostę, włożony na mnie od Woiewadstwa moiego pełnić obowiązek.

Nie maż w Narodzie, któryby okropnych czasow, zawisnych losow na wolności naszej gromadnie wypadających nie doznał, nie maż który: by nad tak okropną nieszczęśliwością strapioney Oycyżny nie ubolewał; każdego pozerałony umysł, serce, y dusza.

Zadrżnia mię, Najjawn. Miłosciwy Królu, ten ptacz, którym cię zale: wiają się zakonty nasze, ta troskliwość, której w biażni ciemnym y g: tuchym powierzamy miowzłaniom, że dotąd uszu y serca Waszey k: Mi: Pana moiego miłosciwego niedochodzą.

Stokrotne, a chwata Bogu że nie cogożadne Młeki Narodu z ciei: pliwosią znosita Oycyżna nasza, za ulę żalow swich, że szczerubna: maie korzyć, że ciei utyskującym Synom o przyczynach takowego nieszczęścia mówić z prawa wolności godziło się. Teraz zaś, kiedy y te prawa gwałt uerpi, kiedy y z tej zrenicy, którą g: tw wolny ieft, zdaru już po części zostaiemy, a coż nam zbywać będzie?

jeżeli Dostojność Twoja Krolu Najjasni: Twoje z krwią wyszane do pad-
danych swoich przywiązanie, niegdys' Synowska, a teraz Bycouńska ku
Byczajnie miłości, zaiggniony dług wdzięczności za wyniesienie Cię
na Tron ten, za obranie Cię za Pana y Krola swego, pomocić
wspierać, skutecznie nas ratować nie będą. Coż nam mówię zosta-
nie, y czego wdzięczony tylko kłękami ma się wolny spodziewać na-
rod, jeżeli nie tych, a iia podobno Nas bliskich czasow, w których
wyprowadzany uchoway Boże absolutności posłuszny, w iaszenie nie-
woli, ciągnąc bide, uisk y nędzę, przyjdzie nam aż do końca.

Nierozumiem ażeby się kto znalazł tak szczęśliwy, któryby
w każdej Obradzie naszej, w każdym zromadzeniu, y na wszelkich
swięto, Przedsejmowych Sejmikach, niedoznawszy, domagał się odmiennie
obiasnienia tych gwałtow wolności naszej. Jedno szczególnie
tak szczęśliwe było Woiewództwo moje Podolskie, którego wolnie obra-
ni Północie, komu tę szczęśliwość przypisać maie, ja dotąd nie
wiew. Tedy mam przyczyny, ale ktorey się chwycić, zachodzi
trudności: albo to wsparciator obywatela, albo powolność
Wojsk Rufsyzkich, albo Pograniczna z Turkami sprawita
Forteca. Pozostawany w domu swoim w gwałtowonym
uisku Jmpan Czacki Podczaszy Koronny; waigty, y z karcity na
ulicy miasta tego wywieszony, pod bokiem Twoim Najjasnieysz,
mitesiny Krolu, pod bokiem Konfederowanych Boga Kłety
Narodow Jmpan Kozuchowski: poprzyjęziona Twoia Jc. Mui
liżcie Marszałku Konfederowanego Narodu Pała, napetniona
pogrozitami Kłeta, czyli się, iak rozumiemy na niedyskretności
Wojsk Rufsyzkich uharcaie: mało przenikaigcy byłbys, zebym
na tym polegał zdaniu.

Mysimy sm tej kłęski winni; na nas, na nas mówię samych
sprawiedliwy ich ział, a niezmasana Byczajny okyda padnie; na-
zależ to prywaty, porównienie możniejszych, niecygoda iednymmatki

Endzoryt

zrodzonych Braiu, tak dalece, ze ledwie nie wzmagajac swoich swych iuz ciezko przeciwko sobie zagniezona nienawisc, a iako narypnedzy radby sie na swiat wyjisc, azebym sie na braiu swoim wtajemniczyl szczegolnie zensci prywaty, nazwa mowic rozkrzewiona w nas, adussy samey ze tak rzeki dotykajaca sie potosci, sa to iadne, sa to widoczne, sa prawdziwe tych gwaltow / ktorych nierozumna doznala Oyczyzna / dowody.

Niech nam ten wiek onostliwych mejow przykadem bedzie! niech nas do petnienia obowiazkow naszych zagnie, abymy cokolwiek nam w Instytucjach rozkazano, lub powierzono, petniki miemie y ochotnie.

Bogobaym niebyd pierwszy, a raczej ostatni, ktorym z szadrosia wopaniatych onost, wlozony na mnie petnie obowiazek; nie seft mi Przewielne Aptey Ciany wczelakiego gatunku straszny wiek y nieda, byleby tym ulubionu uszczelivic potrafil Oyczyzna, takie mi bedzie wiazanie, ktore zwola wolnosci zgubionu przywracic Narodowi, czekam z upragnieniem mek tych y smierci, ktoraby odzista Nayia. Aptey moicy bezwazedna teraz wshrczita porwazy. Lotus iestem, owozem pragne smierci dla Boga, y dla Ciebie ukochany Narodzie, ale cie o to prosze, y na mitoro Wazy y Wolnosci Zaflinard, bedzimy wozycy czestem na zdrowia, Fortuny y zycia nawze, lecz zycie podzey nie oczekujemy smierci. Na nas, na nas to teraz wosylko Dobro Oyczyzny zalezy, w naszej mocy, w naszej wopaniatosci, w naszej radzie, w naszym myslwie, w naszej onosci, wzrost lub upadek, wposkoczenie lub troskliwosc od kilku set lat nabytey Krocis Oycow naszych stozety zostaje wolnosci, stracimy sey iak oka zozenicy, z niazyc y umierac gotowi.

Czytany na dniu wczoraysym Prsiekt, ze seft sprawy Boskiej tycezy sie, nie tylko ad triduum, ale do iak naydluzszy czasy, do roztraznienia nam Postom oddany byi poruinen, lecz aby Prawu zadosycie stalo, Prawu, ktore Panowania W. k. Mui szczelive zaszczycaiy czasy, trazoniostka nie iuz cum regrepsu, boimy na sey prerogative uposkoczeni zostali Postowie, ale cum aditu uindandarum Legum swiatniny Izby naszej Poselskiej / ciezyci sie radby. Wszak to mietyse

capitulum

czynem Stanu Rycerskiego pozwolone, tam projektować, tam rozstrzy-
szyć, tam decydować, Kardynałne Prawa Postuli nakazują. O to ja
z miysca miysa z najgłębszym dopraszając się respektens, z tym się
prze Bogiem, któremu życie i duszę, przed Tobą Najjaśniejszy Milt-
Krohu, któremu Wiernie poddanictwo, przed Wami Przewielcni Rosty
Krony, którym nieskazitelną miłości uwiienens, zagrożony Listem
Ojca S. iak najuroczywiej oświadczam, że decywarum concudendi
potestatem ryznaczionym do traktowania Komisarom nigdy nie
pozwolę.

Manifest J. Ściałmi Biskupa Krakowu z 1767 miesiąca
obris 24. Dnia

Stanowcy personaliter J. Przes Kownacki Dworzanin Ściałmi Bisku-
pa Krakowu przed altami Ziemiemi Pradzielnickiego Powiatu niniey-
szy podał manifest

W momeńcio okropnym, w momeńcio od niekoru Oycyźnie moiey
nieodwiedzonym, w którym mię nastano woysko muskiewskie
w niewolę zabiera y gwałtownie unosi. kowliwosy o stan y
szczęście Narodu mego, ruzeli o losy Osoby moiey, za najistotniey-
szą rzecz oiażenim siagnąc rękę do napisania ninieyszego Ma-
nifestu.

Oycyźnie moia matka ukochana y matka wolności, Dzieu
Twoie tym najdroższym kleyratem na zarzrosi świecie
za szczycająca płaca gorzko nać Stanem Znieważenia
twego, gdy Synow Twoich wysobienim stopniami w Kowie-
le y Cienach ozdobiowych, za to iż cię nać wosytko w Bo-
gu kochają z Lona Twoiego gwałt unosi. Najjaśniejszy
maiestawie tym w całym świecie okazałszy, iż wolno-
mu Narodowi panujący, uznay w tym do Kompażyji

mal.

45

materją, że nieustępliwym przykładać Zagraniczną ręką iednego
z rad twórcich nieustępliwie li podług przepisu Praw wier-
nego wzięci pod Błokiem Tronu tego, którego protekcją
bezpiecznym Zawsze czyniła każdego Obywatela.

Przeswiętney Senacie Przeswiętne Dykasterstwo dwa przeznacne
Dyktety fundamenta, Zadrżycie miał tą nieszczęśliwością, która
Kolegę y współobratę Waszego za to, że o powszechnie Dobra
natężał starania swoje, dopyta od stołkiego z Wami spole-
czeństwa, Najmilsi Synowie Wspólnamaszczeni, y drogic
w Chrystusie owieczki wylewajcie też obfity nad wznie-
conym na Kosciół przesławianiem, Pastera Wam Duszę
swoją za was bóg chcecie zabierajcie.

O osady Dopy nigdy nie oplakane, więc niegodzi się uż stłu-
chać Praw Boskich y Ludzkich, niegodzi się stuchać sumnie-
nia wotnego, niegodzi się wypełniać obowiązków Urzędow swo-
ich; Zna cały Naród, w czym wykroczyten, że iako Biskup
przez powinność Charakteru zastawiać się, aby Dusze
Katołikon od błędów Dyssydenckich wolne były, że iako Sena-
tor z przypuszczoney obligacyi oddali usiłowałem a natanżi-
wosi y ządania Dyssydentow krajowi bardzo szkodliwe,
że iako Obywatel starać się o trwałość Dobra Oyczyzny
mojej, która się za przypuszczeniem protencyi Ichmiew Dyf-
sydentow zapewne zamieszka, za te czynności moie z krajem całego
Kosciola Chrześcijańskiego bo Biskup, z krajem całego narodu, bo Se-
nator y Obywatel pod broń y straż Zetnicza Moskiewskiego
wizjony zostaje.

Wyznać y uprzedzić zdania powinnoem, iż mnieman, że moj
przypadek nie ma części rozkazow Najjar. Imperatorowy Jmii
cater Rosji, w myśl bożiem ludzka, zainę miarę te ro-
zumiem

rozumnie unosić nie może, aby ta przewyższająca wszystkich
niekolew stawa Monarchini, która wielkosiłą Duszy swojej swiat
cały napelnie, mądrości, sprawiedliwości, Dobroci, y wszystkich
najwyborniejszych pryncypow stawney i niesmiertelne potomni-
ści dać przykłady, mieć kazala za wykonanie cnotliwe
poprzyjęzonych obowiazkow Biskupa y Senatora tego Naro-
du, który się z Łaskiostwa Jej przed całą Ziemią Chwały, y
ktoremu tak wspariate skutkow przyjaźni swojej oswiadczenia
przez Deklaracye swoje uczynić raczyła. Samemu temu Re-
pzinowi Postowi Jej takowy ze mną postępek przypisać
należy, Jego to Dzieła przez Ichmian Dysydentow podnie-
wone, przenikam y przewidzieć mogę, iż ta krajowa moia, a
razem y całego Narodu przeymie wśtrow wszystkie Dusze
wspolobywatelkow moich, y do przedienienia iakowych kroskow
zapalać będzie. Ale na miłość Oyczyzny, na przywiązanie do
Dobra powszechnego proszę y zaklinam was przezami Kościoły y
Brańia oddalajcie myśli wasze od wszelkiej gwałtowney impresy,
lecz całą usiłowanie nateżajcie na obronę wiary J. Kat. na opar-
cie się między rozpostartym Dysydenskim pretensyom, na utrży-
manie Praw, wolności y swobod Narodowych, tym się najwięcej
za krajowca moia y swoją wymieście, gdy się pokaziecie gorliwemi
Katolikami, słowem gdy się pokaziecie stawnemi zawsze na utrży-
manie wiary y wolności Polakami. Oto do każdego naggor-
liwsze wylewam proźby w niewoli moiej Zdatka, o to do was
kędz ustawiczne ięzenia; y jeśli najwyższe wyroki w tym stanie
śmierci mi zowdla, ostatnie technienie mieć najmocniejszy
Dla was o to samo zaklęciem będzie. Pokażcie światu wielcy
mężowie, iż fatyżynie rozumiano, iakoby moia osoba

46
do Obrony Wiary y wolności koniecznie była potrzebna, kiedy
intencya uszkodzenia obudwom gwałtem mię uwolzą; Wasze
bytu wtórne dzieło obrona obudwoch, może tylko powinności y
urzędu wypełnienie. Postreżmy się Polacy, otworzymy nakoniec
oczy przed przepascią zguby narzecz, kiedy w materji wiary u
Pogan sąnych y najgrubszych narodow najwyższej y najisto-
tniejszej, niegodzi nam się obstawiać podług obszerności obowiąz-
kow, a czegoż się w innych materjach obawiać nie mamy.

Ja lubo w niewoli osoba, nie utracę nigdy wolności Ducha, ani
Praw Jego, jako Biskupowi y Senatorowi mię służących, dlatego
protestuję się przed cieższą moją o krzywdę Obywatelowi w Os-
bie mięj przez gwałt na mnie wykonany wyrządzone, prote-
stuję się powtore przeciwko wszystkim czynnościom, gdyby jakie-
kolwiek użyte, uczynione y uchwalone na terazniejszy Sejmie
y kiedykolwiek bądź miały, któreby wieść J. Katolickiej uszczer-
bek czyniły, Dysydentow zadania przyjmowały, swobody ich
nie Prawa dotąd ustanowione rozszerzały, wolności y Prawow
Kardynałow szkodziły. Który to Manifest de inserowania
go w akta autentyczne którekolwiek rękę wtórna popi-
suie, et in parata copia podaje w Warszawie d. 13. Wn'is
1767. Książka Soltzki Biskup Krakowski Sieże Siewier-
ski mpp Karol Littauer Chreptowicz Pisan Ziemiński Po-
miata Prodzien'skazy. L.

List od Konfederacji Barskiej

Jasnie Oswieconym Jasnie Wielmożnym
Wielmożnym Jmciom Panom Senatorom
Dygnitarzom Urzędnikom y ceterum Ryer
Turu, Przewietney Prowincyi W. A. Lit. Najm
Wielce Milym Panom y Braui.

Postać smutna Catego Królestwa w tak okropnym
y niekczęśliwym stanie Księstwy Wiary y wolności po-
mizona y Oyczyzna już konająca woła y prosi o przed-
ku ratunek Synow swoich, modli się Kościół Obywateli
y lud ubogi wznosi ręce do Boga Try Obfite wyława zyc
racą y pokorną prozbą Casy Narod pod Czarem tak
wielkich uciskow ięząc w dzycha y ięda przedniego ra-
tanlu do litorego gdy Woysku koronne wraz z Księstwem Pe-
raz y dawmey z konfederowaną z uwięzieniem w podobny
razach jnalitlowanym z godnie y uroczyscie sprzyżi-
nym na Obrone Wiary y wolności bierzesię ad scuta et
Clypeos y szabli Polstwiey odważnie dobywa. Salvo jęmyje
Oyczyzny Synowie sacro Federate zwiazku umiornizy
z W. A. Lit. spowidney złączone choc in diuidua morte
wyszlić niemyziacielskie imprezy gromie et animas arma-
que armis opponere wszystkich przewietnych Wojuodztw
godnych y zacnych W. A. Lit. Obywatelów wielkich nacju
przy Wierze y wolności naygotowuzszych, y naterazmiezuzszych
Warszawskich czynnowieciach virtute Heroica et Fide illera
dystyngwujęcych się wzywamy y zapraszamy do rownych
znam rezolucyi na Obrone Wiary y wolności krusię nie
oszczędną przodków naszych nabyty Obligujemy nami-
tosi Boga y Oyczyzny azebysie jako konajęcy sami
siebie ratowali dzwigali y bronili ab interitu wczęmy
przezorną radę meztwem w Narodach zawuze Na-
wum y zbroynosię wzięta górę sic Voletibus fac-
tis zuchwatosi Dyspenderit Conilio et perversis

studijo, mielitych Csob y Ittych Obywatelów przy sile y mocy Boga Rępij. tuteż wsparła
 nadzieja w Bogu iż sua moleraet gdy wolne
 Narody Polskie poznawszy jak są zdradzone a
 czując iak są ucisnione y skrzywdzone wezmą
 się zgodnie y odważnie do Obrony sporządzą nam
 Bóg dobry y opatrzny od Potencyi Sąsiedzliich
 nam przychylnych y konsequencyj szkodliwie
 zinteresu własnego przegladujących pomoc przy
 iacielska y posiadlii oczym mamy upewnienia, don
 sze o tym wiernie y znalezytym zostawamy uwa
 nowaniem.

J. J. O. O. J. J. W. W. W. W. W. W. W.
 Panow y Braci szczerze życzliwym
 Bratem y Stugą ymionym.

Dat w Barze
 1/2 Mar
 Roku 1788.

M. Hier: na krasnym krasimski
 Podh. Roza M K
 A Putaski P. M. W. P. K. O. W.
 Marpatel z Wa K mff
 Jacek Antoni Pola kucharski
 konfederacyi koronney konzyliarz
 Sekretarz y Pisarz Woyskowy.

Najmilszy w Chrystusie Spnu nasz nie powinne być upodziei
 mie

List Cyca S. do Senatorów Polnich.

Najmilszym Synom, Meżom Przejaznym Stanowi Senato-
kiernemu Królestwa Polskiego

K. L. C. M. C. N. S. Papież XIII.

Najmilski Synowie Meżowie Przejazni Zmura etc.

Im bardziej czas się ten zbliża, którego Sejm Extraordinaryjny ma się w Warszawie odprawować, tym bardziej Nasz zobowiązku Apostolskiego Urzędu Naszego troskliwych o zachowanie w tym Przejaznym Stępcie Katolickiej Religii y Zbawienia Dusz miłosci Chrystusowa poleca, abysmy was teraz, kiedy najbardziej potrzeba, przez unostroznosci Jezusowe ostrzegli, że na tym Sejmie iaki los dla wiary i wyprawienie, takiemu y wieczne Zbawienie wasze podlegać będzie. Jeżeli bowiem (czego broń Boże) tam będą zmierzany obrady wasze, gdzie byście deczerne Panstwa waszemu dyski ze zrybą Królestwa Chrystusowego gotowali, patrzcie proszę Najmilski Synowie, Meżowie Przejazni, jakim umysem Dziedzictwa wiecznego w Królestwie Bożym spodziewać się macie, A przetoż tak o pożytki Rzeczypospolitej Waszej ustłować macie, iżbyście też nigdy z pożytków dla wiary Katolickiej bairnego nie spuścili oka. Względ pierwszy na to mieć potrzeba, żeby Koniec Boży y Rpta Wasza tak o was sądziła, iżście zadowi pierwej obowiązkom Prawomiernych Chrześcian, niżeli dobrych Oyczyzny Synow użyżili. Kiedy się tedy na ten Sejm zgromadzicie, do tego wam najprzed celu zmierzaj należy, aby Katolicka Religia cała y nie naruszona zostawała, ani Ley cokolwiek z tych oadob, kteremi ją Prządokowie wasi zaszczytli, ginęła; Im bowiem mocniej teży Religii Stan ugruntowicie, tym gruntowniej Rpta Wasza stać będzie; a tak y spodyności Królestwa tego, bez kterey żyć ludzkie, próżno się żyćiem zowie, y bezpieczeństwo powszeckne opatrzyc, y drogę tę, która do Królestwa niesmiertelnego blagostawienictwa prowadzi, sobie ustłowicie. Wszystko to bowiem Najmilski Synowie Przejazni Meżowie, co w tym życiu

smiertelnych działamy, tam z mierza powinno, tedy Bog sam w
 dżiałach swoich z mierza y dżęzy; to jest do czci y chwaly swojej. Ale
 od tego Chrzescianiskiej nauki, upomnienia, y rady, mysl swoje odwa-
 caia, ktorym proca Ziemi nie nie smakuje. Nie nowa to ponie-
 kad szccc Dla Nas, ze sie między wami znajduia ludzie, ktorzy
 zbiedzajac Drog swoich tyle zamieszania uczynili, y chodzacych swieckich
 ni sprawiedliwosci niemalym sie stali zgorzeniem; napisano
 bowiem jest: Potrzeba aby byly zgorzenia. Lecz bytoby to Nam wieke
 dzwiono, gdyby Ci, co do tych miast z uprzejmą Kosciotni Katoliki-
 kiemu wiernoscia, posluszenstwem, y milosia stawili sie, w te
 sie zgorzenia platali, a one, stanowiac nowe Prawa, y dalej
 rozszerzali, y sily wzmacniali, y wicoinotwatem czynili. Biada! Kay-
 miłsi Synowie Mezowie Grezanci, biada catemu Narodowi wa-
 szemu, jeśli co takiego następi. Lecz daleko wieksza biada tym, przez
 ktorych sie rodza zgorzenia, a nie tylko tym, co je z umyslu czynia,
 ale też y tym, ktorzy mogąc je przytłumic, albo zaniechali zgola,
 albo przez szpary patrzec dopusuli. Takie Chrystus Pan ledzic ży-
 wych y umartwych od tych, ktorzy w tych okolicznosciach ospalomi
 sa y leniwemi, nie tylko własney ich duszy, ale też y niezliczonych
 innych dopominac sie będzie, ktoreby oni pewnie z wiaznego wy-
 wali zatracenia, gdyby szczeracemu sie ztemu skutecznym zabie-
 ganiu lekarstwem. Lecz tak o was trzymamy, iż od tego szko-
 dlivego lub niebezpiecznego, lub przez szpary pogledania nader dalekie-
 mi jestecie, wszczem tak mniemamy, iż was niepomatu Wiary
 świętej, niebezpieczeństwo obchodzi, y ze żadną miarą przodkon
 waszym w iczy bronieniu nie ustąpiacie, ze mylnie ludzkich ro-
 zumow odrzucicie rady, ze wszystkie sily na to obroicie, aby Kos-
 ciotwo Chrystusowe u Was nieustruszone zostalo, względem którego sto-
 stot wszystko za biale sobie poręga. Poselstwo jęi Chrystusowe do
Was sprawujac, jakby Bog Was przez nas upominac, tomy nam napisali:
bażcie co czynic maie, bo niechcieli sie odprawic, ale lęzpli.

(2) 2. Col. 11. 20.

(18) Warszawa 19. 6.

a cokolwiek ojadzicie na Was się obali. (b) Niech będzie boiaźń Pańska
 z Wami, a z pilnością wszystko czynicie. Co iż wykonacie, niepton-
 na się w Długu karmiemy nadzieją, y że na tych głowy, którzy swe-
 go szukaie, nie co iest Jezusa Chrystusa, uszy zatknowszy, ma-
 ten ie tyłkoglos Boski otworzyć: Skłanajcie najprzód Królestwa Długiego.
 Nakoniec naymitli Sprawy obotnie mocą Pańska zasileni, do obrad wa-
 szych zasiadajcie. Niech Wam stoi wroczech prawa Wasza chwata y stawa,
 całej Waszey Rpley, wasze y wszystkich waszych, którzy sa tyłko y beda,
 kusze, y wieznie omych szczeni, czy zguba, tak iako dobrze lub ale radzie Wam
 o Wiere katolickiej przytrafi się. To rad' wszystkie Wielebny Bratobry-
 Działchuy Incepranckie Posel nasz Apostolski przelozy Wam dokladniey,
 który gdy Imieniem Naszym w tej rzeczy z Wami czynie kładzie, rozset-
 ka. Mu powolność y Wierę oswiadczyć zechciecie. Apostolskie Wam
 kłogostawienie stawa ku pomyślnemu działaniu rzeczy uprzejmie po-
 sylaony. Dan w Rzymie 12. Wzernia R. 1767. Papiestwa
 naszego dziesiątego.

List Cyca P do Stanu Rycerskiego Królestwa Polskiego
 CLEMENTS PAPIEŻ XIII.

Naymitli Sprawy Ułnowia etc.

(21) Pabm. 30. 7. 5.

Od dawno czasu jak Dyktydeni szoga że wzniecili burze, która tenz
 niezmiernie u Was kłusob katolicki mierza, nigdyśmy nieprzestali gor-
 cemi modlitwami błagać Boga, aby Wam w tym razie z pomocą przy-
 był, y burzliwe nawatności rozpuścisz, dawno przywodził spo-
 kojność. Y w nim zaifte naszą nadzieję potoczyliśmy, który Nas
 przez Koła y Boroka swego upomina, żebyśmy się do Niego wczosypt-
 kich naszych dolegliwoscach uiećkali; że ma o Nas staranie, że
 ufajemy w sobie wszystko czego potrzebni, wyrwiadamy: Obianu
 (a) (prawi). Panu drożę Twoię, a mię nadzieję w Nim, a on uczyni.

Tym występnym jednak y pomocy ludzkiej odrzucić nie trzeba, która
 częstokroć Bóg mieć chce za narzędzie miłości swego.
 Gdybyśmy tedy myśleli o sposobach, którymi katolicką religią, u Was
 z oczywistego niebezpieczeństwa wzdźwignęty, znowu Nam stał w o-
 czach Najszlachetniejszy Wasz Jan Bpiewski. Najmilsi Synowie
 Lawrze wprawdzie osobliwszą o Boga y Kościół katolicki gorliwość
 Waszą znamomity, ale najbardziej po całej Dłotey Chrześcijańskiej nie
 dawno powstałom, gdyż się na przeszłym Sejmie o sprawę katolicką
 z wieścią świętą Warszę gorliwość zaletą niezwykłą zastawili.
 Możeć pieknie przyjąć widok, jak kiedyś tak wielkie ludzi mnożstwo
 wiednomyślny zgodzie tak się z sobą mowić zaczęło, że ich ani
 żadne przeciwnictwo zdrady, ani pogorszenie żadne porażić y roz-
 waż nie mogły. Religia bowiem mocniej stać nie może, jako kiedyś by
 cała Świątelnia prawdziwej pobożności szczeni utrzymują. Ktorasie tedy
 ku Bóżeemu Kościołowi wierność y miłość w obromieniu religii kato-
 lickiej zgłowosie, utraty forum y maichności waszych nieważno pok-
 zał, tegoż samego, teraz osobliwie, gdy Sejm extraordinaryny nadchodzi,
 w utrzymaniu sprawy Bóżej od Was żędamy. Ktorasie miłośną
 czynił Warszę wierność, Warszę pobożność, Warszę cność, Warszę nako-
 nie chwale y stawie, ktorasie sami sobie zjednali: Ktoby o umyśle
 Warszęgo statowi choć cokolwiek powątpiwał. Paś bowiem nie ma-
 że na tak poważne y święte rzecz, ktorasie w ten czas uczynili
 najmniejsze lekkomyślności podejrzenia. Co się nas bżec,
 My tak o Was trzymamy, iż iakosie na przeszłym Sejmie ochotę
 w bronienu Wiary y nieprzełamane stateczność pokazali, z też sa-
 mą na terażniejszym zastawie bżecie. Bo gdybyśmy inaczey
 o Was rozumieł, trzeba by było, abyśmy Was za niegodnych do
 Kolektwa niebłępnego odrzucili; o tych, którzy się już reką wieli
 ptugu, bojąc się aby się nazad nie cofnęli. Ale tym podejrzeniem
 y myślą wadryga się y brzyzi umysł nasz: wszem taką wnie-
 skazony wierność Warszę mamy uprosić, iż nie wątpimy by-
 najmniey, że Bóg, który gdy was w sprawie sędzey za pomocników

167
Mistrz: 12. v. 50.
C. d. 10. v. 110.
D. 6. v. 11.
obrat; Czaraniem Waszym wiernym y ułubym ukontentowany,
wasze samych dopiero w niebezpiecznym teyże sprawy razie
za doświadczenie wziąć. Wiadomo jest S. Cesarowi, że ten głoś tego
głęboko jest wrażony w serca wasze: Kto nie jest zemną prze-
ciwko mnie jest [b.] Zna on dobrze, że dalecy iestwie od zżania
tych, którzy na ptołney zasadzeni roztropności, szczeni iaktę
w sprawie katolickiej drogę trzymają. Nato tytko pamiętajcie
Najmilwi Synowie, (c) iedno jest potrzebno à y wasze, y potomstwa
waszego, y powinowatych waszych zbawienie wieczne na Ławrze ognin-
tuiciej. Zmianiacie się w Panu (d) y w sile moey Jego. Oblec-
cie się w zupełną zbroję Bożą: (e) abyscie mogli stać przeciw-
ko zasadzkom Diabelskim. Ale przewieść tego na sobie nie mogą
abym Was nie upomniał, żebyście się roznosi y zamieszania
w zgromadzeniu waszym strzeżli, co y Kontrytykom swoim Do-
ktor Narodow Paweł często zalecał, ale żeby wzajemną wży-
sę mieli o sobie troskliwość. Nakoniec Synowie Najmilwi
nie takiego nie iest, czego byśmy po waszej gorliwości na potym
sobie nie obiecywali, którzyście tak wielkie swego do Religii kato-
lickiej przywiązania y miłości dali dowody. To zaś wszystkie
cosmy do tych czas pisałi obszerniey Was wytkony Apostolski
Posel, nasz Wielebny Brat Arcybiskup Ancoyański, któ-
rego naszym Imieniem do Was o tych rzeczach mówiącego z
zupełną wiarą słuchajcie. Wasz wa wszystkim, których we
wnętrznosciach Jezusa Chrystusa nosimy z suprzemney Cy-
cow. Niego Serca miłości Apostolskie Błogosławienstwo iak
natchetniey posyłamy. Dan w Rzymie 12. Września R. 1707
Papiestwa naszego Dziesiątego.

Kopia Listu Ojca Sgo do Najiasnej Krola Ang.

Amistawa Augusta na polski język i łaciński przetłumaczonego 50

Najmilczy w Chrystusie Synu nasz, niepowinna być w podziwie
niu WK Mł że w tak wielkich (i: ktorzym Religii) sprawa u was ta
kolicka obłożona jest: i niestęśliwosciach, czegoś do WK Mł piszemy,
przy nagle nas do tego Apostołeli od Boga włożony Urząd, przy na
gła ku najmilszemu Narodowi osobliwa miłoi, przy nagle
nas o całej' smienia WK Mł troskliwoi, abysmy WK Mł przestregli
w tym kusciwa ucisku, iak wazsokie nieliczne prawie Duszy, nie
bespieczenstwa wiecznego zbawienia wpadaię, iak wiele to należy
do nieskaizelności Chwały WK Mł, abys iak najiasniesz teraz
dat dowody, że od niezbożnych projektow i traktatow, ktore z nie
zrosnym Wiary Katolickiej uszczerbkiem, juz już podobno nastę
pi' maiz, dalekim iest: Czegoż albowiem takim Traktatom, Pro
jektom, czego niedostaię do tego, aby niebyły Bzogu pokrzywu
dzaię kusciot Jego S: wcale przeciwrne, dla święgo Królestwa
niebezpieczne, twemu Podanctwu i: ktorych większą daleko czę
mocz wiary S: Katolickiej trzą masz, wcale nie nawisze, zgo
ta smienia twego Królestwo niegodne y także wif tam u was
na potym przy Arcy Baniškiey Bawian Dagona zasiadac
bodzię, kłoz jest z Katolików taki, ktorzyby najmniey nieu
bolewał na to: że zbliżaię Czas, w ktorym kusciot S: opara
ie obmierztwie spustoszenia, żaden żaię prawowierny u:
mył niedotknie wspomnienia tego bez optakanego żadu,
coiz teraz dzieie, że przez otwarte wrota na Chrystus
wz Trudę wpadaię Wilcy, czego wspomnieie bez o kro
pnego największego strachu nie można, a wifcięz ieszze,
abys te najniegodziwsze przymierza podpisowal a
caz

1
A iż niniejszy raczy narodzić na wszystkie niebezpieczeństwa
y wszelkiego rodzaju ponowić rządy, a zali nieprawy raczy
tyż raz umrzeć, niż utny miąższyć wiecznego potępienia
naukochanemu twemu Narodowi, nad którym nam w
Chrystusie najmiłszy panujesz Synu, nietylko szarym ży-
ciem y fortuną, lecz i zaradem twym ubospieczai powinność,
ale też do tego wszerzeglności Urząd twój obowiązai, naj-
bardziej, abyś wszystkie prace y rady wszelkie, oraz przy-
kroci ponowit dla tego, aby lud w katolickiej wierze wy-
chowany y wychwyczony do twemu dozorowi powierzony,
przez te najcenniejsze Waszej Rzęptli, zgromadzenia nie skor-
czone dwojzego niż to do czasu y nieustrawie, y niż wszelkie
przemijające światła dostatkę wiecznego życia y nieśmier-
telnych. Dobr nie utracit, y taki to jest, na co najbardziej
ogładai się powinna Włkmy według samego twego zdanin
y na to zapatrywaić powinności, którą masz w sobie wid-
kować Duszy, od niego ci oraz uchwilać nie nalezy, co
kolwiekby chwatał grzech twego niezmaszane uczy ni to.
Niewgłpił abbowiem że prawdziwej Prawy zarządę być
kacisz bydziesz z wyrokow osobie, które Krolowanie two-
ie, iako opokę iako postanowitę, gdy zaparowama twego
widnym momencie czasu będą zmaszane te najzba-
wienniejsze Prawa, na których polegał długich wie-
kow przeciągiem prawowierny narad Polili, y gdy
z takim usiłowaniam przez uczy mione Przy mierza,
które Soprzudmij twosi nie używajonym umyśletem zawsze
odrzucałi, to wszystko znieśione będą, co kolwiek do-
tąd dyfuzantow utrzymywali. Których gdy teraz
władze

Władzy Kościoła katolickiego i Księstwa Poliska w niewolę, podana
 ma zostać naraz. My iaktylko powstała ta burza tak obro-
 pna, sądziliśmy, iż to być nie może, aby sama twoja pobożność
 i rozsądek temi i tym podobnemi myślami królewskiego
 twojego umysłu nie przerażała, dla czego najmilszy nam w Bry-
 stancie Synu, w którego przytomności to najniegodziwsze nady-
 sprawdzisz, chętny uważać do tego rzeczy przysze, że ty m
 której prawdziwej wiary trzymasz, żaden odstęp po-
 kopynie i od przeszłości wolne niezostanie mięsie, Lubię al-
 bowiem teraz robi, żeby Królestwo Brytanskie pomnię
 sęzi i ustanowienie jego o upadek przypowie, przeciw
 nie zaś Królestwo Szatańskie wzmacniać i rozszerzać, idzie
 zatem, iż wszystkie tak obszernego Królestwa twojego naj-
 mniejsze części otwarte będą błędem i żadnego wkrot-
 kim czasie niebędzie miejsca, w którymby przez biewo-
 skę herezji wy nalezek najzarazliwsze błędy w pu-
 mnożeniu góry niewiedzi. Przetoż najmilszy Synu
 w Brystancie do tego cię przywiodła kreca, niegodziwość
 czasu, i że jednego z dwoyga obierasz sobie masę, albo
 być z Brytanskiem, albo być przeciwku Brytanskiemu, które
 go wszak niełatwo ci sągotowa. Kto nie jest ze mną
przeciwku mnie jest. Żda mi się jednak, że krzywdę u-
 czy, niżby Religij królewskiemu twemu Jmieniowi i umy-
 stowi, Ktoby powątpiewał, co z tych dwoyga obierasz
 sobie WKMS, z tym wszystkim liczyłby nieprzełama na
 nieprzyjaciel się, to wszystkie usiłowania, które WKMS toż
 tes na adwrocenia tej od Kościoła S. nie szczesliwosci przy-
 jętych są.

przezwyczajta. Niech to iawnie wiési cazy krowit katolicki,
ze nie spawbudliwie przeciwku temu takie przymona niustra
skuzym umystem WKM potzpiasz, y one za odrzucone ogla
szasz, y to to bzydzi WKM Wiary Religij y wspamatowei nay
stawnicyszym dowodem, przez ktory iawnie dasz poznaci
ze nie tak sobie powazasz ziemskie Krolestwo, abys za niego
w zamian wyniekaciez niebieskiego, y ze nie tak cestes do Kro
lestwa twego przywiazany, abys go chciat oziadai zobiada
y swoiaz niestawaz. Jezeli tedy nakoniec niemozesz prze
zwyczajzi, aby fabrywey Religij w tym Krolestwie przystep
byl zabroniony. Niechicy przy naymniey prosze naymil
szy nam w Chrystusie Synu na honorze Jmienia swo
go Krolewskiego by z maizy cierpiei, aby ia spawaz twoiaz
lub za zeswoleniem katolicka Religia w tym Panstwie
tak ciezka klyka ponioista. Przy tym WKM apostolskie
blygo stawienietwo petnym miowei sercem nadziemy.

Kopia Listu Najiasny: Krola Michaia slawa Augu
sta do Oycy Swiztego.

Nayswiztezy y nayblygo slawientesz w Chrystusie Oy
cie Panie a Panie Naytas kawozay.

Lo ucatuwaniu niz waszey Swiztbliwoci mniy
Krolestwo moie y Panstwo moie iak naypokorniy zalocam.

Jm barzicy miy dolega, iz Oycuwskie w waszey Swizto
bliwoci Jona tak iest dla moie utroskanie: tym
mi

9mi za najswobidszą rzecz sadzę w tej mierze waszą Swię-
 tobliwość powieści, z czego obrotu teraz niczyjch interesów
 niżak załami waszej Swiętobliwośći wyptywa ułga. A naj-
 pręd jako gorących utrudził rzeczy zawsze jest Awalebn,
 tak czego większego domagajęym się z strony Dyfuzyentów
 !: że nie co pozwolimy, tego umknętom ? ni bez radości
 Wasza Swiętobliwość wyrozumie, a mi tak no będzie Swię-
 tobliwośći waszej, jeżeli na szali to Swiętości zechcecie u-
 wazyć, że Pań niniejszy interesu katolickiego w Polsce
 zony po równany, w przeszłego wieku w sąsiednim
 Państwie w równy materji działają, tylo na naszą
 stronę przechodziły przeważa, ile jest różne kar na adę
 praw Wiary i: postanowienie, ad Wolnego wzajemie
 w Niemczech między trzema Religjami. Nie zas razy wasza
 Swiętobliwość zechce sobie wspomnieć, że nierozważna nie
 których gorliwość to wzniecała, !: która nas ucierpięła, i: nawał
 ność, zaiste musi tylo razy wyznać, iż znowu teraz chce wsko-
 ganej na poty tożce Arzy potężnym opirać się Aquilonowi.
 Już prawie i:akowkolwiek stanowią u portu, nie innego
 ni by tylo, i:ak tylo dobrowolnie puszczę na ostro skąty,
 gdzie by dla nas pewna ostatnia nastąpiła zatonięcia
 zguba. Wyrozumiałem y poitem całą i:elotę stow kto
 ze mi mię wspomnieć waszej Swiętobliwośći najstroksansze
 mu Arystusa Namiesnikowi zdatowię. Wszakże jeżeli Gmu-
 ludka jest powierzona Piotrowa, mnie też iż kęptka ma
 swoim osadzita styżce, na to zapominai nie należy, po ki-
 miatem nadzieję, że po spoli to niebezpieczeństwa od moich

oddzielone

oddzielone być niemoga, żyć ale może ofiarowatem za całość
Obywatelów, lecz raczej dać onym pomocy należy mi nie
stawnie a w większa bez pożytku Onychy Kosciola zginąć.
Którzy chcą dogodnie, a do miłego nieporzuwają, ci i m.
nych naganieniu mniej sobie wazą y będą wazyci, kto
ry na podobac moim sprawy y Cierpi trafiać. By najmniej
się nieżkam rozsądku potomnych Czasow, Owszem do
potomności odwoływam się do wszelkiego sądu, który w
rzecz dobrze niewyrażony, u myśł zaprzętmiony y uprze
dzony będzie wydawał, ale niech mi się godzi prawdzi
wemu y ze wszelkim uszanowaniem zostającemu Kosci
ta Synowi nadzieję tracącemu dobrze potęsiży. By cee
Bzeliem onym wyrokiem, który o naszym jest rzecz
ny Kosciola non prevalebunt adversus eum portae inferi
nieprzemoga, przeciw Jemu bramy Piekieł. Obłąka
re zgromadzić Owce y na proste one naprowadzić dru
gi, będzie się to sciągato do Zaszętu Waszy Świętobli
wosci Kiudy Dzielna y takawa, Cnota będzie nam przy
kładem, tej gdy nastadowai y w Onych kochai można
będzie, om. którzy nigdy doznali mię krosi, teraz w do
czesnych rzeczach otrzymawszy Pan pomysł niezwy
iaż do wiecznego szczęścia młotem iarsmem za powodem
Waszy Świętobliwosci dadzą się pociągnać. im pilniej zas
uwały z kąd ta (: tak mówią szkaradna :) wczeta się burza
tym mniej z wyrowai należy mił niewinnego uzna y
da temu wiarę, oraz tym pewniey uwierzy, że ja nie mie
ciu Chrystusowi lecz z Chrystusem cietem tym ostrożniey
szy uważy, że wżylku cięższe być w gorzejm stanie, wżylk
ko

Wszystko cięszce zaginę może, jeżeli wiele zabramiaś zechcesz
 niewczesnie, tym lepiej nakoniec pozna, że miż wszystkich
 sposobow kusił. Ja sam tylko tego dowozatem w krazney
 szym stanie iest rzecz bardzo bezpieczna. My iednym na
 ostatek Bp Kosciała Synem, który barzyj niż ja sam o mo
 ie Chwałę y uszczęśliwienie dbał powien. Ty zaś Oycze naj
 łaskawszy Święty Stolicy lepszym innym sposobem
 w tych kraiach nieporadzisz. Jako kiedy mnie caza swię
 tego urzędu powaga będzieś wspierał, oraz z największą
 przychylnością sprzyjał temu, który nabożnie Oycow
 skę szcując nogi iest waszej Świętobliwosci etc etc

ep
 6

Kopia Listu Oycy Świętemu do Króla Jmci Sta-
 mistawa Augusta.

Nasze Ciebie w królestwie, a w Tobie królestwo u
 twierdziło Błogosławieństwo, ach! gdybyśmy byli prze
 milneli z obrzydzeniem w Tobie z dumiermi, że naw
 tak zdradzisz; ni tego po Tobie dziełności naszego
 Błogosławieństwa wymagała; bo ta tu prawicy zba
 wiemia służy; kie to Tobie poddanych pobożnie do
 radzaty umysły, bo tych głos do Uszu Kaprych przy
 szedł w srogim ptaczu. Królowie królestwa dzie
 dzice Prawowierney Wiary królowa w mię, a żeby
 zastuzeni u Chrystusa wyłowierzali szkodliwe
 a w szczerpiali z bawienne. Ty zaś Królu w dar
 tes się na Tron od królów przez Wiare, za szlubie
 ny ku zaporow Tej wyrwaniam, swiętosci pogardze
 nia, tu Grotniowych własciwie niecnotami ubożeniu

Wiedz o tym

Wiedz o tym, że Błogosławieństwa Naszego tu
zemia Twojej Obróci od Najwyższego w Trój-
cy, najlepszego y Największego, który jest po-
stępnikiem z tego; Uprosił od Nas Synowie
Błogosławieństwa o własną Uwagę na gwalt Królestwa,
którego głos już Niebu przazil, ogrozi się ogromnie
Nieba y Ziemi srogoscią, obrutną narwieiemi, a
le niebędzie Narod bez Króla ani Wiara bez Oycy, al-
bowiem nad Królów jest Ten, który daje jestestwa y
niezbywa Na Świętych Oycach. którzyby swoich Pola-
low niebromili. (Tobie to powiadamy zatem w
sercu w zruszeniu) iak sztycheliśmy, Ty lepięcy
ażebys' był znalezione lepszym a najlepszym z
Królów tu Obronie Wiary y dobrych w spól Lio-
wów Twoich, Uwiadarniam Cię o tym że Pięciu
Papieżów Miliony na to wzięli, aby pomocne by-
ły w upadku Wiary Świętej katolickiej, które je-
żeli teraz mienaruszone zostaną; uważaj.

Kopia Listu Ojca Świętego Klementa 13 do L. Jm. Łobkiew-
go Prymasa Korony Łobkiewy W. K. 1744.

Zdaliśmy Wielkiemu Brauli de Lianu Kosyła Gnieznie-
skiego y do tej znakomitej w Królestwie Prymasia kana Lio-
wów wyznaczali, Wielko sobie na myśli tuszyliśmy, najwie-
szę iż de Lianu maria y Obrony wtych nieścisłych Cz-
ciach Wiary katolickiej, Ławen zgodniejszy, Ławen Łobkiew-
szy, nie miał być nadul. Jestliby zw Ławna do Wielu y
wszystkich innych przyrodzenia darów, ktoromi jest ob-
darzony, był przydany wysokiej Świności stopień oraz
urzędu Świntnisi y powaga, tak rozumielismy iż
namierz

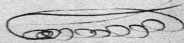
i na miaym Tobie schodzi nie bedzil, przez w tyj byl pomoy
 y wspot Lwarszom swim dawno zgrzeiwna Strona Wiel
 raicym sie y nam samym przy szysze totki Pustowey, Ktora
 w takowym bydz widziemy nie bezpieczenstwie ie iczeli wladz
 moy y Lychtej niedawny pomoy y tego nie pokrzepim i
 ta Ktomy morzu y wiatrom roz kazue, tedy ona ztych nawet
 nosci wy ptyrac y zatonienia uratowana bydz nie moze.
 Tyle o Tobie Wielobny Bracie byliśmy nadziei, tegośmy Łada
 li, to wymyli mielibyśmy zamierzenia gdyśmy ie natę lednowi
 podwydzali. Tu nasze względem Ciebie przedilnitie nie
 samemu tylko Tobie y temu narodowi Polskiemu lecz
 Chrześcijańskiemu całemu Światu odkony y obawie Chie
 lizny. Tyżai podow czas ci nam przy obiecat, iak moży
 wiernosci Klubem Bogu y Kosciołowi obowiazatus il na
 Wroczystey oney przy diecie Ktomy przy swim powioleniu
 y wymiesieniu leży młoty wy konatow uwiezey iakże to
 maiać pamieci za pomnie tego by nay onily nie mozesz
 y to podobno on bedzil Cyryfraf y zapis, Ktomy przy zgonie
 Dniortetnego Licia Surowemu Bogu ledziemu masz
 ukazać. Przyzedł wiez czas Wielobny Bracie owiszem Pa
 ma naloga potrzeba, azeby wzytko do czego sie przy die
 ga obowiazat pitnic y na lezyie wy konat, aby dla twego
 y innych zbawienia na plac wystapit gotykatus.
 Wktore bowiem Świata Strony Smutna owa wisi
 nie doszta, Ktoma ciżku na szemu sercu zalosci Ładata
 Lane, y wiez mi y potęge Kacerosu na prawowimny poz
 wstata narod azeby on wta wprostta iaczono, Ktorego a
 mi on amiego Przdkowice Lwusie nie mogli oraz
 aby wda

aby udawata próżne y zmyslone pokoi y zgody między prawda y
błędem smie jednym przymierzem ziemnością swiadczeni iadno
czy ta y nie z bożnem urazata warunkami, które w brow Ewan
geliżny bria swiadczeni, maie lud wronny owielkie przypra
wia zamieszania oraz przywiesi mię, se w bry, drosi y
sprustozenie, moily by to ku podziwieniu bydl onogto, iez
by na iakiey zuchwatosci im nieschodzi czy nie przyjaciele
Kosciota okreslai takimi y wone wplywac narod Pot
ski aiz poniewolnie chcieli oraz iesliby. Ktorey z Synow
żegoz Kosciota swiadczeni lub Dobr swoich nadziera subwy
miostusia, lub inna iaka omylka wprzywalsie, do one
go zprzymierzania y swiastku y on utwierdzali na Lisau
berwim: potrzeba by ty Kacorstwa potrzeba by przy
slyty pogorszonia am iez to nam tajno iz swyborna Pie
mca Konkol pomieszany. Iez zely to nie z bożnaw Dzie
to codzion wielkiego smostu y sily nie nabiorato, am zely
stroze y wartownicy, Ktorey strzeza miasta Bozego y
dla tego obrony czu powinni, nie okrzy kneti, am ze
by Pastorse powstali przeciwko Wilkom na powierzona
sobie Przode, Czuwajacym, lecz zely sie stali, iako przy nie
me y szekae nieumiacie, ato iest, co nas przez Wilkosi
bożni w zadurnione wyprawil, y niewypowiedziane za
tosie naszą pomnata y przyznania. Coż uczeli ci sami Pra
wicy Swoy Szafurku używacia do podpisu y one doczesna
Ładnosci Ktora umich do naprawy nie zas do zapuscia
Kosciota Swoego Chieat miie Chrystus na fak wielkie z to
obracacia, iez to smocy y powagi y waznosci bez-bożnym
onym do dala ustawom, Coż nam iuz mnego zostail, iako
zebyśmy tak wielki wystepek gorzkiem ostaknie
czami, mieli onych za sol swiadczeni, Ktora przez

musiała

000

musiałaby być wyrozumna y d ludzi podesztana, wszakże tym
 czasem oświadczając się, że nie winnemi krwi ich iestomy ni
 gdy niepomocami ze zżami upominai każdego, do po kuty
 prowadzić y samego zbawiciela stowy pobudzić y przerażać.
Qui me erubuit et meos sermone hunc filius hominis e-
nubescet cum venerit in Majestate sua, Patris et sanctorum
Angelorum. przeto Wielebny Bracie masz się bękać y całą
 myślą wzdrygnąć, gdy wstak wielkim szkody niebezpieczeń
 stwie całej ten numer widzisz zostający, y gdyby jakie nie uro
 sto z Ciebie zgorzenie, z którego by inne najszkodliwsze pogor
 szenia, po całym Kościele szły tyliem, Ale kolwiek wielkie
 sądy wszelkie drugiej strony postrachi zadane, y pogroski
 ostratnia bieda grożące między któremi zostalesz oraz
 nie zliżone łuski y kłotnie: wszak że dla tego nie masz
 rak opuszczać ani z taką usilnością przeciwieć, y nie prze
 tamana dzielnością Perca Apostołskiego iakiej, po tobie
 duszy twojej innych zbawienie y biskupni Urząd domaga
 y wyziga. Aieżeli zapewna widzisz, iż ani takowym niez
 szesliwymion zabiezei, ani przez żadną moc usilności nie do
 kazai nie możesz tu wiec tego tobie naj lepiej waruwać się
 należy, Ale byś strony twojej do niego przetwizt przez
 to byś posobie pokazał, iż do przeciwnej strony nie przy
 stajiesz, lub wiaki kolwiek sposob ony sprzyasz. Wic
 nie poruszona Hatosia, ani twojej powagi y przytomno
 ści, onym zwiazkom y opisom nie masz używać ani reki
 sycgać do podpisu, Czym byś iaki kolwiek onym op tak
 nym y nie szesliwymion ustawom ważność mogł dodać.
 Jest iako sam wiesz do brze y będzie w błogosławionstwie
 sprawiedliwych pamiątka Jakuba Uchan'skiego, po prze
 dmięka Twoego przeto ze upodobny sprawie względem
 zachowania

Zachowania y broniemia Wiary wiele czynit pracowat, nie-
chciely zeciel tedy od godnym pokazowai od tego, ktorogo iai
ku posiadasz godnose tak nasladowai y wyrazai masz po-
de brze Cnot Inakomitych praktyki jedna a istotna S. Pa-
sterion pochwata na tym nay barwizy zalezy iz by dla Se-
zusa Stalicie godnomi cierpiec natym swiecie, zamie trze-
ba wazyc godnosci, urzedy, bogactwa tego swiata do tra-
skarni y do brami, a wszystkie Pawet: Apostot Zagrozy
pozycy, by Chrystusa pozyskat ba owsem Krew zatra-
ta zycia przelai trzeba zeby nie zmazami zbrodnia
naysprosnily szc y zbawienmi zostali Pastorse gdyby Chlu
by nie bylo przyzyciu Krewstwu y od szepienstwu, ze
stolice zarazliwosci zostawili na obwalniach gra-
udy zadopuszczeniem y ze zwolnieniem tego, ktorzy jest
postanowiony w Izraelu: Esto vigilans de tebie mu-
wim kt Anietowi ktorzy byt w Ierdach, rzezonu
wobiazawieniu S. Jana: et con firma cetera que moni-
tura erat non erant in venio opera tua plena co-
ram Deo meo in mente ergo habe qualiter accepisti
et audieris, et serva, et p d m i t t e a m a g e. Szadz czuy-
nym y utwierdzaj mnie, co bytu ob umarte abowien
nie znajduie sprawy swieil zupetne przed Bogiem
mily tedy na mysl, iakos wziot y styzlat, y zachow-
way aczyn pokute. Ale iai wielobny Izraic gzym-
cno o tobie tuszemy ze powolnie na to nasze przy-
staniez swanie a oraz sprawy twoie tym Inako-
mitym ewangelicznego Duchu prawidtem bediesz
miarowat, y do tego twieilh wsgut Towarzy-
szow Thoy

Szew Thoy

szow Stany y przykładaem prowadzić: Boga wszechmoga
 ego prosimy y bżagamy żebyś Duszy twę siły wspierał
 y wzmacniał z bawinnym ściebie ślezy łaski darowi: na
 orłatek Apostołskie bżegostawienstwo Braterstwem wa-
 szemu na zawsze udzielamy Jan w Rzymie 26 Sierpnia
 R. P. 1768 Lapiestwa naszego Roku 10.

A K T L I M I T I.

Stany Koronne y W. A. Litwo z ujednocywszy się wżętem
 Konfederacyi Generalney dla utrzymania wolności kła
 rodowey iaku y dla naprawy defektów et abusuum lub
 ulepszenia wszelkiego, któreby się w Oyczyźnie karszey
 potrzebnym pokazalo, a postępek za łowy Pańnoty =
 czyny, będąc w sparty od kłajia: Impera: Franci. caley
 Rosyji szczerę aliancki y przyjaźni karszey (to te go
 przez wspomiatę interesowania się lu dobru Rzpytley, y
 konserwacyi wolności karszey, dowody Data) więc też z
 konfederowane Stany Obojga Narodów, tak nieobojźnomi
 przemilione będąc przyjaźni, dobrego sąsiedztwa dowo
 stwo, dla oswiadczenia szczeręgo podziękowania y upra
 szanie przez tychże Rostów o kontynuacyę posilniow y o
 wysokę kłajia: Impera: Franci wysokaty Posel-
 stwo, y wieczney konserwacyi praw, wolności
 Prerogatyw krzede go, y legalney Formy rządow Rzpytley:
 Upewnity oraz z konfederowane Stany Impera: Franci
 ze Grelum Nie-Umitom y Dyfidentom w spót braci,
 y w spót Obywatelom, swoim będzie uczyniona spraz
 wiedliwość y satysfakcyja, których podpora kłajia: Impe-
 ratorowa franci wraz z innymi Seyze Aliantami na
 fundamcyę Traktatów być się deklarowała, za tym
 chcąc ieszcze od zgromadzonych na terazmieszyn

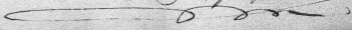
Seymie Stanow

Seymie Stanow, szczerą y przyjacielską Najjaśniejszej Imperatorowej Jmci, za wspomniade Sey positifu oświadczy religiozycy, tudzież wyrażając wobie dal szą tych positifów kontynuacyą, polki tego potrzeba wyrażać będzie, jako y wysola Sey Impera: Jmci Swarancyą. Dla wieczney konserwacyi wolności, Karodowey, dla Praw y Formy Rządow Kapszych wypełniamyte powtórnie niniejszym altem Kapszym: a jako w przy stłw przez tej Swarancyą, mieć trwałości powinni, więc w łowiel na Seymie terazniejszym dla wolności Karodowey, jako y dla utrzymania praw Stanowić będziemy, wszystko to przez wzajemne przyjacielską Rzpltey Naszey utozemie, (i litora tak szczerze y wspomiale do Dobra Naszego się interesuje) czynić będziemy. Denominujemy dla tego Delegates K.K. dając im w przy stłim w spółnie moc zupełną negocjowania, konkludowania y podpisania Traktatu, przez litora życzymy sobie, aby wszystkie abusus według potrzeby Rzpltey na: prawione były, tudzież aby Prawa, Forma Rządow y wolności Karodowa przez wysola Najjaśniejszej Imperatorowej Jmci, szczerą przyjacielską y Aliamtli Naszey Swarancyą na zawsze utwierdzone być. Żądamy przy tym, aby się pod tą wysola Swarancyą Prelom, ckie-Umitom y Dyfidentom w spółbraci y w spółobywactelom Kapszym wszelkiego stanu y kondycyi zupełna stała satysfakcyą według traktatow, y według sprawie dliwosci onymże winney, sine praedicio Religi Krysłiwej katolickiej Panujacey, et ad tenorem Delibary Najjaśniejszej Imperatorowej Jmci całej Kapsyi. au toryzujemy za tym altem niniejszym y moc zupełną

Jmci Delegates
Osca

Jmęce Delegetom dajemy: ażeby z I. W. Kuzięcien
 Jmęcia Reppinim Postem Wielkim Kopyjskim, lub z te-
 mi, którychby Kazyasmeysza Imperatorowa Jmęce do
 tego dostateczną plenipotencyą autoryzowała (ialo się
 wyżej powiędziato) traktowali, konkludowali y podpi-
 sali, przy tym traktując, rozstrząsnowszy po przyiaciel-
 sku rzecz ulozywszy, z Delegowanemi Konfederacyi Do-
 ruńskuy y Stuchey: co wolieli zas ciż Jmęce Dele-
 gaci ustanowia, przyrzeczamy te wszystkim zupednie
 akceptowac y ich ustanowienie, skonkludowanie y
 podpisy w terminie, na który się ugodzą raty
 filowac in tantum, in quantum według tenoru
 aktu tego y znajdujacego się w nim wyrazem
 sobie postajac: ażeby Jmęce Delegaci z Postem wiel-
 kim Kopyjskim, lub z temi, których Kazyia: Impera-
 Jmęce do tego autoryzowac będzie, mogli agere ialo
 Petnumoen: z strony Kaszey y Rzpltky, więc chcemy,
 ażeby akt niniejszy był podpisany przez Kasę y
 przez Marszałkow Konfederacyi Generalnych:
 ządamy nad to, aby ciż Delegaci, osobną mieli ple-
 nipotencyę, w teyże myśli ulozoną, przez Kasę y
 Ministerium Kasze podpisaną, Pieczęciami Oboy-
 ga Narodów z twierdzoną, literą tu przytaczamy
 Dla Wiadomości na Sejm terazniejszy Zgro-
 madzonych Stanów, a to dla zobowolney oneyże
 zamiany przyodbieraniu plenipotencyi Kazy-
 asmeyszey Imperatorowey Jmęci od Posta wiel-
 kiego Kopyjskiego, lub tych, którzy do zakonkludo-
 wania tego Traktatu będą autoryzowani. A salins.

Ulozywsky sposobem

ulożywszy sposobem, sądziemy rzeczą być użyteczną
y ustanowiamy, ażeby dogadzając czasowi do dzieła
wyżey wspomnianego potrzebnemu, Sejm terazniejszy
szły był ad tempus bene visum limitowany; wszy-
stkie dla tego człaki Sejmu terazniejszego w przy-
szłym czasie będą przez Circulares na sześć dzie-
dział przed reasumpcyą Sejmu do Grodow z tą p-
stane, z klaszey strony uwiadomione, na który czas
znoun zgromadzić się im będzie należało. Lubo przy-
tym wyperswadowani jesteśmy o Patryotycznej gorli-
wości Delegatów klaszyd, że Dobro publiczne celom
ich będzie, iednakże gdyby w punkcie jałowym różnice
się między niemi znajdowały zdamia więc aby mate-
ryą talową pluralitate Votorum zabronili dowalim i
decemy y postanowiamy, obowiązując wszystkich w ogu-
ności y każdego z osobna, aby się pod żadnym wy-
należiem od zasiadania w umowionym miejscu,
y na naznaczone godziny nieoddalał, præter lega-
litatem vere infirmitatis. Gdyby zaś z gwałtowney
potrzeby musiał kto odjechać albo oddać się od kon-
ferencyi, ma wziąć pozwolenie od Klas. Króla na
Pismie, a na naznaczony sobie czas w pozwoleniu
powracać, y na neypierwszym zasiadzeniu swo-
im artykuły Traktatu tak iaku będą unanimitate
vel pluralitate ustawione podpisać bez żadney
wymówki: a gdyby się trafiło, żeby która Osoba lub
któraktoś odjechał za pozwoleniem, pozostali na
miejscu w liczbie czteremastu Osób (Procz Biskup
Prymas jako przyzdującego) to iest: iedney Biskupa

jednego Biskupa, trzech Senatorow jednego z
 Ministrow y dziesięciu Posłow, będą mieli zu-
 pełną moc wzysthu stanowić w niebytności
 drugich, ktorzy za powrotem swoim iako się wy-
 zey rzętu, to wzysthu podpiszą. Jeżeliby zaś
 kto ^{sobie} przeciw mniejszey z absentujących się ustawie
 postąpić odważył się, Osoba tego odsądzeniu od
 wszelkich Urzędow y ab activitate podpadać bę-
 dzie. W innych zaś sprawach Cywilnych aby De-
 legaci we wzysthich, sądach suspensâ gaudere
 mogli, do końca tego Traktatu mieć chcemy.

PLENIPOTENCJA

Za zięhamiem się skafederowanych Stanow Rzpltey
 na dzień piąty 8br przez Kas Sejmowania na
 znaczony, po odprawionych zwykłych przytawo-
 wym Alcie Ceremoniach, na Tromie Kapłym
 za siedliśmy, gdzie po podniesieniu lasli Kon-
 federacyey oraz y Sejmowey (iako pod Konfe-
 deracyą odprawującego się Sejmu) przez Jaimie
 Wiestn Aciâ Jmci Karola Radziwiłła Marszał-
 ka najprzod Wolztwa Podlaskiego a potym
 Generałney Konfederacyi Koronney uczyniwszy
 zaiosyc przyzwóilym Obrządkiem zaczęcia Sejmu,
 do mianowania Osob, za zgodą wszech Stanow
 Rzpltey, do traktowania z J. Wm. Aciâ Jmci
 Michałaim Reppinem, Wiestłim y pełno mownym
 Posłem

[Signature]

Po. Sem. Kaja: Katarzyny Wtorey Imperatorowej
Rokypisliwy przystajilismy, y onydz wymietili
sony, to iest: N. N. N. N. letonym to mianowanym
y umocnionym przez Nasz niemieczą plemi
potencyą Naszą dajemy zupełną moc z użycy
w wspomnionym się: Imięciu Postem, lub z temi, lubi
rzyby byli na to od Kaja: Imię: Imię mianowan
y umocniamy, wchudzić w wszelkie rozmowy y u
mowy przelady, y uylady, czynności y negocy
acye, tudzież pozwalamy Im uladać, stanowić,
koncludować, y podpisywać to wszystko, co bę
dzie przez nich uznano być nayużyteczniejszym
y nayprzyzwoitszym, prawdziwym Interesom
Państwa Nam od Boga powierzonych mianowi
ać zaś ocalenie y upewnienie swobod wolno
ści y granic naszych, tudzież uszczesliwienie
Rzeczy w swoich Prawach, Ustawach y dosto
iestwach przyzwoitych. Będą nam to mieli
moc y władzę tak czynić y stanowić wszystko
wspomnieni Plenipotenci Nasi, i alubymy to sa
mi robili, czynili, lub stanowili, obiecując y przy
rzekając Stowem Naszym Królewskim, za ze
zwoleniem wszystkich Stanow, iż w lokucich
mianowani plenipotenci uczynią y postanow
ią tu my mietylko przyjąć y ratyfikować,
ależ y do skutku przywieść obowiązujemy się

Deklaracya Posła Extraordynaryjnego y
Pełnomocnego Najjaśniejszey Impera: całej Ros-
syi, Stanom z konfederowanym, y złączonym koro-
ny Polskiej y W. A. Litte

Woywka Najjaśniejszey Imperatorowej Sami moicy
Przyjacielstwie, y = przymierzone = konfederowanej Rzpltey,
wzięty w arezt Biskupa Krakowskiego, Biskupa
Kijowskiego, Woiewodę Krakowskiego, y Starostę Dolin,
za to, że w swoich czynnościach, zapomnieli o So-
wici Najjaśniejszey Imperatorowej Jmci. czernią rzetelności
Jey zamysłów z bawiennych, nieinteresowanych, y
prawdziwie Przyjacielstwach, dla Rzpltey. Nizey podpi-
sany daje o tym wiadomości Przeswięt: konfederacyi Gene-
ralney, złączoney korony Polskiej y W. A. Litte będą-
cey pod protekcją Najja: Impera: zupewnieniem isto-
tnym y Solennym kontynuacyi Jey wysoluey Pro-
tekcyi, iako też pomocy, y wsparcia Najja: Impera-
torowej Jmci, dla konfederacyi, Generalney, y złączoney,
ubezpieczenia Praw y wolności Polskich, y zabezpieczena
wszelkim bezprawiom, które się w formie rządu z nay-
dłużą, a Prawom Kardynalnym kraju są przeciune:
Najjaśniejsza Imperatorowa Jmci mierządła nie więcej
iako uwczesliwienia Rzpltey, y nieprzestanie dawać
Jey swoich posilkiów dla tego celu, bez zadnego in-
teresu, y nagrody, inzey z tąd nieozubając ko-
rzyści, jako bezpieczeństwa uwczesliwienia, y wolno-
ści zacnego Karodu Polskiego, iako to jest iako nie
wyrażone

wyrażone w deklaracyach Kajarskiej Impera-
torowej Majści, którą gwarantują Rzeczypospolitej
aktualne, jako y Prawa Sey Formę Rządu y preroga-
tywy każdego. w Warszawie 14. Octobris 1767 Roku
podpisane.

Miłość Mikolaj Reprnin.

Mowa J. K. M. na Sejmie d. 12 dnia Miana

Wtedy powinniśmy odbywać Urząd, gdy pomyslnych Czasów pod-
chleba Osnowa poszary zewsząd oblicie skutki, jest to po-
spolite, i takwa czynność. Ale wtedy radzie Ogólnie wtedy
iż Stuzi istotnie Kiedy z każdej Strony trudności niebezpieczeń-
stwo nagana prawie równa, ten chiba szuka, Kto nie chleby
wdziatach, ale kto prawdziwie szuka ratować Kraj z Działem
ba unajgorzszym razie. To czynię znam zem powinien, dla tego
zem Krotom, atę czynię od waziamię na tym fundamentie, na
którym gwarantuje się najprawdziwsza Śmiałość, to jest: czyto
sumnionie, y to przeswiadczenie, że czynię teraz lepiej, niż mogł. Śmia-
te powiem to prawdziwie, iż do oblicia rządow, innego nie miałem celu
ni prawdziwa, jako użyćnie ten naród rządny, bezsilnym y po-
waznym. Zem tak chciałem usilnie y nieprzerwanie, zdać mi się
Lędzi iawnie pozostać dowody, z których zwyciężym, a w spoty-
lających sprawiedliwsza potęmiłość Lędzi mniem będzie. Co y jakem
czyout, na ostatnim Sejmie, świeża tyłu Świańkow Obgym
ie pamięć, na tym mowie Sejmie, na którym gdy mi chle
goraca Ządobro, za tenor tego Kołostwa urosita, za patrzy-
mie się przy, ztu z Ludumierem y zgroźnym obawianem,
jak ten

iak ten wolny hand to czynit, co musie w ten czas czynic podobno. Sa tu wtey izbie, stysza mnie teraz, ktorzy na ow czas widzieli na
 oczy, iakie nie tylko w publicznych oswiadczeniach, ale y w prywatnych
 szych stosowaniach czyniłem zabiegi, dla uchwilenia y w Dyplomatyckiej
 materij et instalacji okolicznosci. Wicym ja zardnowal zale nazy
 drozsze zasady, smiele to mowic nad wszy, thilk tu przytomnych.
 Ale nie wstawach tylko, ale w nagrzewionych krolach byt
 toposie czynosci, sa tego autentyczne dokumenta napisane, to za
 mnie mowic beda, kiedy Grobowym Kamieniem przywalone me usta
 iuz, glosu wydal nie zdotaciaj, przyde, przyde ten czas, gdzie pozo-
 staly zemnie, iuz tylko martwy popiut zmagdzie obrońcy, kto-
 czy sie ze swych cyrow wyrytuwal beda, co ten krol zrobi? co
 zawnit? Ktorego zaialone serce przywidet narodu y na sobie
 doznać musiat? Ale nielk ci sadza to sprawy, ktorzy na ten czas
 zyc beda, mnie o tym daley mowic z byt kosska. Wolny narod
 co chciat uszy nit, ale uszy nit; tego iuz zapomniale mi kossu nie
 podobna. Wszytkie Woiewodstwa, Ziemi y Powiaty spozitye
 wztem nowy Konfederacij. Za Konfederacja wyszata Postow
 do Imperatorowej Kossy, key do praszaiac ich unicy, posilkow y Lwa
 nacji tak umaterij Dyplomatow, iako y Formy Ladow; tak Kon-
 federacja obrawzy sobie ienowalnego Marszalka, cheiat go
 miec Marszalkiem takze mniejszego Sejmu, co sie dopetmito
 w osobie Kia Radziwilla, Ktorego gdy widze w dzienne zewszelkich
 sit starania aby w tych Proch okolicznosciach, ide moznos-
 si umnieszai nieszczesliwosi Krajow, Ktorego gdy widze oso-
 biste najdotkliwszych Czutosi heroiczne ofiany, prawdziwie raz-
 dowac mi sie chce w tym smutnym czasie nalezy tego Mars-
 szalka widze. Ale y ten Marszalk musi sanita Konfede-
 racij petnie, y isc ta Droga ktora ora toruic. Wic mam
 Zarzuc

Garancji z tego nie daliśmy porozumienia Dworom i Potencjom o-
sobliwie tym, które wkładają wywarania Traktatu Biuskiego, ze bez
urządzenia ich czynimy.

Potrzejcie Opozycjach w tym Projekcie jeżeli się rozumiecie Wzrostowe,
niezdawnie wzmianka. Albowiem za temi posilkami, nad którą
z liwości Kraju wyniknąć mogą pretensje satysfakcji albo zemsta
wprzegatku Wzrosty Sziedzkiej od potencji przeciwnych Sobie.

Pozwaste niezdawnie także wspomina Konfederacji Zorniska
z tytułu nie tylko ze Dyumony i Kononie wniesić nie opisali ale i
ze wspomnieniem dworskiej Konfederacji; Kwalifikacji Konfederacji
z Dydyntow i wytyka ze się Ręka nasza składa z Dzielni na Corps
Ręki Katolickiej, Disumie Dydyntowskiej. Dość tedy nazwać je zgro-
madzeniem Dydyntowskim, a nie Konfederacją.

Popiate Fundamenta Praw Szlachty Katolickiej do Prorogatywy
i Urzędow, podobnie Fundamenta Szlachty Dysumickiej i Dydynto-
wskiej Komissarze mają być wysadzeni, aby podrozdział osobli-
wy, wzywający z Aktami i Decyzjami Publicznymi Starodu szwe-
dów, kowali zle Dzieło Praw i kieniby Traktatami warowane było
aby naprzyszłym da Bóg Szczęśliwie obawili, i do niceli Stanow
Ręki in scriptis.

He uwagi na punkta wtrącekie, które pamięć obiaz mogła podro-
dek W. K. M. S. M. M. i Stanow pod Konfederacją zgro madzonych
podali, a nad innymi także zamkniętymi, żebyśmy Dalej
mogli deliborować na fundamencie swieto Stanowionej na Osta-
tnim Sejmie Konstytucji o Komunikacji Stanow z Taczow
zgro Projekta czy także usitwie zomly sca omego do gran-
szam sil.

Mowa J. W. Jmci Pana Stanisława Przewalskiego
Chorąż. W. W. A. L. P. Postę Wdżtwa Nowogródzkiego,

miana.

miana na Sejmie Extraordynaryjnym Warszawskim
R. P. 1767. § 16. Bardziejmiła.

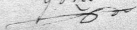
Milczem, w którym mię, mieszczeliwie bardziej, miżeli
winne dotąd zatrzymywały przypadki, Królu Majestatem
szy Panie Mój Mił. Przeswiętne z kofederowane Rzpltey
Stany, dzisiay na łomie przerywając, y skrepuwane roz
wiązuąc usta, powimienbym w mawdzie pierwsze ony
otwarcię na naydzielniejszy w życiu moim uwielbiam
y przymiotow Waszey K. Mjci P. M. M. poświęcić robotę
lecz że to nie jest przypodobarniem W k M, więc słowa,
gwałtem z ust dsnące się zatrzymując, temu, z którego
wyszły, nazad wracam sercu, nigdy z ustami nierozdziel-
nemu, a zdobiących Tron Polski Cnot Pariskich pochwały,
w głębokim Majestatu W. k. Mjci P. M. M. zamylam
uznanianiu.

Dzisiaysze moje, Królu Maj: B. M. Brze: Rzpltey Stafe: Stany
mówienie, tak mi trudną, do obrania zostańto konduy-
iz Synowską lub Oycu mówić, z nierozdzielną Obywatelstwa
tając powinnością, na równey gdy wazę szali, żadnego mi-
ędzy Prawem natury, a Prawem Starodu nieumniejszając
wynaleśi źródłu, za Oycem y Obywateltem razem mówić
muszę.

Jeżeli Prawa natury radzić się będą początkow, te dołtadnie
go odbierając odemnie mówienia sposoby, uczerniem y Pła-
czem tyto przed W k Mjca P. M. M. y P. Staj: Rzpltey Staj: za-
mów oznaczac będą. Lecz jeżeli do stołkich Obywatelstwa
wrocę się obowiązku, znalazomitego w usługach dla Rzpltey
wiernego Majestatu, gorliwego o Wiarę P. Kato: Krzymosha
panująca, twarde teraz losy optalować będą Mimi-
stra y Senatora.

Zal, y gwałtem z ocz cięluące try, dalszego przerywatyby
mówienia obfity, gdyby mi tak mieszczeliwą niewła-
dzata Sytuacyą, za pamięć, która W. k. Mj Pan Mój Mił.

y Przd

y Przeswietne Sławfederowane Rzpltey Stany, zapewne
macie, wiernych rad, troskliwych starani o Dobro pospo-
lite (iż bez chwały rzecie nie szczęśliwego teraz Oycza mo-
jego.

Wdziały so w lustrzącej młodości Poselskie izby mar-
szałkiem, mówili o ckiem głośnie Radomskie y Lubelskie
Trybunały; ozdubiony Pierszeństwem w Wojsku, gdy w
podeszłym. teraz wielu, po pracach usiąg mu w urze-
skę Wojewodztwa kralwowskiego Kazano, zawisnę łocy
wywaty są nadspodzianie, mietyłku z miejsca do-
stwierstwa swoiego, aletyz y zmieysca obrad publicznych.
Wiakze dobry Tey oney Rzpltey Obywatel krolu Staj: Pa-
mie Mój Milt. Przeswietne Sławfederowane Rzpltey Stany
prawdziuy Oyczyzny mitosmł sarlnac' nato, y iak
ze Syn Oycza opzaliwac' niema? gdy iednemu w
spółny y potrzebny, w tych niebespiecznych Oyczyzny sza-
sach, Concisio. a drugiemu z łona naymilszey Matki
Oyczyzny, gwałtownie odebrany jest Ocio, razem z sy-
nem do usług publicznych sercem y duszą sposobidczyn-
szę.

Kiedy się zaś Stajia: krolu Pami Mój Milt. Przes-
federowane Rzpltey Stany, mitosć naturalna nigdy z
Obywatelstwem rozprzegac' niechcę y niemożę, niech mi
szę godzi nieszczęśliwych Oycza moiego i poleczmiłow
J. C. Iacia Jmci Kralw. J. W. Jmci Nęczta Kijowskie-
go, Bisluypow, wspomnieć zasługi. Znales' Sęch Wsk.
Młci iaszczę Ryerskiego Stanu będąc zaszczytem, z Dania
y myśli, poznalisc' Przeswietne Rzpltey Sławfede-
rowane Stany, o Wiare y wolność gorliwę Sęch starania;
niemę nawet Tey Przeswietney Izby sciany, zdaięszę
zmównym mi by odgłosem wyznawac', iż byty y są
zbawiennych ich dla Oyczyzny Rad cwiadkami. Ckē

Chazi tę listę

Niechajcie, te, którą Izami opłalujemy Senatu y Sta-
nu Rycerskiego utratę, Przeswietne zgromadzone Rzpl
tey Krany, sposobów Waszych doświadczeni, nazad.
Kam powraca; Niechaj mądrością Tron Polski do-
bięcy Monarcha, z Bycowskiej, którą tak otwarci ku
Synom okazuje miłosci, potrzebną do bohu swojego
radę, Dwóm Synom we łzach murzającym się, oglę-
dania Cyca y Brata poświęce, y prawdziwie mieosza-
cowaną Senatu y Stanu Rycerskiego, naysłutez-
niejszymi wynalazkami, odda Kam ozdobę.

Mowa J. W. Imphi Pana Kamisława Ferdynanda
Bycowskiego. Chorążiego Wielkiego. Wielki: Świątwa
Lit: Posła Wdztwa Nowogrodzkiego na Sejsy Kon-
federackiey miana.

Ta jest nadzieja moja, że są jedynę ufności, że iako
przylbę Cyca mego Łozy Oczom moim z łez powodzi
oschnąc jeszcze niedają, także y wy Przeswietł Skofo-
derowaną Rzpltey Krany, w wieczne jeszcze nie pu-
ściliście zapomnienie gwałtu w posrodku Obrad pu-
blicznych uczyrniomego, karibę Karodu, y nieporo-
waną Senatu y Stanu Rycerskiego stratę przez
wzięcie z posrodku Rzpltey przed Senatorow y Posła.

Smietne zadatki widzialney mieszczęśliwości Naszey
izby mi się oupadeli miłey Dyczyzny obawiać kazaty, jak
by Ten który łosy Panstwo y królestwo ma w swoim reglu
w Świątę tę Rzpltkę mierzył mieć opieczę, a czuwać y
troskliwość Karującyego nad nami, z łaczona zgor-
liwemi o Wiare Świątę. Brawa y swobody Polllie
nieubespieczala nas Obojga Karodow z kofederowa-
nych Karzastwami.

Kotatałem do Bycowskiego J. K. Mui. Pana. Naszego Mst

terca

serca, a przelatującego honor Narodowy y Onego u
szczęśliwieniu nad własną szczęśliwość, poznałem, że
gorące Jego zabiegi żadney nieopuścili ścieżki, któreby
niezruhał osadzenia osierociaty teraz przy bolu Je-
go Pańskim, Krzesel Senatorskich.

Dołączali Obywatelską gorliwość starzi Bracia nasi
Przeswiętny Senat, czuły o brzydę powagi swojej, mó-
wiliśmy y my Postowie, z Perca Pragnęcy, aby te cnot
Republikańskich najdosłownatsze wzory na przykłady
y naukę dla Nas młodszych, dla pomnożenia do Bolu
Królewskiego Rady, dla objaśnienia na lonie Narodu
znowu nam były powroczone y w powietrzu nas ze
samych postawione.

Stawam przed Wami, Wielcy Obojga Narodów z łącz-
federowanych Marszałkowie; stawam przed Wami
z tylu Tysięcy ludzi cnotą y dzielnością sławnemi,
wybrani mężowie Przeswiętne Rzplcey z łączfederowaney
Stany, stawam mówię z Synowstwiey, Obywatelskiey,
y węzłem łączfederacyi spowoney powinności, sławdam
przed Wami tży y płacę jako Syn za Oycem, zabli-
nam was na Śmie miłej Oyczyzny jako Obywatel,
prosząc was, abyscie w staraniu się o przywrócenie
Nam jako najprzedsze tych Oyczyzny zaszczytów, tak
wielkiey na podziwienie potomnych Wielow szucha-
li chwaty, jako iż Gi już zacni usęzmowie, przy Obro-
mie Wieroy y Wolności, przyślali stawy.

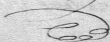
Nakoniec jako łączfederacyi W. A. S. S. przysięgły, y oney
iako gwałtowne części na sobie reprezentujący, proszę tey
najwyższey Władzy, aby z tey powagi y sprawiedli-
wości, na którą wszystkie zapatrują się Narody, goręcym
do Najjaśniejszey Imperatorowey Jmci całej kof-
syi interesowaniem się, przedlił Senatorów y
Posła uwolnieniem, dopełnili miary, tylu przyt-
low już dla Oyczyzny olużanych.

muw de Królewskiego Zaskawie przyjac serca.

Deskmota pomyślonych Oczyszczony losow z łacznym znicomytnym uszy
 szwieciana onej nadziei po przetrwanych kilkadziesiąt niedziel oczekiwania
 niemi, gdy do ostatecznego zbliżenia nas z dawata końca, zontatem wyraża
 widzie stracony, że iowse do nie jakiego czasu zamieszania ma uszy
 szwiecienie narodu; lecz nato miast St. Królu rozważywszy ich
 nie zmierną na petyonim ich radością, iż ten do finalnego seymu
 zakończenia czasu uszy niomy proceise, zostawit nam sposo bra
 partu suplikowania Stwierdzenia waffajach Catey Roji: Monarchii:
 mi, owo wotnienie Wiernych Królowi, zdalnych Oczyszczon, nam Wko-
 chanych Obrońców Wiarę y Wotnusi, teraz nietylko Wiernych.

Miłosie czynowska między obywatelska nierozprze, ta tażi zawsze Kar-
 mite nadziei, y tym strapiona Wierzą Duszę, iż zamierzają
 między Stajiam Catey Roji Stwierdzenia Monarchii, a Stajiam
 Rpta Traktat wspotnie dla obydwóch między sobą Sądziach Haro-
 dou obmyślają prawę y Wotnusi bezpieczeństwa, uż nam tak dro-
 gie Oczyszczony naszej wiarę Sądziach o kładę jak najprędzej miat
 pownie. Ale kiedy wprzeży tamym, do piero przez W.K.M. S.M.M.
 y Rpta Skonfederowanę podpiaramym Traktacie zadney wzmiank-
 ow wotnieniu trzech Senatorni y Postu niedostęszator; zwinny Ocz-
 yszczon Wiarę, zprze kongwaincego miat wewnetrznego świadka
 powodny z Obywatelskiej y Loselskiej powia nosi; smien W.K.M.
 S.M.M. y Skonfederowaney Catey Stanow, iak najgorszej
 do praszai się owystanie do Stajiam Catey Roji Imperatorow y Postow
 gorliwie dopominających się wziętych z pomodka nas trzech Sena-
 torow y Postow, oraz oprzywroczenie wotnusi w tamym Domu
 Uniezionemu pod Powierzszemu Kon. z na komitemu z Cnot, Wrode-
 nia y Sastę w Oczyszczon naszej Obywatelowi. Wszakże za-

Stęj

Zastępij Krzywdę Narodu, Honor onego zaniemi głosno wotcia

Jakieżi wyprawdzie będą w sercach Obywatelów do Usług Obyczajnych y
Krota zaszczenia się ochoty? caka do prac publicznych zapala nas bę-
dzie przyczyna? kiedy nad niedolą Wyznion Starzych jedynym tylko us-
zaleniem się stajemy y pod tym Orzeczem przykre ich losy do tej wy-
Dziwigamy? co o Was powiedzą Starzy, iż ten Senatu y Stanu Ry-
cerskiego ożwoy naszym nie czuion daliśmy wieżony nie pamięci
zagrozić" popiółtach? Czy Starci Bracia nasi Przewietny Senacie,
Ktorzy wspót robotnictwa z Wami widzieliście Confliktowych Tych Me-
zow, ile razy Obyczajna pomich wyiegata, za Ceteri" Wiary y pwr-
nosci, Maiotki, Zdrowie, y Tyje chętnie ofianiaczych, taczcie razem
usilnosci Wasze do oradzenia cieroicatyh, Ktore ztami oblowa-
my w Senacie Waszym Krzeset, Stanie Ryerski y O: wicem y
Wielmożni Postowie obo Kolega Wasz w miodnym wieku tak
Chwałebnie wustugach Publicznych zakazauszyl, z przeczka
Was ze Samych Wygwany, grozi Was, abyście na Honor Sta-
nu Waszego, y Jego wstama zważaiac zdatnosc, potaczone z Se-
natom przed Fron Najiasn Catey Rosyi Imperatorowy aprtial
onego na tonu snatki Waszej przywocenie, grozby zanieli.
Wielcy Obozga Narodow Marszałkowie, Ktorzy tak usilnie
okoto nas Starania daia namo widziec pozytozne prac
owoc, do petniacie dzieł wielkogomney Stawy godnych,
a wprzewadnictwie Lasek Waszych, Stawie mie u Fronu
Huy, lepszego z Krolow Ktorogo prawdiwie Oycowiska Ku Synow
mitosci, potrafi obywatelskie Posta, za ceterami y Postow
w kutecznie grozby, pozwolone zaskawie Aston stotkiy
Luki Parifkiy, potacowanie, pro utraie Oycy tak dawne
ztami za lano Synowi otrze ozy.

3

Stos
3

63

Głos Wpł. Pana Rzewuskiego Sędy Drohobyckiego
do sta Ziemi Chtemskiej na Sejmie Warszawskim
d. 5 Martij 1768.

Najjaśniejszy Królu Panie Mój Mitt.

Niewystuchany na pierwszej Sejmie tego kadencij głos
mój w ucisku serca wydany, przychodzi mi powtórzyć
przed Maie. latem Paristim y przed stanami Rzpltej.

W równym iaku pierwej, y owszem w zwiększonym zosta-
wam zazaletiu, kiedy am Oyczyzny, am serca moiego me
nadgrodzona iest dotąd uszywda, między litorem Ociec
y brat mój zostaje.

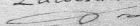
Jakże dlugo te obelgę starod nasz znosić będzie? kiedy
Obronicow Wiary y wolności, oglądać y czcić zaczniemy?
Czyliż Im dowiedziwny iest iakowy przeciwko Królowi
lub Oyczyźnie występek? O! Czasy usytyczne, w których
ciężko owzględę dla cnoty.

Najjaśniejszy Panie z pokorą y prozbą nieprzestane,
kołatać do wspomialego W. K. Mi serca, które pewen
iستم ze ubolewa nad niieszczęśliwością uiernych poddanych.

Bacz Wasza Królewska Moji iaku Pan Nasz Mitosci
wy wdac powagę swoję, o u wolnienie tych więzniow,
o przywrócenie ich do Oyczyzny, ażeby tej wolności
za którą łrew y życie azardować byli gotowi, zostali
mi odwołocznie uczestnikami.

Głos Jmłc Pana Rutikowskiego Podczarzego y Do sta z
Woiewodztwa Bełskiego na Sejmie Warszawskim
d. 5 sta Martij 1769.

Najjaśniejszy Królu Panie mój Mitosciuwy

Zawołam

Tawołami z powtórną limity Sejmu terazniejszego
Kochaniem W. K. Mści. Pana. M. Młt. stawamy się przed Tro-
nem Iasławie nam panującego Monarchy.

Napatrzyliśmy się opatrzonej Przewrotności W. K. Mści. P. M. Młt.
Młt. olazanej Narodowi Polskiemu y wszystkim Przewrotnym
zgrupadzonim Stanom w puczętlach Sejmowarnia, która
tym bardziej lustro swój bierze, im wielszą choća Do-
bra Publicznego widzimy natężoną myśl, wspaniałą go-
liwość, y nieczotowite staranie W. K. Mści. Pana. M. Młt.

Były tu jawne dowody wspaniałego Ducha W. K. Mści. P. M. Młt.
który tyle razy powtórzonym przeciążeniem Sejmowarnia, uszczuplo-
nego w terazniejszym momencie mieszczącego obradom Obyczyny dro-
giego czasu, ażebyś tym miewnie w Materii najsobieszcniejszej
bo istotę Wiary y Wolności sobie zawierającą, jako Bicie spra-
wiedliwy, Pan najtasławszy, ugruntował y utwierdził.

Dopraszam się przez wspaniałosi serca lu Narodowi me-
mu wielbiącemu Dostojeristwom W. K. Mści. P. M. Młt. ażeby wi-
a meżowie, powaga Senatu, podpora Stanu Rycerskiego, któ-
rzy się stali ofiarą Wiary y wolności J. O. J. W. W. Biskupi,
Wojewoda Kralowski z Synem Starostą Polim Postens
Przewrotnego Województwa Podolskiego, Ci miewie przeza-
em meżowie, powaga Maiestatu W. K. Mści. P. M. Młt. do
Obyczyny przywrócić byli. Mam honor przypomnieć
protekcji W. K. Mści. Pana Godnego y wielkiego meża zna-
kornosię cnot zaszczyconego J. W. Podczaszego Kuror.
Oswiadczam przy tym z najgłębszym Maiestatu W. K. Mści.
Pana M. Młt. uszanowaniem jako wierny poddany, Iasła-
wie, sprawiedliwie. Mam panującemu Królowi wdzięczno-
ści obowiązki, za utrymanie Praw Narodowych, y wczesność
za te, listy dopraszam się, Muc wdania powagi s woicy
za więziami y wszystkimi dobrimi Obywatelami.

88

Stos. Imię Łana Radwanskięgo Rodzitego Łudkiego
Boska z Woiewodztwa Wołyńskiego, mianu na Sejmie
Warszawskim 2 gta. Martij. 1768.

Najjaśniejszy Królu Panie Mój Miłościwy.

Jest to powszechnym między Narodami w przynie-
cia uchodzącemu obowiązkiem, ażeby Strona Stronie
zdarzoną nieszczęśliwości, przynajmniej ubezpiecze-
niem niewątpliwym polepszy, y swobod, nadgródziła,
a zabranych i alim łowiciele bądź łosem w niewolę
Obywatelów nazad ich Ojczyźnie oddała.

Wzięcie z posrodka Rady, z podobnie królewskiego,
dystyngwowanych cnotę, rozumem, miłością wiary,
y Ojczyzny, Senatorów, y Boska, zamiana do domu wta
w więzienie, zacnego w Koronie Urzędniła, są tu za-
żalające wolny Narod nieszczęśliwości, w których
dolegać się udawać mamy, liedy nie w zględow wta-
znego Monarchy.

Wiem Najjaśniejszy Panie, że przez naturalną miłość; czując
dolegliwości Narodowe, starasz się odwracać dalsze
od kraiu nieszczęścia; zna Narod, i alie są zabiegi
twoje ołoko Dobra pospolitęgo, zna dobroć serca, zna
wspamiatość umysłu, ufa przeto w dobrym y mądrym
Królu, w staroownym y powszechnie szlachawym Ojcu
Ojczyzny; kacz więc tę ludu Twoięgo nadzieję pożęca-
nym uszczęśliwić słusztwem, z iednać wolności dla tyd
więzniców, wiernych zawosze Maiestatow y Ojczyźnie
meżow, ażeby przez uwolnienie ich utagodzoną niew

śliwości

mieszczęliwosci wolnego Narodu: A kiedy Ci wiekopomny
godni Sławy niewolnicy, do uwolnienia swy osob y oca-
lenia honorow, nieznalezli w Traktacie miejsca, niech
ze gą znaydą w Oycowskiu sercu W. K. M. P. M. 1767,
niech zawnadaniem powagi Pańskiej, o które, iedną ustnie
suplikujemy, powrócą, iak naprzedzey do uczestnictwa
tych swobód y prerogatyw, które im dawnio warowały
prawą; Dla czego Korespondencja do Najjasniejszey monar-
chini Rosyjskiej, o przywrócenie nam tych ozdób Rz-
pctey, sądzę być nieodbitne potrzebne, y ote, naju-
stoiniey dopraszam się.

Mowa p. m. Pana Antoniego Łopuskiego Mierzymkowiaka Chetm-
skiego Komisarza Regimentu Pierzego Butawy Lotney Kon-
ny Komisarza Konfederacji Senebratney Konny Ziemi Chetm-
skiej miana na Seji Konfederackiej w Warszawie 1767.

Wierzę, że jestem pewnie, kiedy porzucam, iak Cnota, y Smiercion-
znakomnych wyzyciżnie ludzi; Pierwszemu Łaski; Waszym
i Obeyga Narodow wybrani stworzowie w potrobotnictwem Łaszy-
ceny, do tak wdanyu miżeniu zwysokich zdan' swietniczych wóbie
pożuwatorem myśli.

Pierwszokwe zaś wtey nad Swiatnicy ust miżek otwanie nie
waszych dzieł wychwalaniu go Siercem, co amitt omich, am czasu
tego wtasnosia nazywam, które umiejetnym wyliczaniu, iak wie-
le stuzena tak sita trudna zadadka mać; Ze ty, kto nie udot-
ne y nie wy kształtowane słowa, wtasniwe myśli, y do statczno wy-
rażenia Obeyga powieść, czego nie dopiero zadat, tey, który od
mnie Sumnie nie y Sprawiedliwosci wymaga, oddać powinności.

Przy siegtem, przy wierze S. Rzym skiej Kato lickiej unai pa-
niacy

67

parady, y tego gotowem zyciem przepierai. Przy sig, tom ze do Zapete-
nego z akonczenia rozpodczych dzieł naszych, osoby 20. Xcia Jmł. Mar-
sza the Konfederacij Generalnej Koronny, niewodstajie: Co w nay trud-
niyszich okolicznosciach ochwyci wykonnai. Aco w tychże suk-
pajacych do naszych okolicznosci, wiernie 900 JWU Wtelnów z
Kroni, Dobrodziesion de niesz, to teraz czynil.

Petru tego, nie tylko w tym miescie, ale podobnie po całym iuz
kraju, zety, od Przewodu nieznane, abowaz od następnym naszym, d
nie widziane czasy, które nay trawarsze w daty, kai musza ser-
ca, zalowi y narzekaniem samym wotnego niedacie, pozwole-
nia; Sa nie tylko potacone, ale prawie wyonkte, z Naszego
uwzret iednosci ztaczania y z przy mierzenia.

Znam Wasza 900 JW. Marsiatkowicy, Wasza 900 JW. w pod-
kopedy moi nie poslakowane. Cwoty czwie w obie, nie przestaję
pionu powinnoze, poczatkowe dziełanil nasze, byli przy Wiece
Krolu H., Prawach, y Swobodach; Stiewchadze cu by to myśli
miało utwierdzai, ale nie widzę, co mniemania potrafi od
dalei.

Jedna tylko okolicznosc, która sam czas chwota w zbyt smie-
trych sposobach podail, izeli niez y tądzie, to przynajmniej
zmoulytze, to na nas skazzenia potrafi.

Otoci Mezowie, zakazy ty Kraju, ozdoby Stanow Swick, Sktada-
iczych orad, Dysty, gorliwi przy Wiece, między Radzie, wien-
ni Krolowi, znacni w Obyczajnie, y Rowny; Jednoscia pierwsi
u nas, dwaj Biskupi Wodz moy Dobry y Syn tego przez lat,
we wszytkim im rowny, teradzniejszy wygnany y Wicznowie
ktorych my, izeli nam zdotamij przywrucie, om te szernina
stawa nasza, powrotem swoim nagrodzie potrafi.

Najpierw Imperatorowy Logyiskily y napismiez, wsty Petru-
mowego Jez. Dosta 40 Xcia Jmł. Lepnina, przy rekane nan

Tashi

68

Skłowa Jmł Pana Pocięja Straznika Ww Wła Lito
Posta od Skonfederowanej Rzędy do H: Imperatorskiej Jmł
Catey Rosyi.

Najjasniejsza Catey Rosyi Imperatorskiej.

Narod Polski i Litowski zaszczęśliwym Waszej Imperatorskiej Rzędy
powodem z god wysoka Jmł protekcia i ubezpieczeniem Skonfe-
derowanej z najguzszą wdzięcznością uznaj, iż mi Komu bardzo
Suzych Swobod i przywroczenia równosi między wszytkimi wszytki
obywatelami, których uszczęliwienie trwało byż nie może iako
Jmł Swarania Praw Gładnych iaskawie nam przez Wasz
Imperatorska Jmł ofiarowana na zawsze stwierdzone i ubezpie-
czone będzie.

Upadł poztumiony Duch panowania, a na to miejsce powsta-
ły zostaliście swego ostabienia obadwa Narody Krony i Wła
Lito i czyż to Dzieło? jeżeli nie wielobudnego Waszej Imper-
atorskiej Mosci i Tosu.

Styżata go Catey Europa z zadumieniem pierwszy raz nato
patrzyła iako na pierwszy Dzięk onego Serca o sobie zniewala-
jący Wozytkie Witwa Ziemi i Dty nasze, wiednym Dniu nie
mal tak ię Skonfederowały iż am ieden, wż lachekim nie
na laż ię stanie, który by wazny do tego Związku byż przy-
muszony lub poigniony ię tytko dobra pęspolitego mito-
siany i nie zawadna w protekcyj W: Imperatorskiej Mosci
ufnosia

Łacz ze Najjasniejsza Lami ad tych Dwa Narodow iaskawie
twemni obowiązanych do brotherwie przyjac i ztetney i wateczne
upewnienia i one w Serca tu oin pomiesi jako dane w za-
ktad warunku szerego Ku Pańskiej tęg zrobil, a ora z
ku Państwu Rosyjskiemu przywiazania nieadmienny

Catey

Całego Królestwa Polskiego y Każdego w nim dobrego Obywatela
toła wdzięczności ana Ostatek Zyczenia naszego, Którego jest
Celem szczęśliwości, Nawa równie Samej W. Imperatorskiej
Mosi iako też Chwałobnego Jej panowania.

Tradukcja Odpowiedzi JmK. Plm. Roskom Extraordinaryjnym
Skonfederowaney Rzędy Polskiej przez J. P. Podkapelerzego Ławji-
skiego d. 1876 bis 1767 Janey.

Oswiadczenie Lekozmiej, z Strony Najjasn. Rzędy Polskiej, przez
Roskom iey wyrażone, z tym większą J. Imperatorowa JmK. przy-
mnie Satisfakcją, im po postępkach swego terazniejszego Ku
Rzędy innych nie-żna powodów tylko same zobowiązanych Trakta-
tow Obowiązkij, Starania y przychlebnosci Sądziwa dobrego,
tudzież y intencje Jej od wszelkiego dalekiejszku.

Doznanie nie mniej doskonałego J. Imperatorowa JmK. ukon-
tentowania, Tysząc przez usta Roskom, iż J. Rzędy Polska
w Urządzi y w równości Obywatelskiej, zrodło Rzeczni swego
użnane, tak to jest Sama równości, która J. Imperatorow
JmK. narodu Polskiego usprawiedliwia Króki do przywo-
cenia Cypsi Obywatelów iednego z J. Imperatorowa JmK.
wyznania y Dydyentów do Praw przez Przedkow ich na-
bytych, do Praw upożytku ich przez Zgodę powszechną y ied-
nostajno dwóch w Rzędy Narodow poswieconych z których
tylko podział: Zamieszania Krajowego przez Akty gwałto-
wne iedney Strony cum prejudicij iedney używione obra-
żonymi Roskati.

Mitose Ku szeszin ludzkieemu w sercu J. Imperatorow
wy JmK. ofiicie patajca in szego powierzonej Sobie od Boga
mocy y władzy nie dozwala Zażycia, tylko a żeby y swego Pan-
stwa przekroczywszy Granice Sądziwie nawet uszczęśliwiała
narody

Nawdy, ich pokoy, bezpieczeństwo i spokojność utrzymać, a na
ostatku w Rządach ich rzezony dobry przywrócić porządek.

Dotąd Interesowania się do tego terazniejszego Rządu N. Impera-
torowa Jmci nie zaniesła, do kad i msze w Rządzie wprowadzone ab-
usus nie będą sprawione, do kad fundamentalnym Kraju prawem
Vigor, w Tadz przywrócona nie będzie, do kad Każdego z Obywate-
lowi Wolność i bezpieczeństwo na trwałym i nieustraszonym Zawa-
żone nie będzie fundamentie.

Mnie byle N. Róża Polska pewną, ze wsczerę Sympre-
ratorowy pro przyiazni i jej wsparcia tosi iako najwyższemu
za, Znajdzie Protokola, wspólnie i Konfederowana Róża usilo-
wania dla prowadzenia do szczęśliwego dwoch tych Pun-
ktow Konica.

Przyrzeka N. Imperatorowa Jmci Stowem swoim Imperator-
skim przyrzeka dobra wola, szcera swia intencja, ze wy got-
ni powinności takowej Obligacji i gwarantowai będzie to wszy-
tko, co Sejm przysięż Zarządźliwaj, od Zysku daleko rada N.
Imperatorowy przez spólna zgodaj i zszysiem Róży: tak
widnym iako, w drugim postanowi i i i punkcie.

NOVA

JW Jmci Pana Poninskiego Marszałka Konfederacji Litmi
Wielumskiej; na Konfederacji Generalnej w Radomiu, Dnia
23 Czerwca R.P. 1762go Miana.

Nie dziwuycać się skonfederowane Stany, iż gdy mi z mię-
sca moiego mówić przychodzi; głębokiego uszanowania i nie-
skazanej radości moiej wyrazić nie mogę, pomielżany

nie los

nie wiązadziwiony zdaje się: Czyli bowiem sposobów dokładniejszą
całyśi dokładności naszymi samierzenie, całyśi Jedności i Powaga
Zgromadzonych tu osób, a stąd nay pochlebniejszy chwała
Oryginalny, nadziei niemylny, rozmyślam, y rozważam,
wszystko równie, y we wszytkim wiekcie; wszytku zawieszają
swiata, y cnotliwy Potomków naszych za zdrowi godnie, wszytko
do najszczęśliwszym upadającym Recepty dwóm tyj sądzę.

Two w niebezpieczeństwo padane Wiary, gwałtu uczący Wolno
ści, rozległ się po całej Polsce. Przeraził nasytym w szym
żalem Wolnego Narodu umysły. Wtedy z rozpaczą, łez
szę do tak swiętych, do tak Blachotnych względów. Oby
watelewo, dawna zarkiwosi, dawna Cnota w sercach ich
naszych wskrzesza y zmacnia, wszyscy Polacy już nieustra
żeni; już mgimi, walczą wspaniałoscią duszy, y potyka
ją się cnotami. Wszyscy chcą się gorliwością przewyższyć,
wszyscy choć y w nayniebezpieczniejszych, wierzą Wol
ności ustugach, ubieżić się pragną. Jedni nay pozadani
szych somyślności, porzucają nadzieie; drudzy zdradli
wo dla dobra Recepty porównawiają utowzenia, błądzą już
dawniejszą powolnością, y to Wolności wrócić usiłują;
co przez ich niedozor utraciła. Tu zakłamanym trzechletnim
pratygarciem, osmiela się Obywatele, tu zadufanych
pochlebnyim pozorem, o czwiste budzi y oświeca niebezpie
czeństwo, tam złowone do bradziejstwy, adtery wazają Kay
dany, a zwierchnosią cnoty ad stonione pałey, sal nie
podległe porusza umysły. Wszędzie osobistwie niemie, zapo
minają się urazy, wszędzie zgoda, ten pierwszy, cnoty y

obywatelstwa

cy Obywatelskawa skutek, dotak chwalebnygo powiaga y powołanie ducia.

70

Próżno troskliwa niepewności, nieprzetłamane zamysły nasze
ludzi y Latra, mywać usiłując, próżno blask przytknięty nie ma
wojui obywatelskie omamiae chce oca, próżno w najstraszniejszy
sąm pokazującąś Zemsta towarzystwie, od zbawionego na
gni odwożcie przedsięwzięcia. Łącząc umysły y serca,
spieszą gdzie ich powinności, gdzie ich Oycy, zha wota wie:
dnym Tygodniu, w iednym dniu prawie, wiażąc cały
ten Narod, wolny, łacny, y niepodległy. Nad to cnotliwy, nad
to wspaniały, ażeby niebył daleki od nienawisci y zem
sty, lecz nieskonczenie bardziej chęć być daleki, od tej po
dtwisi, od tego wstydu, od tego niewolniczego izarzma, które
na wolne karki nasze w twazy usiłowano. Prawnie obsta
ie przy prawie, ale też mżnym y nieustraszonym umyślin
nieć wierze y wolności na ofiarę, krew najczystsza, for
tunę y życie nasze. Żyłcie nieżno wstydlivo y nieznośne,
leżeli są najswiętsza, niebedzie zaszczytne Wiara, jeżeli stę
ma być ogolwcone wolności, która gram walczym. Przeku
wie nasi kuynym także krwi Boatyrskily wyłaniam
ubospicząci rasyli.

Łącząc przewiedne Woiewodstwa y Ziemi powierza
ią Łwy, y szczęśliwości swoie powierzają najswiętsze
y najwalmiejsze Wiary y Wolności potrzeby, najmilszym
Wierze y wolności Obywatelom; najdroższym Zabytkom
Narod Polskily cnoty. Wita Oycy zha z niewymowną

radosia

17
radością, witamy y z nay pochlebniejszym uznanowaniem, w Zgromadzonych na tym miejscu Osobach Człoto Narodu, Prziądo Królów, Piemć Rycerzów y Prawodawców, witamy domy Ojczyznie nay szacowniejšie, cnota, wiernością, męstwem równie iak y w kilkusetnych lat dawnością stawne domy ukochane y ulubione, a nieraz iuż piorem wdzięczności Narodu zapisywane.

Stawiają tu ci wielcy ludzie, te wybrane Wiary y Wolności Podpory i szczeblu sił, wiążą y iednoczą. Wnioskują y Przechylności Narodu, łączą iuż z iedną y iednostwem Prawa, łączą Obywatelstwa, z Powagą y moc cnoty poświęcają. Przez iąd obmierstę, y niezłomne Jedynowładztwo, przez Obycojstwa wymiostwie, y mgdy więcej na ubezpieczonych cnoty, iednością y přeswiadczeniem, zachwytym pędem nie kaważ się Polaków; cały świat na nas w głębokim patrzącym miłczeniu, przychylnym poniżającym iednowładztwem, Naród nasz przypominai sobie czuie y stanowai poczyna. Jesteśmy wolni, gdyż wszyscy tego iadamy, wolni gdy tylko męstwa y cnoty mieć chcemy, wolni zapewnie gdy takich Wodzów, y przewodników obrai y wybrai nam się dostate.

Takiego iaiście przedziwzięcia, takiego nieprzewyżiężonej, o Wiary y Wolności zarliwości, takich sposobów prostych y dobitadnych Skonfederowane Stany na tak stucane, na tak stosliwe, na tak gwałtowne wynoszących się nad równość zamachy, potrzeba nam bytu. Stuzsza Ciężkliwość iuż nas narawie gubita; miłbalsza w cętynościach naszych dobitadność.

74

do kładności zachwytym naszym wydać nas Obywatelom, i dę-
ną y ostatnią wolności utracić nas, a rozstrzeni niedostate-
cznym opieraniem, Przeciwmy zachwytym iuz y otwartym
boim, Władzy Prawa, wolności y zaszczyty nasze gniebili y mę-
deptali.

Miałam tuż gwałtowności, która cały ten waleczny Narod
nasz obarczyła y przytkumita. Zamilczam o tym duchu zem-
sty y nienawiści, który się tyła y tak znakomitemi kłóskami
wstawit, który tak wiele chwały y Obywatelstwa pogrzebit y
nie winności samej Tay wyciskał. Wszyscy z nayzgrzybliw-
szą wdzięcznością rozpiera, wszystko to co Przepła, wszystko
to co Prawa straciły; Ale coż to jest więcej? przeciwko tym
zachwytym y złościwym zamachom, które uichym postępon
przepasi wstydu nigdy y niedoli pod naszymi ryty nogą-
mi, y które albo zamilczel, albo Ocyżnie dostatecznie nie
wskrył, bytoby rowne zariste przewinienie, bytoby wstydlivy
prawyłgi, Sumniera, y powinności Zawod.

Nim mi zaś do tego przywidzi, oświadczam się iak nay-
wroczsaly, przed Tobą naywspamiętalzee y naycnotliwzee Zgo-
madzenie, iż znam należyte maiestatowi uszanowanie, że
wielbię to wielkie cnoty, które nayjasniejszego Króla zaszczy-
caig owo, pewien jestem iż Obywatelskie Serce Jego row-
nie y wraz z nami ubolewa, że mocniejszym nad Prawa
y Maiestatu, opiercił niemogła y niepokojita Powaga.

Wolności ten zaszczyt ludzkosci, ta naymilsza nayświe-
sca

Najśrodsza chwata Narodow, tak iest w sercach ludzkich wko-
rzeniwna, tak iest z najpierwszym czuciem złączeniwna, iż nigdy
najsuchwalsza wyniosłości wykurzeni ią nagle nigdy naj-
szczęśliwsza nieprawości sprzeciwia się iey otwarci niemiata.
Wdzięczności to tyłku y gruba niewiadomości pierwsze dźwięki
z zadrzewieniem natury pokazały krajany, że zaś stuczonym
ludy nowotawców rozmnożyły się w liggniemie, który powa-
brym mniemanego ubezpieczenia pozorem najmiłszy ten
y najpierwszy równości odebrali miłwicy. Podobnym
zaisie sposobem ubezpieczona od kilku wieków wolności y
niepodległości nasza, przygłęb i ohydnie ustowawo. Któż
tu bowiem tego niebezpiecznego dla Rzeczytli, w nowych Pra-
wach niepostrzeżt utwemia. Zadrzał Narod! y wiskaizac
i się na karki nasze wstydlawe iarżmo iaz niecierpliwie od-
krywai poczot; iak przelka ten porządek, w którym ied-
szczywan, którym ciwotliwych obywateliw tądzie y oma-
miai umiano, szerzysię y wkurzomai poczot.

Niebył to, niebył ten porządek, ten szczęśliwy ten
zaszczycaizy obywatelstwo, ten wolności stuzacy porzą-
dek, który równości utrzymi i wzmacnia, który prze-
mogę niedopuszcza, który Prawa najmocniej szmiły
ni, który suchwatym obywatelom, wszelka wyniosci
niai się nad równości odcymie nadziei. A tym spo-
sobem rzetelności, szczeroci, niepodległoci y waleczności,
zawsze wyruszacy mił straszna, utrzymi i krzewi,

72

Nie ten porządek obłożniaż, Harci z życia y krwi naszej nakładem
powin miemy. • Ale był to porządek niebezpieczny y niemiłosierny
dogadzający chwyci chęci być mocniejszą nad Prawo. Był
to porządek, który uszczelniając wyństwo, równość y Catość
niemiłosierną cęmił, y który boiazń pałęgtość y wityśliwa
prowość w Harciach mieszcząc y rozmnazając, wolności Ocy-
boyskim zabieraąc ciosem, wszystkie wolnego Harciu Cnoty
miszczł, cmit, y wykorzeniał.

Taki to był skonfederowane Harci, taki ten porzą-
dek, którym nas nowe Prawa uszczelnioć miały, którym
wiedza z nasich uwiodł, y pod którego ptaszczym kłom pow-
szeknac nasze krowa twiły zniszczenie. Już Rzeczka
wszystkie zaszczyty, już wolności cato swoje utracito bezpie-
czeństwo. Te nieprzebite tamy, te groble, które zbawien
na Oyców naszych przezorności, między maiestatem y Wol-
nością wystawita y wydzpata, które krew Pradków
naszych, tak nieodstępnie bronita y utrzy my wata,
już są przerwana, już są zniszczone, te Urzędy wolności
tak miłe, z niebezpieczeństwa Oyczyzny nieraz dzwigajac,
ce, już są obarczona y oczernione. Chciał ten szkodliwy
porządek, ażeby w niepodległych tylko jednowładztwu
Osobach, upność y nadzieia Harciu mieszkała, trzeba
było jednym mocy umniejszyć, a drugim ia przydać,
trzeba było rozdzielić, trzeba było rozdzielną tę wta-
dzą być pewnym, przezorności karała strażić ją y mie-
ić

y mieć na oku, ną naglita ostroznosci robii z niy przydatek mo-
cy, y powagi własney. Tu iuż tym porządkiem przy cisniona
Wolności z najmoc swoie utraiciwszy nadzieie milczcie musiata.
Komuż ufać; nakogodź spuszc mogła. Ci podzielnicy wta-
dzy podlegli Śierżawcy, ktorych przemoci wybrata iako
upewnionych, obarczyta iako starych, ktorych zawsze przy-
jęta pomysłności nadzieią opaiaci mogła; w ktorych blank
przemocy zawsze przytomny rodowita cnotę mogłemay
stumie. Ciz to mieli ufności Narodu przyciągają y roz-
rzewnioną uspakaiaci Wolności.

Pochłongt iuż tedy takim sposobem porządek y upew-
nit wynuszającym ię, że w tądze, które tak długo Wolności
stuzęty. Ale nie dość, trzeba ię bytć ieszcze na Wolności
obroćci; ieszcze przyięga y oddalenie, Trybunaty, podęra-
semi czynity, ieszcze Śiemstwa y Grody, ludzycz nie-
chci nad Śdanie prawa nieprzekładaty, chciat tedy po-
rządek, pewniejszy przyciągai co niepewnym
odbierat. Pozwala mimo Śiemstwa y Grody Bła-
chta, dopiero podległosci poznawai, dopiero ię w ten
czas prawdy mówii lękać zaczeła.

Nad iednak ieszcze bytć na te wolne Śdania
y mowiemia sposobow, nad na te nieśmiertelny
Stawy godne umyśly obowiazków. Nad to Przeków
naszycz Krew y Zastugi, Swobad y Przywileiow wyrobi-
ty Lobie. Nad to zasieczków dla niepodleglych, nad
to

to wstydu y boiatni, dla de cny miacych naleziono, a malo byd
ponozt dla nieprawosci, malo zdo. nosi kuszenia cnoty, ma
to uszeze w Prawach oboistnoiu. Byty domy zastugami
y dawnoscia, bardey niz dostatkami znacano, ktorych za
zaaggnione od kilku wiekow, powazenie, dostatki, y mitosci,
skutecznie wolnosci stuzyc, y pomagac mogli. Byli Postwie
zardini, przydylgi swiecy pamietni, ktorych ani grozaca zem
sta, ani obietnic wielkosc uwiesi y utrudzi niemogta, obeta
wali walecznie przy prawie a iedyna okryci Prawda
nieraz podysul, tncza nawet podparte odkryli y zawsty
dzili. Byli Cnotliwi y wierni Oycy znie Obywatele,
ktorzy wy nowicil niechcaj, talsi y Urzedow niezada
li, a pokoy nadewszytku szacujac, za wsparcie nie ma
wiedziwy nie przewawaliul, sprawy, porzucali omi acz
sto te ciche chaty te ubogie domki, w ktorych swieta
cnota, y stodka spokojnosci, tak statecznie z niemi mi
szkatali, mowili prawde, gdyz podleglosci nieznali.

Zmowal to juz wszystko ten nowy porzadek, zabiegat
tym wszystkim trudnosciom. Prostota y jasnosci nay
potrzebniejsza w Prawach w nayzradliwsza admiemo
na oboistnoiu, naystrasniyszemu Narod wydaic pie
niactwu. Rafunek tak iest pomowiony. Przydylga do
tów tak utraczasto, tak potrzebna, ten zaklad nayswiast
szy, to zrodle wfnosci y nadziei w spot Praui, za zbytma
iust oswiadczona przezornosc. Tak nowych podchleb
Steven

padchlebitwem żytku y podłością sławnych ludzi do najwyższ
wu niey szęgu przy puszczoney Zaszętu, Cnotliwej Zastu
żonc, y miłe, Narodowe Domy cmić iuz szęty na. Po
duszczeni szkodliwym pobłażeniem mieszczanie y Chłopi,
iuz iuz szlachci y Panom swoim nawet Dzielicznym na
przykrzei y sprzeciwiać zuchwale smieli. Niepodległosi iuz
iuz szęty, głos wolny iuz opisany, Szlachta za niewła
na y w pomieżniu iuz szęty, wszystkie najwyższe y Kardynał
ne Prawa zmiesione, porządek cęty powagi, cęty pomysł
ności y nadziei Oyczyzny ogarnę, iuz y do siebie przyiągnę.

Tu iuz przerażone wlektoscia niebospiczeństwa
Zmytę, wyrazić rozszęty niepozwalaia y cnotliwym
Zędzom zdętwiały iuz szęty przeszkodę cęty mi; mam szę
tu iuz szęty szlachciwsze Wierze y Wolności odkryć Zamachy;
mam szę długim Cierpieniem zdętwiały rany w Sercach
Narodu bolesniyszim iuz szęty rozziębrać razem? Ale mu
szę bom przyiągnę, smiem bom powinim, że cnota która
iuz wolności szęty nad tu iuz szęty muca, nad tu iuz szęty szęty,
by pierwszym lub najmocniyszim dai odporu nie mia
ła zamachom, Sarkat Narod y choi przyiągnęiona wsipa
miata wspot Drai naszych gorliwości, nie raz wy now szęty
cym iuz nad równość szęty tamata. Trzeba by to szęty
cnotę uciemieniem zmieszczęty, trzeba by to szęty niepod
ległosi iuz szęty szęty obarczęty, trzeba by to szęty piwsze
chńym upadkiem Narod ten szęty y niepodległy do
niewoli przyzwyczaić, y przez kłęski Wolności obraz
dzie

Obrażdzą. Obciążono Polskę podatkami, tubożną bogatych niesprawie
 dliwą redukcją. Zamknięto handel, i sposob zarobku, przez niepo
 miarkowane i Rządźskimi Potencjami Piemgdze, naselstwo kraj
 niaskazaną miedziancy mohety mnogoi.

Alto niedość uszere byd' iżczat saeny nasz Narod przyćimio
 ny niedostatkem y nędzą, ale uszere się Wolności domagali, ić
 uszere na nię odwoływali, uszere niecierpliwie ten twardy mon
 tetuk wstydu y niewoli grzyt. y odrucali. Trzeba go był bar
 dziej przyćimzić a zapamiętała wynostwie, miedym nieza
 niedość. Ciernili nas przed najprajiasniejsz y najwzawu
 nicysz y nam Potencją, zarliwoci nasiz o Wiare na sztych
 wydażę, chaili skonfederowane Stany, chaili okropność wo
 ny do zdrady pokwięzżę, na rozwalinach fortuny swobod
 naszych okropnego udy now tudztwa zakładai pomysłnoś
 yte ktora nam dziłaiy, podłym wybiegiem zarzucaia powol
 noś, bezbożnymy zapamiętałym umytem smutnicy y
 okrutnicz męgotowali.

Byli na szczęsie Wiary y Wolności, byli Obywate
 tak cnotliwi, tak wolności y Oyczyźnie wierni, że ich
 ani grozba zastraszyi, ani obietnice zatrzymai nie mogły.
 Opierali się te piękne Duszy, te wspaniałe umysły, tym
 złośliwym swedysuom, ktora Damna pycha na szę
 dliwą zazwata Wolności, zabiegali prawiciem tym po
 wszęchnym Kłystem, przez które wynostwie torowate
 sobie drogę do przemocy. Otworzyli Ocy Najiasniejszey
 Imperatorowey cacy Łofay, potrafili usprawiedliwić cacy
 swoy Narod, za którym się wdawali z nieskończoną pitro
 sia

pełnosiać z nieustraszoną Serce umieci.

Ja wielka y niezwykła na Monarchini, zaszczyt Świa-
ta y Tronu gardzi tym smutnym uwielbieniem, które z
strach y mistycyzm kłelli dla krwi bragnących wymuszaiać. Zwy-
czajem y trwałszą daleko sobie skarbiąc. Tawę, większą niż
moc y potęg swoją kwiitnąc y niezmiernie Państwa. Bła-
dum iey podane dobrodziejstwo swoim za male zrobio-
sły, Kojnie iey ta skawie na ludzkość y wiek swoy wyle-
waigę, chce, żada, a żeby gdziekolwiek prawdziwa Cwata
wielkie iey imię zaniecił pokoy, y wszelka znayduwa-
lić pomysłności, oddalaiać y sprawiedliwie od tych, którzy
Zuchwale tak wspamie iey ułżenia, uciemiżeniem Na-
rodu oczernić chcieli. Nam zaś swą dobroczynną y wie-
sowitną Błękę wyciągu, nędza y niewola nasza kon-
czyli, darui nam Bława y Swobody nasze, a od prze-
widzianej zastaniaiać nas tem, wiczną w czułych
sercach naszym wzbuia y zapisui wdzięczności.

Owy! Szlachci y Cnotliwi Obywatele, którzyście Narodu
ni tak pożytkownie Święli, taką nam pomoc y wsparie
znalezli wspamie y uwielbienia godne umysły, Świa-
ta przewolnicze y dobroczynne. Wy-istawal zaszczy-
tem Narodu, Wiary obroncami, wolności prawdzi-
wą podporą, Żyć! iak nay szczęśliwiej, oświecaj
ć ten Narod, który uszczęśliwiać, bądzie zawsze
wynoszący mił Strazni, wolności nay miłsi. Ciesz
ć się bez naymniejszego przerwania tym uszczę-
liwieniem rzetelnym, które Cnota daie, Otaczajcie się
ta,

Łą prawdziwą Stawą, którym Obywatelstwo nadgradzają,
 które zimnym nawet Sopotem waszym, serdeczna cześć,
 y najszlachetniejsza od wdzięcznych Potomków naszych
 ubezpieczy poszanowanie.

Ally zaś go powymw Banowie tak wielkicy cnoty
 Tęsknem przykładom stajemy iaku najmocnicy, spieramy
 się iaku najmężnicy, Wiarą się na nas ogląda, Wolność się
 na nas odwołuje, Świat się na nas patrzy, podziwienie lub
 wzgardę, litość lub posmiewisko gotując. Co ten Naród wale
 cny y mężny, ci Potomkowie Rycerzów y Prawodawców,
 Ożelbny i tak wstydlivego wybierał, iazma, Co! toz pa
 cizy pełne przyrzecie, widok najmilszych Potomków
 kładanami obciążonych, Naród ten wolny, szcny y nie
 podległy, mierny by tytku zapalał gorliwość, nie tak
 cnotliwie tak mężnie, w początkach dzielności, większych
 leższe a podziwienia godnych spodziewa się, kaza. Widzę!
 I a iuz najmilszą Wolność z prawdziwą cnotą spowina,
 Widzę! w o czech waszych najchwalebniejszą y najszlachet
 szę przedsięwzięcia, wielkie iuz w was Wiarę Obronców, Wol
 ności Rycerzów y sprawiedliwych Prawodawców. Upew
 niamy na zawsze swobody y uszczęśliwienia Narodu,
 gwałtownemu y niesnosnemu zamykamy drogę idy
 nowładztwu, a wieczna go nas pamięćka ielotna
 Narodowu wybieramy pomysłność.

Ty zaś go mi! Ażi Radziwillo, którego Wiera Wol
 ność na Obronę, przywołuje, któremu cnota y Wierność
 w cudzę

w ludzich nawet Narodach nay podchlebniejszy powazeni
y to z talem wspomnieci przychodzi litosc skarbita, spetnia
proszę wielkie y piękności twoie, zażyway szczęśliwy tej
powagi, którą ci wspomnienie zastawia, która ci sprawa
wiedliwości przygotowała, którą ci miłwie oddaie. Przy
ktadzie wierności Oyczyźnie, ofiaro wolności, większy
nad tak wielkie y niestychane klejki, bądź w większej
wiosze y nad tę nay większą, pomyślnie, niech Duch
pomiarowania, niech Duch szczerym obywatelstwem
tęgnący Ożywia cię y prowadzi. Zawstydzay niepryja
ciół ^{Prz}stolch zarządy, zwiernosia, choty y wspomnienie
nią Duszy pokaj Świata, Polszczy y miłym Potomkom.
Ze do nieśmiertelnych Domu twoiego Zarządy tw, że ie
dy nie chwale przydadz zadasz, iż wszystko nay obrutny
szym sposobem, dla wolności straciwszy, wszystko zna
wu nieustraszonym tożgi pragniesz y zadasz umy
stem, dla tego szeregubnie celu, ażebyś wiarę y wol
ności utrymat, ażebyś równoie wskrzesił y od nay
zuchwałszych ^{y najsilniejszych} gwałtowników, na zawyżę ją zast
nit y ubospoczył.

Mowa IO: Leia Imę Mikotaja Ładziwitta Wojewo
dy Wileńskiego na Elekcyj Korole Stefana miana

Niemyslic o tym Słowio Łowia, boby sie Oyczyznę straci
treba nam Łowicznie Korole mieć Sapieżnika, Zeby sie przy
najmniey

108

76

przyrzęknęli się baci, y tego napomnienia słuchaj, kiedy się
praw naszych baci nie zechce, y konyliarzów słuchaj nie będzie
bo na szę wiarę Człowieka, lokce sobie katolickie nabożentwa
wazac, iak iednu Panowanie sobie zasmakuje, nie tylko bo iatni
Boley, przed oczyma miu nie będzie, ale też y nas samych
co do iednego wiarę z nim nabożni będziemy, łatwo powyżnaja,
kiedyś mu opponowai zechcemy. A kiedy my katolickiego Pa-
na iakiego na Krolestwo obierzemy też ganietac będzie
na przyjęcie swoich, na Summionie aby nie wpadł wyjęty
Kościelne przeciwke sprawiedliwosy y Prawom, a czyniac
zaraz Krolew zostawisz, musi obojednicia oddai Papież
wi, który przez swoje legaty, zwękt Krole napominai, gdy
w dwoznelgo Uczy mi.

Uniwersal wydany na Sejmie kł przez J. O. J. A. Radziwilla Węgli-
lonskiego

Karol Stanisław Radziwiłł książę na Oły-
ku, Mieszwicu, Bierzach, Dubinkach, Stuku Kopylu, Czartow-
sku, Klecku, y tego samitwa Rzymskiego Hrabia na Mi-
rze, Szytowie, Konarsku, Kopyju, Kondanowie, Lubudowiu, Kie-
danach, Biażym Kamioniu, y Białej, a na Łotwie, Stoiu-
wie, Pomorzach, nowie Sobieszku Łany Dwidzi Jonez-
ratny Konfederacyi Koron Łanow y gromadzonych Marszałek
Orderow Orła Białego, y S. Alberta Kawaler wraz z adwajaca
rada z JW Marszałkami, Konyliarzami Wojewodztwa Lica
y Powiatow

y Powiatow Korony Polskiej do wspolnego Rady przydzianem.

Wzrost wobec y każdemu osobna, Mianowicie S.A.O., S.Uszt, wro Sena-
torom Utrinyg Status, Ministrom belli et pais, Urzednikom, Ofi-
cialistom, Catemu Rycerstwu Obywatelom Korony Polskiej Trybu-
nałom, y wosytkim urady kiom Cywilnym y Konominatnym wia-
domo czynimy; Iz gdy Wtwa, Lencie y Powiaty przez obywa-
telska troskliwość ocatusi Ocydzony ku upatku dazacy Skon-
federowawozdyt tez oniebezpieczestwie publicznym Uwiadom-
mity, wozny y Generalney Konfederacji Wojska 1790 zwiasek
Utwierdzit, y gdy wspomniane Wtwa grozaca ku upatku-
wi Starodu Rytlucia przerazone, tym bardziel zwiastozym
podziwieniem wone troskaciach swoich Wotnosu prawy
Swobod wspolney Ocydzony potrzebny niezyniaciost, na mily-
sue miasta radom na dniu 23 Mca Czerwca przez swo-
ich Marszalkow, Kosyharzow Zgromadzozyciu, moie
Lcia Radziwitla Konfederacji Marszalka Wtwa Ludot-
skiego zposred siebie ineratnym Skonfederowawozych Sta-
now Marszalkiem obrali. Wzice z Rada od tykh ze Stanow
przydano, Caty narod otym ze zwiastku Generalney Konfe-
deracji mimizezym. Uniwersatom Uwiadomiozycy Senat,
Duchowny y Swiedzki, Ministrom pais et belli Urze-
dnikom y Officialistom Wojsko Utrinyg Authoramem-
ti Izgoda Rycerski Star Caty Obywatelom y Kto kot-
wick Imienia Szlachckiego Kleynotom Zasczycony
do tego zwiastku powszechnie Za praszamy. Widzi Ocydz-
zona przez Czesi w Taronych Szych Synow nie ty!ko et equa-
litate wybiele ale pcta nie woli przez Rady Sobie
idz, onie

idy nie przywłaszczono na rzecz narodu wykładai witeciqczek
 do nie oświeconego Upatku swego Uterowaną drogę. Widzi Pra-
 wa swe fundamentalne prawa y uitorowanion Przdokow
 naszych postawione, a krowia nie ktore z triondzone iedno
 z obrobow swych wzruszone, drugie tam nie przebita między
 wotrusia, a okropnym wotnemu Narodowi przez Czpie ten
 boz przeddominij Duchem Kradzie zniezione, lub do zuch-
 watyk swych na Wotnosi Zamystow na kierowane. widli
 obywatelom zastęzami Antonatow swoich, swoimi w tar-
 memi zna kornitych, idnych z Fortun, Honorow, Actiata
 te wy Zutyk, Drugiel wymystronni sposobami kuisnio-
 mych szegutnie winnych, ze ink zachwatym zamystom pra-
 szkodow bydz mogli, y dawaliali Widzia ta na ostatok z prze-
 strazeniem, na ostatok Reymach negmiosa wotnym nar-
 dom powage ustanowieniu Praw skutki Ducha przedomi-
 nij przewazajace, y do zniezionia fundamentu Wotnosi
 naszej liberiveto dazace. Loszregali te obłudne z byzizy za
 postępkii Nęziomiej si Pasiedzi nasi, a osobliwie N. y nie
 zwykile na Imperatorowa Sm Catey Rosji dali nam poznać
 przez odwiadzenia swoje przez Petrowicznych ministrow
 swoich publikowane, zachcieli nas do tego dzieła przez
 trogami swemi, aco Wilkza y pomocą sit swoich, ktor-
 re im Bog raz wyzoczy na uszczesliwienie swych narodu
 y Przyjaciel fkiel uszyty, do petmli tym postępkow sijn
 szow dawno z Lepa na ssa zawartych tyro Kwalobnie,
 iz to na wsparcie praw y obywatelom pomizonych, y kto
 rzy siesty y niezerwaney nęzi, z temiz Przyiazni zachowa-
 mie za fundamentu Lidow swoich maia, y miec dca
 maxiane

maxymy i prawdziwie Kraju uweselsiwienie. Lzycz wiec pobudek gdy
zwali Nazwistego w ten suizy Konfederacji Zwiasek z polismysli y gdy
wszelkim sposobem bezpieczenstwa Drowy i Wol powszechnego y sie
gu Inego pod kazadem Drowia, Zycia y fortua naszymy grzezycac
ledynie Umysliliemy, y poty, po ki szczelivosti powszechna Kraju na
szego, iz nie o Catośi Oyczyzny bal sie nie mozem nas nie odwiedzi, w
tych Zwiasekach towai chęcy, do tego Senora Inego Kpety Konfeden-
wanej Zwiastku Kto kolwiek tytko Oyczyzny mitowia, kowisty graw-
dzinya Pota kiem Zwal sie chęcy moze, nikieytkym ogroszeniem
naszym Zapraszamy; wzywamy do ilnowmy musci znamy y tyk
ktorym pomizenie nie mogto do tad pozwolcie, iasnie Catomu na-
rodowi pokazac, iak rownie Znaj, wiecniey, zemi Oyczyzny Synami,
icy Catośi Za cel ledyny Czynnosi swoich przed sie biorac, Zna iek
oswiecona nad prawdziwymy swym dobrem Oyczyzna, iako rownie
wszytkich Zyczlywych swich obywatelou Kuchajaca, tak wpocho-
chymy bez wzygu Ladnego Uweselsiwioniu fundament pomysl
nosci swojej y Stawu Zaktada. Gdy by zas Uchwowy Stote! Umy-
stem ia kim gwałtownymy Uwidziony Kto pottas przeciw to tak
z bawionnomu przed sie wlicciu Zamyslat, niemaie nawet
wzygu na Zagodnosci Drowatenskiej jedyna Szymosci naszej Dro-
gę, gdy takowu Za nieprzyjaciela y gwałciela Oyczyzny, y nay-
snietszych Zwiastkow naszymy mianu bedzie. Zaczym nilek Ka-
edy sil poczuwa wiakim iest Stanie, czy sie maie spodziewac
a Taczyci Dobrze Iyzaqomni Oyczyzenie ze zas m tali Statu Kpied
iuridykie wszelkie, Za nuz wozilic Konfederowane Stany w wszel-
kich obrbach Uszanowanie Majestatu Dusztajac Ustawai po-
winny; wiec my biggu sprawiedliwosci nie terniacy pozwala-
my Zwyctaynym sposobem iuridykiom przy swoitym Urozy-
swieie spravowai; salvo beneficis suspensionis in omnibus
supplicis dla wszytkich ni mily, Za Konfederacja I przy nic-

rzonym,

przy mierzonych, u siebie ma rozumieć o sędziach za dworskiej
 zostawiać nam moc, władzę, Człotki, Praw nad czynieniami sprac
 wiedliwości Obywatelom potrzebny, oraz moc zawierzania im
 nietylko tej Trybunałskich, innych. Do Sądów ad latas Regium
 SW Marszałka Węgors, ktoromu niniejszy Uniwersał toż
 to promulgować rekomendujemy. Deputatów z mater Pol
 skiej JW: Andrzeja Tarta, Marszałka Konfederacji Włowa
 Lubelskiego, Antoniego Jęgowskiego Marszałka Konf. Włowa
 Bełzkiego, Andrzeja Zawadzkiego, Podstolego Czernichow
 skiego, Konsyliarza Konfederacji Włowa Katakowskiego Anto
 niego Potockiego z Białskiego, Konsyliarza Konfederacji
 Włowa Łuckiego, Józefa Cichockiego, Pisarza Grod
 Hondelskiego, Konsyliarza Konf. Włowa Bełzkiego, Józefa
 Putarskiego, Pisarza Najwyższego Nadwornego Koron, c. k.
 Wareckiego. Konsyliarza Konf. Włowa Podlaskiego Ziemi Biał
 wodzica Poznanińskiego, Marszałka Konf. Ziemi Włowa
 skiej. Marcina Łurawskiego Członka, Marszałka Konf.
 Włowa Stockiego, Michała Krasinskiego, Podkomorzego
 Kołomyjskiego, Franciszka Kozuchowskiego, Członi
 ka, Konsyliarza Konf. Włowa Kaliskiego, Augustyna Łur
 zenickiego, Chwałczyca Kaliskiego Konsyliarza, Kęstę
 gor Włowa, Jana Głobockiego, Kasztelanica Kroszni
 ckiego Konsyliarza Konf. Włowa Brzeskiego Kujawskiego,
 od Konfederacji naszej, Generalny na Zarządcy. Kto
 tym aby Spokojności publicznej pod botkom Majestatu prze
 strzegamy

przeważając w Sądach Marszałkowskich sędulo zasiadali, y według
osobliwej danej Sobie od nas instrukcji uolewali, ac per Turnum
zasiadania w Senacie Iasnie Wielmożnych Wojewodów swoje po-
nie ważnością sentencji Sądów tegoż bez Cłoch ad minimum od Kon-
federacji naszej Deputowanych bytności Decyzje dawali Zalecamy.
JWW Podskarbiego Wł. Koron chwalebna, przed odmianną Skarbu pu-
blicznego ad ministracją pierwszozm w tenże wprowadzonego go-
rątkiem powziętym Zaleconego, iak Rzecz Skarbu publiczne-
go z Skarbową iurisdykcją zaczęły się Znamy y Zuzłazna przycie-
żki wykonać, tudzież oney Komisji Skarbowey Wystruchać, podług
osobney naszej instrukcji Zapraszamy ato dla Zmierzenia się y uło-
żenia wszelkich dyspozycij aby ta Czaśćka rządów naszych wty-
kanie Ręty Rzeczliwych nie poniosła uszerbku. JWW zaś Hle-
tmanow, a mianowicie IO Kasztelana Krakowskiego Hetmana
Wł. Koron z Woytkow, wraz iurisdykcją, z na komitetu Wyższni
Obywatela, a on którego za Sługi wdzięczny y mitym iux od dz-
wona Oyczyzna nasza patrzy okiem, do tegoż Związku zapra-
szając, Temuż powyżkonemu Zuzłazy przycieżki Swójey y Wystrucha-
neley oney Komisji Woytkowey podług osobney naszej Instrukcji, tak
wstatey wierności wyprobowanemu ku Oyczyźnie naszej Wodzowi, Woy-
sko utriusq. Authoramenti naywyższej wtaidy naszej oddaj y do
po przysiężenia Wierności Ręty przysiężi tym naszym Umowien-
tom Zalecamy. Akt zaś Generalney Konfederacji naszej, Który
swiatkiem y monumentem Wmoytu Obywatelskiego y Czynnos-
ci naszych wteratnicznych Czasach y w potomności mieć
Chcemy; JWW Marszałko Wodco Konfederowanych w Akta
Wojewodu Wotamyk, JWW Pieczętarszo w Akta męstyki
in goscowa

in grosowai obliżiemy; iako toż y miniejszy uniwersat, Który sob-
te tymie promulgowai zalocai, przy przyisnieniu Sieciwi Mar-
szalkowskiey z ustanowienia rady naszej wtasna podpisul sil
Leka. Latt w Radomiu R^u 1762 M^{ca} Lipca Dnia 6

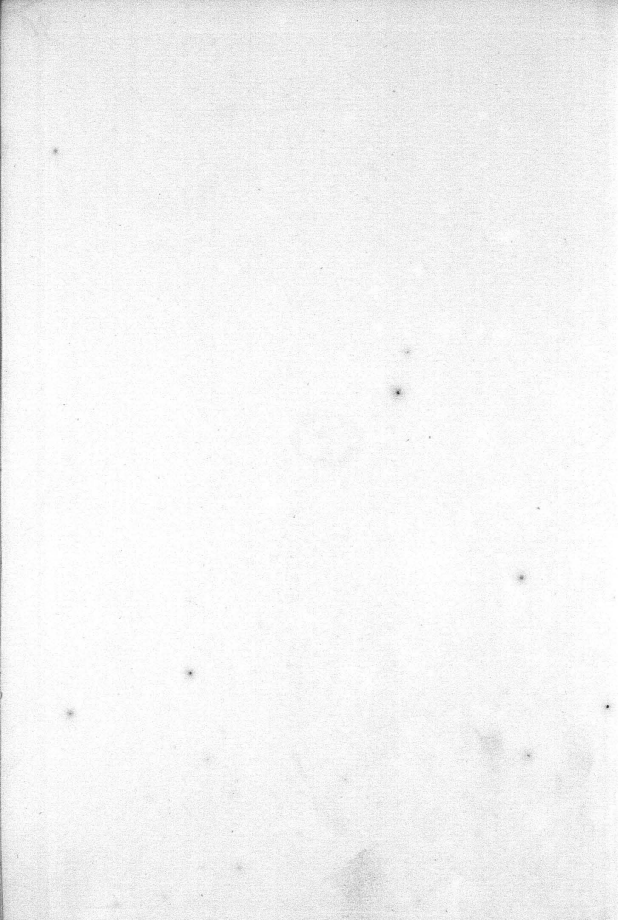
Carol. Liżce Ladiwite
Marszałek Konfederacji
Generatny Koronny.

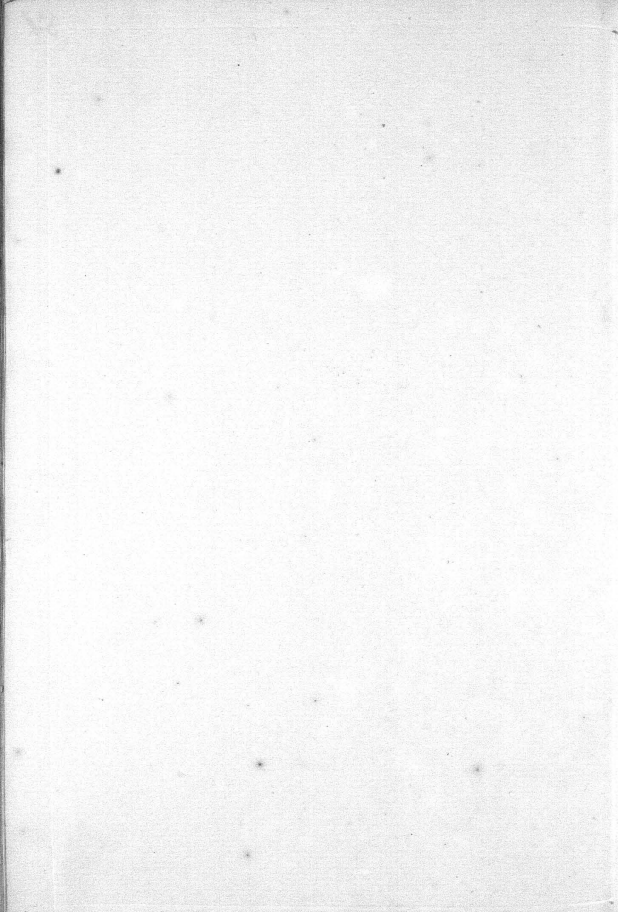

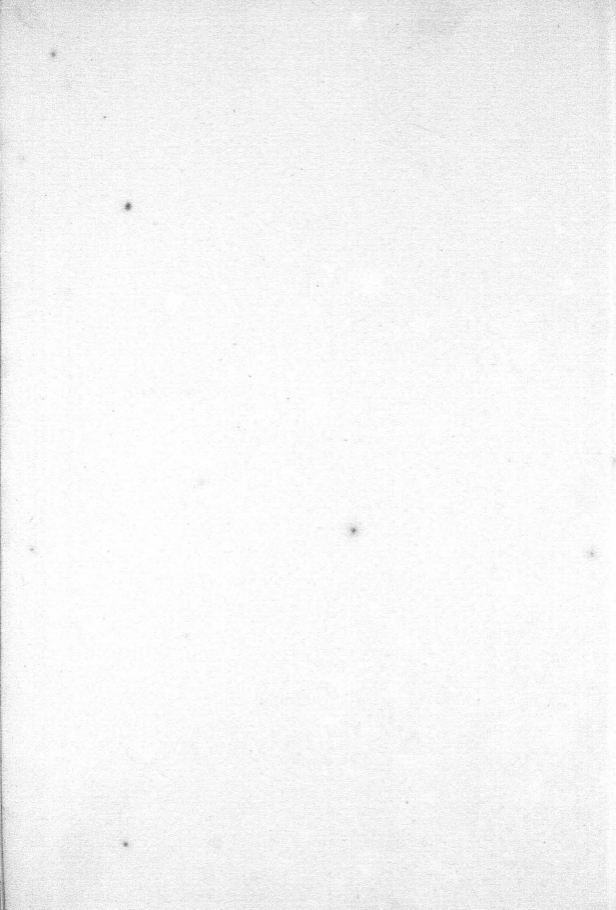
Marina Matyrewicz Wdowa Ziemi
ki Wtowa Brzeskiego L^{ta}, Konfy-
liarz Generatny Wtowa Łodzeskiego,
Generatny Konfederacji Koronny
Sekretarz

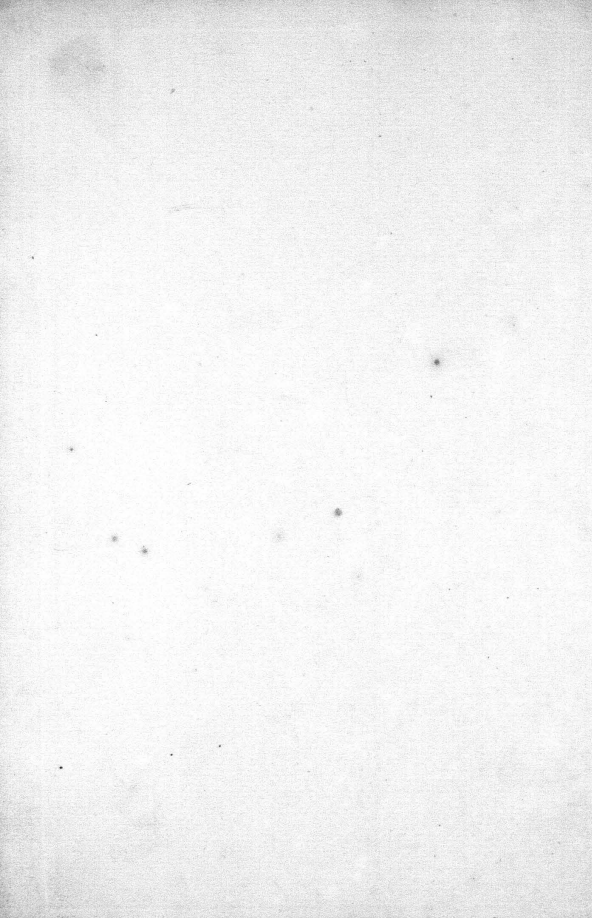

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Ostatnia 17

60-102 Poznań

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82